

VÄRMLANDS TINGSRÄTT

INKOM: 2022-08-23
MÅLNR: T 4174-22
AKTBIL: 1

Värmlands tingsrätt

ANSÖKAN OM STÄMNING

KÄRANDE

Robin Dahlén, 930405-1015
Östra Esplanaden 11
671 32 Arvika

Ombud

Advokaten Stefan Lilieback
Box 913
671 29 Arvika
Tel: 070-562 89 69
Mail: stefan@advste.se

SVARANDE

Arvika kommun
671 81 Arvika

RÄTTENS BEHÖRIGHET

Arvika kommun är verksam inom domsagan för Värmlands tingsrätt.

YRKANDEN

Robin Dahlén yrkar att tingsrätten förpliktar Arvika kommun att till honom utge skadestånd med 2 985 000 kronor jämte ränta härå enligt 4 § och 6 § räntelagen från dagen för delgivning av denna stämningsansökning till dess betalning sker.

Robin Dahlén yrkar också ersättning för rättegångskostnader.

Under alla förhållanden yrkar Robin Dahlén att han med tillämpning av 6 kap 7 § skadeståndslagen inte förpliktas utge ersättning för Arvika kommuns rättegångskostnader.

OMSTÄNDIGHETER

Bakgrund

Den 16 augusti 1998 påträffades fyraårige Kevin Hjalmarsson död vid stranden mot Kyrkviken i Dottevik, Arvika. Det misstänktes av polisen att Kevin blivit mördad och en omfattande polisutredning sattes igång under hösten 1998. Under denna utredning riktades misstankar om mord på Kevin Hjalmarsson mot då femårige Robin Dahlén och hans då sjuårige bror. Dessa båda pojkar bodde i Dottevik tillsammans med sin pappa och hans fru, vilken hade och har ställning som styvmamma. Gemensamma vårdnadshavare för pojkarna var pappan och mamman; också hon boende i Dottevik och med ställning som umgängesförälder. Sedermera den 2 november 1998 blev båda pojkarna skyldigförklarade till mord på Kevin Hjalmarsson av polischefen Rolf Sandberg och socialförvaltningen i Arvika kommun – som haft ett ”intimt” samarbete med polisen - i samband med att polischefen höll en presskonferens. Efter detta blev Robin Dahlén, hans bror, pappan, mamman och styvmamman föremål för ingripande åtgärder genom försorg av socialtjänsten inom Arvika kommun innefattande bl a att de fick lämna sina hem i Arvika och underkastas åtgärder från socialtjänstens sida under flera år i Karlstad. Sedermera under våren 2017 beslöt åklagarkammaren i Karlstad att ta upp förundersökningen – som egentligen var en utredning enligt 31 § lagen om unga lagöverträdare - till ny handläggning och under våren 2018 beslöt åklagaren att nedlägga utredningen med förklaring att *”de slutsatser som kan dras angående när och var Kevin avlidit samt de uppgifter som finns om iakttagelser av de misstänkta vid den relevanta tiden talar med betydande styrka för att dom inte har varit inblandade i dödsfallet eller ens varit närvarande när det inträffade”*. Robin Dahlén och hans bror blev alltså genom åklagarens beslut oskyldigförklarade efter att nästan 20 år förflutit från det att de blev skyldigförklarade av polschef Rolf Sandberg och socialtjänsten i Arvika. Eftersom Värmlands tingsrätt öppnat ett mål på grund av den återupptagna utredningen enligt lagen om unga lagöverträdare avskrev tingsrätten den 26 mars 2018 målet från vidare handläggning (se Värmlands tingsrätt mål B 2024-17).

Oskuldspresumtionen, rätten till ett rättvist förfarande och bevistalan

Grundläggande bestämmelser om rätten till ett rättvist judiciellt förfarande och oskuldspresumtionen finns i regeringsformen, EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna och Europakonventionen.

I artikel 6 i Europakonventionen finns bestämmelser om rätten till en rättvis rättegång. Enligt artikel 6.2 i Europakonventionen ska var och en som har blivit anklagad för brott betraktas som oskyldig till dess att hans eller hennes skuld har lagligen fastställts. Denna oskuldspresumtion är alltså en del av rätten till en rättvis rättegång men dess betydelse som utgångspunkt för judiciella förfaranden är av sådan vikt att den förts in som en självständig punkt i artikel 6.

En bestämmelse om rättvis rättegång finns också upptagen bland regeringsformens stadganden om grundläggande fri- och rättigheter (se 2 kap. 11 § andra stycket). Den innefattar i mångt och mycket samma principer som artikel 6 i Europakonventionen men har getts en självständig betydelse i förhållande till konventionen (se prop. 2009/10:80 s. 159 f.).

Oskuldspresumtionen kommer även till uttryck i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna. Enligt artikel 48.1 i stadgan ska var och en som har blivit anklagad för en lagöverträdelse betraktas som oskyldig till dess att hans eller hennes skuld lagligen fastställts.

Härutöver finns bestämmelser om oskuldspresumtionen i FN:s barnkonvention. Enligt artikel 40 i barnkonventionen anges minimirättigheter för barn som misstänks för brott. De minimirättigheter som har relevans i förevarande sammanhang är då följande.

1. Barnet har rätt att vara att betrakta som oskyldigt till dess barnets skuld lagligen fastställts.
2. Barnet har rätt att utan dröjsmål få saken avgjord av en behörig oberoende och opartisk myndighet eller rättskipande organ i en opartisk förhandling enligt lag och i närvaro av juridiskt eller annat lämpligt biträde och, såvida det inte anses strida mot barnets bästa, särskilt med beaktande av barnets ålder eller situation, barnets föräldrar eller vårdnadshavare.
3. Barnet har rätt att, om barnet anses ha begått brott, få detta beslut och beslut om åtgärder till följd därav omprövade av en högre behörig, oberoende och opartisk myndighet eller rättskipande organ enligt lag.
4. Barnet har rätt att snarast och direkt underrättas om anklagelserna mot sig och, om lämpligt, genom sina föräldrar eller vårdnadshavare, och att få juridiskt biträde eller annan hjälp vid förberedelse och framläggande av sitt försvar.

I fråga om bevistalan finns bestämmelser om detta i 38 § lagen om unga lagöverträdare. Det stadgas där att socialtjänsten kan begära hos åklagaren att en talan anställs i domstol i syfte att få fastställt om ett barn som inte fyllt 15 år och som misstänks för brott har begått eller inte begått det brott barnet misstänks för.

Regler om detta infördes i lagstiftningen redan år 1965 och syftet var att tillskapa rätts-säkerhet eftersom de kommunala inrättningar som handlade barnavårdsärenden inte hade kompetens att pröva om ett barn begått brott.

Samtliga dessa författningar var gällande då socialtjänsten i Arvika den 14 oktober 1998 inledde åtgärder mot Robin Dahlén, hans bror, pappan, styvmamman och mamman. I fråga om barnkonventionen var denna visserligen inte lagfäst i Sverige år 1998, men var staten Sverige och dess myndigheter ändå folkrättsligt förpliktade att efterleva konventionens bestämmelser.

Skyldigförklaring av Robin Dahlén och hans bror samt socialtjänstens åtgärder därefter.

Den 2 november 1998 utgav polischef Rolf Sandberg en skriftlig pressinformation. Samma dag höll han också en presskonferens på polishuset i Arvika där den skriftliga pressinformationen återgavs. Pressinformationen hade följande lydelse

"4-årige Kevin Hjalmarsson dog den 16 augusti -98. Det som först såg ut som en vanlig drunkning visade sig vara något helt annat. Någon hade tagit livet av Kevin. Då det efter en tid började misstänkas att handlingen utförts av barn upprörde det inte bara Arvika-borna utan hela nationen. Det massmediala intresset blev stort och polisen i Värmland och framför allt Arvika-polisen stod inför en svår uppgift. Efter ca 12 veckors arbete i samverkan med socialarbetare och psykologer har polisen nu en bild av vad som hände. På grund av ärendets art har polisarbetet varit speciellt och utredningsresultatet grundar sig till stora delar på uppgifter från barn. Ett stort antal barnförhör har hållits och dessa förhör/samtal har ibland av barnen upplevts som både skrämmande och jobbiga. De hörda barnens föräldrar har dock, med något enstaka undantag, visat stor förståelse för polisens arbete och detta har bidragit till ett bra resultat. Den 16 augusti var en varm och solig dag i Arvika. I Dottevik träffades tre pojkar. Det var Kevin och två bröder som han kände sedan tidigare. Bröderna är sju respektive fem år. De började leka och klättrade först i ett träd vid fotbollsplanen och tävlade sedan i längdhopp. På något sätt övergick lek i allvar. Det uppstod en konflikt som ledde till slagsmål i ena hörnet av fotbollsplanen. Kevin och bröderna slogs. Slag och sparkar utdelades från båda håll. Bråket kom att delvis ske stående samt liggande på marken. Osämjan fortsatte under tiden de flyttade sig ned till den intilliggande stranden och en brygga. Bråket fortsatte och trappades upp.

I samband med att bråket trappades blev Kevin liggandes på rygg. Det förekom sparkar bland annat mot underlivet och en pinne trycktes mot Kevins hals. De har också berättat att de vid något tillfälle hade en fot mot Kevins hals. Till sist låg Kevin livlös. Bröderna hjälptes därefter åt att lyfta upp och bära iväg Kevin ett trettio-tal meter där de lade honom på en lastpall som flöt i vattnet vid strandlinjen. De lämnade därefter platsen. Den företagna rättsmedicinska obduktionen visar att Kevin dog av våld mot halsen. halsen. Denna utredning innehåller endast offer. Därför vill jag vädja om återhållsamhet, eftertanke gällande de anhöriga till Kevin samt de inblandade barnen och deras anhöriga."

Det har också framkommit att socialtjänsten i Arvika - som också antyds i polischefens pressmeddelande - arbetade "intimt" med polisen under förundersökningen hösten 1998. Personal från socialtjänsten i Arvika begav sig t o m till Trondheim i Norge för att i perspektiv av att barn kunde ha dödat Kevin få inspiration från "lösningen" av "Siljesaken": Detta fall berörde en fyraårig flicka från Trondheim i Norge som år 1994 hittats död och där tre kamrater i samma ålder förklarades skyldiga till att ha dödat Silje. Numera har ifrågasatts om dessa barn var skyldiga till att ha dödat Silje och ett förfarande pågår för närvarande i Norge med inriktning på att de som förklarats skyldiga till mord på Silje ska - precis som Robin Dahmén och hans bror - få upprättelse.

Av polischefen Rolf Sandbergs och journalisten Nina Hjelmgrens rapport "Kevinfallet" framgår också att polisens och socialtjänstens samarbete var "unik" där polisen och socialtjänsten arbetade tillsammans för att hitta möjliga vägar att "lösa" fallet. Motsvarande framgår dessutom av socialtjänstens egen rapport "Arvika efter Kevin" där bl a följande står att läsa.

"I Arvika kom samarbetet mellan olika lokala förvaltningar och institutioner på ett unikt sätt att präglade det tålmodiga arbetet med att hitta lösningen till Kevins död. Polisen kontaktade på ett mycket tidigt stadium både socialsekreterare och barnpsykologer för att ta del av deras kunskaper. De kom att medverka i själva polisarbetet. Deras gemensamma erfarenheter av samarbetet är ovärderliga. Det är till och med sannolikt att mordet aldrig lösts utan samarbetet mellan polis - barnpsykologer - socialsekreterare".

Vidare har förre förste socialsekreteraren Leif Nyström uttalat följande i socialförvaltningens rapport:

"Vi styrs av olika ramar inom olika organisationer idag. Det är problemet. Handlar det om barn, är det inte ett problem för antingen skolan, polis, fritidsförvaltning eller socialförvaltningen, utan det är ett problem för oss som arbetar med barn. Där måste vi samarbeta.

Vi har nytta av varandras uppgifter i våra arbeten och samtidigt ha fokus inom våra områden. Vi deltog inte i polisutredningen av Kevinfallet på det sättet att vi utredde åt polisen – vi var en del av deras utredning samtidigt som de var en del av vårt arbete. Så skulle vi arbeta oftare.”

Härutöver vill Robin Dahmén också peka på att förre socialchefen i Arvika kommun Jan-Åke Hermansson i Sveriges Radios podd ”P3 Dokumentär” från 2015 uppgivit följande:

”Vi hade tät kontakt med polisen. Trots att det var en enormt hård sekretess från polisen så var vi inom socialtjänsten ändå rätt så delaktiga i hela händelseförloppet”.

Vidare har Jan-Erik Hermansson uppgivit följande i nyssnämnd podd:

”Ständigt var våra socialsekreterare med i samband med dessa förhör eftersom polisen ofta ville genomföra dom utan vårdnadshavares närvaro, då måste någon socialarbetare vara med. Det innebar att dom fick vara ständigt beredda på att bege sig upp till polisstationen för att biträda i samband med dom här förhören.”

Under den återupptagna förundersökningen år 2017 har förhör hållits med polischefen Rolf Sandberg. Han har då uppgett bl a

”Rolf Sandberg: Ja, är det ett videoupptagningsförhör eller var. Det var ju alltid soc, var ju med alltid.”

”Förhørsledare 1: Och du sade socialtjänstenen, alltid med vid förhöret?

Rolf Sandberg”: Ja, och barnpsykologerna”

”Åklagare Niklas Wargren: Är det din minnesbild att dom var med på, både socialtjänsten och barnpsykiater med vid alla förhör sedan med.

Rolf Sandberg::Jag kan inte säga alla, men dom mesta förhören var dom med. För vi hade gjort ett rum här bredvid, där Ingrid och Anders Forsman, den sedan som blev mest, involverades, skapade en fantastisk kontakt med dom här pojkarna fast det kan man ju inte tro när man ser dokumentären här. Där fanns det en monitor så vi har direktkontakt med framför allt Ingrid då så att säga om det var någonting som var specifikt.”

"Förhørsledare 1: Satt ni er och strukturera, satt ni er i en grupp och diskuterade igenom förhören, alltså ...

Rolf Sandberg: Det var ju så, att den här gruppen med psykologer och soc och allt det där som satt och tittade och det kunde vara poliser, till exempel Henry Nilsson eller vem det kunde vara, som satt i det angränsande rummet va. Sedan efter förhöret slut så analyserade ju dom förhören va, då kom det fram för att eventuellt nästa förhör va.

Förhørsledare 1: Och i den analysen vilka var det som deltog.

Rolf Sandberg: Dom var nog flera stycken skulle jag tänka mig som deltog. Jag kan inte säga exakt vet du det kan jag inte göra men jag var inte med vid dom analyserna så att säga men ...

Förhørsledare 1: För det gjorde väl också en, det gjordes väl också en värdering av informationen?

Rolf Sandberg: Ja, dom gjorde en värdering av informationen så att förhörsenheten Dag kanske var med på den delen för han var ju ansvarig för förhörsenheten så det skulle jag kunna tänka mig att Dag också var involverad för att han hade ju den ... han hade en bra kunskap för den tidens tand så att säga."

Av en uppföljning år 2009 från Karlstads universitet benämnd "11 veckor av oro och kraftsamling. Fallstudie av ett lokalsamhälles reaktioner på dödligt våld mellan barn", IKU-rapport 2009:3, framgår bl a följande om socialtjänstens medverkan i polisarbetet hösten 1998.

"Socialförvaltningen hade en omfattande och tung operativ roll under de 11 veckor som polisens förundersökning pågick, och även efteråt när det blev klart konstaterat vad som hänt och vilka som var skyldiga till pojkens död. Personal inom socialförvaltningen fick flera extraordinära uppgifter att utföra under denna tid. Framför allt fick man bistå polisen i samband med förhör av barn och ungdomar"

Bistå polisen

Polisen och dess förundersökning var på olika sätt ledande för alla. Man implementerade generellt och konsekvent det allt och alla övergripande målet att klarlägga vad som orsakat pojkens död och man inledde ett omfattande samarbete med några särskilt utvalda personer inom socialtjänsten".

"De socialarbetare som avdelats för att bistå polisen fick ligga i ständig beredskap. Man kunde få ett samtal från polisen på morgonen med beskedet att den och den skulle in på förhör med kort varsel. Detta, men även erfarenheter man gjorde på annat sätt av förundersökningsarbetet, fick dem som samarbetade nära med polisen att undra en hel del över sin roll som socialarbetare"

Socialsekreterare hos Arvika kommun har alltså enligt polisen och kommunens egen rapport, enligt IKU-rapporten från Karlstads universitet, enligt förhörsuppgifter i den år 2017 återupptagna utredningen och enligt Jan-Åke Hermanssons uppgifter i "P3 Dokumentär" kommit att medverka i själva polisarbetet på ett intimt sätt; bl a genom att närvara vid polisförhören med Robin Dahlén och hans bror och t o m medverka vid analyser av dessa förhör samt även – vilket framgår av nedanstående uppgifter från kriminalinspektören Anders Forsman – medverka i polisens bevisvärdering. Enligt kommunens egen uppfattning hade mordet på Kevin inte heller blivit "löst" om inte bl a Arvika kommuns socialsekreterare medverkat i själva polisarbetet. Socialtjänsten i Arvika har alltså kommit att inta en ställning i polisarbetet som innebär att socialtjänsten haft del i och stått bakom polisens skyldigförklaring av Robin Dahlén och hans bror vid polischefens presskonferens. Denna skyldigförklaring gjordes för övrigt utan att bröderna enligt 23 kap 18 a § rättegångsbalken ens blivit delgivna misstanke om brott och utan att ha blivit upplysta om grundläggande rättigheter, som att inte behöva yttra sig och att inte behöva kriminalisera sig själva. Man kan alltså hävda att polisen och socialtjänsten tillsammans och i samråd offentligen förklarat Robin Dahlén och hans bror skyldiga till mord på Kevin. Denna skyldigförklaring utgör en kränkning av oskuldspresumtionen enligt regeringsformen, Europakonventionen, EU-stadgan och barnkonventionen

Den 14 oktober 1998 inledde – alltså mer än två veckor innan polisen kom med sitt pressmeddelande om "lösningen" av det påstådda mordet på Kevin – socialtjänsten i Arvika en utredning enligt socialtjänstlagen. I denna utredning angavs bl a att "*under polisutredningen framkom att Christian och brodern Robin tillsammans bragt Kevin Hjalmarsson om livet*" samt att Robin Dahlén och hans bror hade blivit osams med Kevin och att "*bråket slutade med att Christian och Robin tillsammans slog och sparkade Kevin. De använde också pinnar och troligen avled Kevin då en pinne trycktes mot hans hals. Bröderna hade även trampat på Kevins hals och nypt honom i halsen. Då pojken slutat att andas bar de honom till lastpallen i vattnet och bröderna återvände hem*". I en remissbegäran av den 26 oktober 1998 till barnpsykiatrien om barnpsykiatrisk utredning och utlåtande avseende och Robin Dahlén och hans bror angavs härutöver att "*Robin betraktades först som huvudvittne, men det har efterhand framkommit att Christian och Robin tillsammans varit delaktig i pojken död*". Socialförvaltningen i Arvika har alltså - utöver att agera gemensamt och i samråd med polisen – självständigt och i strid med oskuldspresumtionen enligt regeringsformen, art 6 i Europakonventionen, EU-stadgan och barnkonventionen skyldigförklarat Robin Dahlén och hans bror för mord på Kevin.

Dessutom har socialförvaltningen underlåtit att ta initiativ till en bevistalan i domstol för att få skuldfrågan klarlagd. I det sammanhanget är det av stort intresse att förste socialsekreteraren Leif Nyström under polisförhör i den år 2017 återupptagna utredningen uppgett följande.

”Leif tillfrågas om hur hans tankar kring bevistalan var.

Leif uppger att det inte fanns några sådana. Han var i kontakt med Socialstyrelsen och jurister där för att de skulle hjälpa honom med vad som skulle göras. Det var ingen som nämnde att det skulle göras en bevistalan och han kom inte på det själv och ingen av hans chefer heller. I efterhand så skulle de naturligtvis gjort det. Ordförande i socialnämnden, Irene Axelsson, var med när de diskuterade för att de inte skulle missa något. Leif uppger att han inte vet hur delegationsordningen såg ut då men han skulle tro att beslutet skulle kunna skett på hans nivå, eller socialchef Jan-Åke Hermansson. Elisabet Rydbeck var min avdelningschef. De hade kontakter kring detta. De satt och pratade om ärendet men Leif tror att ingen reflekterade över det”

Vidare är det av intresse att kriminalinspektören Anders Forsman uppgav följande vid polisförhör i den år 2017 återupptagna förundersökningen:

”Anders tillfrågas om han minns vad slutprodukten av förhören med Robin och Christian blev. Vad blev deras versioner/berättelser till slut?

Anders minns inte detta men minns att han, Ingrid och Henry diskuterade vad som framkommit, vad som talade för och mot deras skuld osv. Anders minns att personalen från socialtjänsten även de ansåg bevisningen att Robin och Christian var tillräcklig. Det var som Anders minns det tal om bevistalan men det blev inte någon sådan.”

Tydligt medverkade socialtjänsten vid polisens bevisvärdering i fråga om Robin Dahléns och broderns skuld till Kevins död samt även i diskussioner med polisen i fråga om bevistalan. Socialtjänsten verkar alltså ha haft frågan om bevistalan uppe till bedömning, men helt felaktigt underlåtit att ta initiativ till sådan talan. Att i stället medverka till skyldigförklaring av Robin Dahlén och hans bror och låta denna skyldigförklaring vara styrande för socialtjänstens vidare åtgärder mot hela familjen är rättsvidrigt och i strid med oskuldspresumtionen.

Utöver att socialtjänsten i strid med oskuldspresumtionen lade skyldigförklaringarna av Robin Dahlén och hans bror till grund för åtgärderna mot hela familjen och lät skyldigförklaringarna – utan att domstol prövat hållbarheten härav – styra de kommande åtgärderna mot hela familjen som om det vore ett faktum att Robin Dahlén

och brodern mördat Kevin, iakttog socialtjänsten inte heller den mycket viktiga regeln i 40 § barnkonventionen rörande juridiskt biträde för Robin Dahlén och hans bror. Det var först efter nästan ett år från det att socialtjänsten inledde sina åtgärder mot familjen som initiativ togs till att juridiska biträden skulle förordnas. Om t ex jag själv – som var verksam som advokat i Arvika redan år 1998 – och andra i Arvika verksamma advokater hade blivit förordnade som juridiska biträden redan i oktober 1998 då den första utredningen enligt socialtjänstlagen inleddes, hade åtminstone jag kunnat fästa socialtjänstens uppmärksamhet på att institutet bevistalan faktiskt existerade i lagstiftningen, vilket socialtjänsten verkar ha varit helt okunnig om (jfr ovan redovisade förhörsuppgifter från Leif Nyström), men som ändå var uppe till diskussion med socialtjänsten (jfr ovan redovisade förhörsuppgifter från Anders Forsman). Dessutom hade juridiska biträden kunnat informera vårdnadshavarna till Robin Dahlén och hans bror om möjligheten för dem att ta initiativ till bevistalan. Om en bevistalan blivit anhängiggjord vid dåvarande Arvika tingsrätt hade dessutom utfallet troligen blivit detsamma som chefsåklagaren Niklas Wargren kom fram till under våren 2018; nämligen att Robin Dahlén och hans bror var oskyldiga till mord på Kevin. Då hade det inte heller varit aktuellt för socialtjänsten att vidta nedan redovisade åtgärder mot hela familjen, vilka kom att få en synnerligen ingripande gestaltning och pågå under lång tid. Den gigantiska rättsskandal som kommit i dagern efter åklagare Niklas Wargrens oskyldigförklaring av Robin Dahlén och hans bror våren 2018 hade därmed kunnat undvikas samt hade Robin Dahlén och hans bror kunnat få möjlighet att växa upp på ett normalt sätt utan att vara stämplade som mördare.

Den utredning som socialtjänsten inledde den 14 oktober 1998 avslutades den 8 april 1999 med beslut att ge bröderna och resten av familjen vård och behandling på behandlingshem.

Under utredningstiden från den 14 oktober 1998 fram till den 8 april 1999 var Robin Dahlén, hans bror, pappan, mamman och styvmamman ”krisomhändertagna” för vistelse dygnet runt på barnpsykiatriska kliniken i Karlstad under sträng regim och bevakning. Något juridiskt fenomen att beteckna som ”krisomhändertagande” fanns och finns inte och något samtycke till vistelsen förelåg inte heller förutom att samtycke lämnades till vistelse på barnpsykiatriska kliniken för några dagar. Detta ”krisomhändertagande” saknar alltså all juridisk grund och kom i realiteten att upplevas av familjen som ett frihetsberövande. Familjen bevakades dygnet runt av klinikens personal och familjen fick inte gå ut utan att bli beledsagad av personal.

Det behandlingshem som inrättades fr o m den 8 april 1999 utgjordes av en av socialtjänsten i Arvika bekostad hyreslägenhet i Karlstad. Detta behandlingshem benämndes ”Trappsteget” och enligt den upprättade vårdplanen skulle personal från socialförvaltningen i Arvika vara tillsammans med, Robin Dahlén, hans bror, pappan och styvmamman i lägenheten under dagtid. Under nattetid skulle personalen finnas i en intilliggande lägenhet.

Det föreskrevs också i vårdplanen att Robin Dahlén och hans bror skulle ha umgänge med mamman, som också hon fått en lägenhet i Karlstad, vilken bekostades av socialförvaltningen i Karlstad och således inte av socialförvaltningen i Arvika. Vid detta umgänge skulle personal från socialförvaltningen i Arvika närvara. Enligt vårdplanen bestämdes vårdtiden t o m den 31 december 1999 då omprövning skulle ske. Även detta arrangemang kom av hela familjen att upplevas som ett frihetsberövande under sträng regim. Som exempel härpå kan nämnas att om familjen skulle åka till något köpcentrum för att handla så transporterades Robin Dahlén och hans bror i en bil tillsammans med behandlingspersonal medan pappan och styvmamman tillsammans med behandlingspersonal transporterades i en annan bil. Under vistelsen på köpcentrumet följde sedan behandlingspersonal med hela tiden.

Under september 1999 hade förste socialsekreteraren Leif Nyström och barnpsykologen Bengt-Göran Johansson fått för sig att brödernas pappa varit delaktig i det påstådda mordet på Kevin genom att han efter mordet påstods ha hjälpt Robin Dahlén och hans bror med att flytta på Kevins döda kropp från den påstådda mordplatsen till den plats där kroppen sedermera blev återfunnen. Detta påstående kastades av Leif Nyström direkt i ansiktet på pappan och han fick någon dag på sig att bekänna. Någon bekännelse lämnades dock inte av pappan eftersom han inte gjort det han anklagades för. En rapport lämnades också till polischef Rolf Sandberg, som försökte förmå åklagare att anhålla pappan. Något anhållande av pappan kom dock inte att ske.

Socialtjänsten anmälde sedan den 16 september 1999 till dåvarande Länsrätten i Värmlands län att det förelåg behov av offentliga biträden för hela familjen eftersom en ansökan om vård enligt LVU av Robin Dahlén och hans bror kunde bli aktuell. Länsrätten utsåg då advokaten Mats Carlström till offentligt biträde för pappan, advokaten Ingalena Bjellman till offentligt biträde för mamman och advokaten Susanne Ullén till offentligt biträde för Robin Dahlén och hans bror. Socialtjänsten placerade då också Robin Dahlén och hans bror för boende hos mamman i hennes lägenhet i Karlstad. Det var då fråga om något som kan liknas vid en "knalltransport" där Robin Dahlén och hans bror omedelbart fördes till mamman medan pappan och styvmamman blev uppmanade att ta boende i sin lägenhet i Arvika samt blev pappan på nytt uppmanad att fundera på att bekänna att han medverkat vid påstådd flyttning av Kevins kropp. Denna placering av Robin Dahlén och hans bror hos mamman skulle fortfara under tiden för den nya utredning enligt socialtjänstlagen, som också hade öppnats. Under placeringen av Robin Dahlén och hans bror hos mamman fortsatte det tidigare arrangemanget med att behandlingspersonal var närvarande dagligen i hemmet hos mamman. Denna placering av Robin Dahlén och hans bror upphörde dock den 16 oktober 1999 då Robin Dahlen placerades hos pappan och styvmamman för boende tillsammans med dessa och med personal från socialtjänsten i den tidigare lägenheten benämnd "Trappsteget", men nu under benämning "utredningshem".

En utredning enligt socialtjänstlagen beträffande Robin Dahlén hade också öppnats redan den 13 september 1999 och denna avslutades den 8 december 1999 med beslut att bistånd skulle lämnas enligt dåvarande 6 g § socialtjänstlagen enligt en arbetsplan innefattande att Robin Dahlén skulle bo tillsammans med pappan och styvmamman i den tidigare lägenheten i Karlstad benämnd "Trappsteget". Arbetsplanen innehöll också föreskrifter om täta kontakter för familjen med socialtjänsten, psykologer och barnpsykiatri. Vad gäller placeringen av Robin Dahléns bror hos mamman kom denna placering att fortsätta till dess brodern uppnådde myndig ålder och placeringen var förenad med bevakning från socialtjänstens sida i mammans hem under lång tid. Det var först under år 2002, då mamman och Robin Dahléns bror flyttade till Kil, som bevakningen succesivt trappades ned. I fråga om placeringen av Robin Dahlén hos pappan och styvmamman fortsatte denna i lägenheten "Trappsteget" under sträng regim och bevakning, men tog pappan och styvmamman sedermera över lägenheten. Dock fortsatte socialförvaltningens bevakning av familjen till dess pappan och styvmamman köpte ett hus i Vålberg och flyttade dit tillsammans med Robin Dahlén under hösten 2001. Dock skulle Robin Dahlén fortfarande stå under bevakning i skolan och detta fortsatte fram till december 2006. En annan effekt av socialtjänstens placeringsbeslut av Robin Dahlén och hans bror kom att bli att bröderna blev separerade från varandra för lång tid framöver med endast begränsade kontakter dem emellan.

Den 11 januari 2000 anmälde socialtjänsten till Länsrätten att utredningarna beträffande Robin Dahlén och hans bror var avslutade och att vård enligt LVU inte längre var aktuellt. Detta hade sin grund i att tillfrågade fosterhemsföräldrar inte ville ta emot Robin Dahlén och hans bror då de fick reda på att det var dessa båda pojkar som av polisen och socialtjänsten förklarats skyldiga till att ha mördat Kevin. Den 4 februari 2000 avskrev sedan Länsrätten målet från vidare handläggning och entledigade de offentliga biträden som hade förordnats. Socialtjänstens åtgärder mot familjen kom dock att pågå under lång tid häfter och familjen fick dessutom besked från socialförvaltningen att Robin Dahlén och hans bror inte var välkomna att ta bosättning i Arvika före uppnådd myndighetsålder eftersom det påstods från socialtjänsten att samhället i Arvika kände stor rädsla för Robin Dahlén och hans bror.

Rätten till ett privatliv och till ett familjeliv (art 8 i europakonventionen)

I artikel 8 i Europakonventionen föreskrivs i punkten 1 att var och en har rätt till respekt för sitt privat- och familjeliv, sitt hem och sin korrespondens. Rätten till skydd för privatliv omfattar också en rätt till skydd för en persons rykte, alltså en rätt till skydd mot förtal eller nedsättande uppgifter. I artikel 8 ingår också en allmän rätt att bli lämnad i fred, alltså ett skydd mot alltför närgången uppmärksamhet. På grund av socialtjänstens åtgärder mot familjen där de under lång tid blev underkastade stora begränsningar i familjelivet blev ett normalt familjeliv i princip eliminerat. Familjen var dessutom inte lämnad i fred och hade familjens rykte svärtats ned.

Reglerna i europakonventionen om oskuldspresumtionen och om skydd för privat- och familjelivet har olika skyddsintressen. Medan regeln om oskuldspresumtionen syftar till att säkerställa att den enskilde får ett rättvist förfarande syftar regeln om skydd för privatlivet bl a till att värna den enskildes rykte. Det är möjligt att påståenden om att någon gjort sig skyldig till brott i ett enskilt fall kan innebära en kränkning av både oskuldspresumtionen och rätten till privatliv (Se NJA 2013 s. 1055, punkten 9). Såväl Robin Dahlén, hans bror och hela familjen har fått sina rykten förstörda genom polisens och socialtjänstens agerande mot dem. Det är först efter nästan 20 år som de fått upprättelse och kunnat återvända till ett normalt liv.

Genom socialtjänstens åtgärder mot familjen - som visat sig vara helt obefogade då Robin Dahlén och hans bror inte begått något brott och då det i övrigt inte funnits fog för ingripande - har hela familjen fått utstå en mycket allvarlig kränkning av deras mänskliga rättigheter enligt art 8 i Europakonventionen

ANSVARSGRUNDER

Robin Dahlén gör gällande att socialförvaltningen inom Arvika kommun rättsvidrigt underlåtit att ta initiativ hos åklagare för väckande av bevistalan samt även rättsvidrigt förklarat honom skyldig till mord på Kevin och låtit skyldigförklaringen styra socialtjänstens åtgärder mot hela familjen; allt med följd att Robin Dahléns rätt att vara att betrakta som oskyldig till brott till dess hans skuld blivit fastslagen i domstol på ett skadeståndsgrundande sätt blivit kränkt (oskuldspresumtionen enligt regeringsformen, europakonventionen, EU-stadgan och barnkonventionen). Arvika kommun har därför att utge skadestånd till Robin Dahlén för ideell skada. Denna kränkning har perdurerat till dess chefsåklagaren Niklas Wargren under våren 2018 förklarade Robin Dahlén och hans bror oskyldiga innefattande att kränkningen pågått under närmare 20 år.

Robin Dahlén gör också gällande att socialtjänsten i Arvika kränkt hans rättigheter enligt art 8 i Europakonventionen om rätt till ett privat- och familjeliv. Även för denna kränkning har Arvika kommun att utge ideellt skadestånd till Robin Dahlén.

Rätt till skadeståndsansättning för ideell skada föreligger enligt ovanstående författningar och enligt art 13 i Europakonventionen i ljuset av Högsta domstolens praxis, som blivit kodifierad år 2018 genom nu gällande 3 kap 4 § skadeståndslagen. I förarbetena till detta lagstadgande (prop 2017/18:7. s 52.) underströks att det faktum att bestämmelsen saknar uttrycklig retroaktiv verkan inte i sak innebär någon begränsning av rätten till skadestånd för skadefall som inträffar före dess ikraftträdande, eftersom en rätt till skadestånd redan före ikraftträdandet av bestämmelsen förelåg enligt högsta domstolens praxis (se bl a NJA 2005 s 462, NJA 2007 s 295, NJA 2007 s 584, NJA 2009 N 70 samt särskilt beträffande en kommuns skadeståndsansvar NJA 2009 s 463).

SKADESTÅNDENS BERÄKNING

Under våren 2022 tog staten ansvar för de polisiära åtgärderna mot Robin Dahlén och hans bror och utgav ex-gratiaersättning till bröderna. Beloppet uppgick till 1 000 000 kr till var och en av dem och utbetalningen synes grundas på att staten velat ta ansvar för polisens kränkning av oskuldspresumtionen. Robin Dahlén gör gällande att även Arvika kommun ska ta sådant ansvar och att samma belopp ska utges av Arvika kommun för kommunens kränkning av oskuldspresumtionen. Alltså ska det ideella skadestånd Arvika kommun har att utge till Robin Dahlén för kommunens kränkning av oskuldspresumtionen bestämmas till 1 000 000 kr.

När det gäller ideellt skadestånd för kränkning av privat- och familjeliv finns ingen domstolspraxis med relevans för detta fall, som är mycket speciellt. Socialtjänstens åtgärder mot hela familjen har inneburit att familjen inte blivit lämnad i fred och att familjens frihet varit starkt beskuren. Dessutom har Robin Dahléns goda rykte svärtats ned samt har han tvingats att lämna sitt hem och invanda förhållanden i Arvika och av socialförvaltningen blivit förbjuden att återvända till Arvika innan han fyllt 18 år. Man kan likna detta med att Robin Dahlén och hans bror av socialtjänsten blivit deporterade från Arvika. Socialtjänstens åtgärder mot Robin Dahlén har också inneburit att stora delar av hans barndom och ungdom berövats honom. Robin Dahlén har fram till oskyldigförklaringen våren 2018 aldrig kunnat vara sig själv eller kunnat stå för vem han är. Det som varit mest plågsamt för Robin Dahlén har varit när någon i bekantsskapskretsen fått kännedom om utpekandet av honom som mördare av Kevin. Robin Dahlén har i dessa fall behövt förklara, neka och ljuga. Hela Robin Dahléns ungdom har dessutom präglats av att ”gå på minerad mark” av rädsla för att någon ska få reda på att han skyldigförklarats för mord på Kevin. Han har dessutom - på grund av skyldigförklaringen av honom som mördare - undvikit djupare kamratkontakter och levt ett ganska isolerat liv under ungdomsåren. Robin Dahlén har t o m hållit det hemligt för sin dåvarande sambo – med vilken han har barn – att han skyldigförklarats för mord på Kevin. Det var först i samband med att SvT sände dokumentären ”Fallet Kevin” som han berättade om saken för sambon.

Justitiekanslern har utarbetat schabloner i sammanhang där skadestånd från statens sida aktualiseras vid oriktiga frihetsberövanden. I förevarande fall har det visserligen inte varit fråga om frihetsberövande i formell mening, men har Robin Dahlén upplevt sin frihet som kraftigt beskuren genom den närgångna bevakningen och övervakningen från socialtjänstens sida, vilken pågick från oktober 1998 till oktober 2001, d v s under omkring 36 månader. Ledning för den ideella ersättningens storlek kan alltså – gör Robin Dahlén gällande – sökas i Justitiekanslerns schabloner.

Uppgifter om Justitiekanslerns schabloner har lämnats i Svea hovrätts mål T 8528–20. Dessa innebär följande.

För den första månaden utgår ersättning med 30 000 kr. För den andra till och med den sjätte månaden utgår ersättning med 20 000 kr per månad. För den sjunde till och med den tolfte månaden utgår ersättning med 30 000 kr per månad. För den trettonde till och med den artonde månaden utgår ersättning med 35 000 kr per månad. För den nittonde till och med den tjugofjärde månaden utgår ersättning 40 000 kr per månad. Därefter ökar ersättningen succesivt. Dessa belopp utgör s k normalbelopp.

Enligt Justitiekanslerns praxis ska även förhöjande faktorer beaktas. Att den skadelidande är ungdom, 15 – 18 år gammal, kan medföra en höjning av normalbeloppet med 40 – 60 procent. Brottslighetens allvar kan också medföra en höjning med 60 procent.

För Robin Dahléns del kan med ledning av Justitiekanslerns riktlinjer följande beräkning göras.

Den första månaden: 30 000 kr

Den andra till och med den sjätte månaden: 120 000 kr (6 x 20 000 kr)

Den sjunde till och med den tolfte månaden: 180 000 kr (6 x 30 000 kr)

Den trettonde till och med den artonde månaden: 210 000 kr (6 x 35 000 kr)

Den nittonde till och med den tjugofjärde månaden: 240 000 kr (6 x 40 000 kr)

Den tjugofemte till och med den trettionde månaden: 300 000 kr (6 x 50 000 kr)

Den trettioförsta till och med den trettiosjätte månaden: 360 000 kr (6 x 60 000 kr)

Sammantaget landar denna beräkning på 1 440 000 kr. Detta belopp – som utgör normalbelopp - ska sedan höjas med 50 procent – eller med 720 000 kr - på grund av Robin Dahléns ringa ålder då han var föremål för socialtjänstens åtgärder och på grund av att åtgärderna grundades på felaktig skyldigförklaring om mycket allvarligt brott. Härutöver ska också särskild ersättning om skäliga 75 000 kr utgå för kränkningen av Robin Dahléns goda rykte och för det att han av socialtjänsten förbjöds att återvända till Arvika innan han fyllt 18 år. Dessutom ska en reduktion ske med skäliga 250 000 kr eftersom Robin Dahlén trots allt inte var föremål för ett frihetsberövande i formell mening då han utsattes för socialtjänstens åtgärder innebärande att Justitiekanslerns schabloner inte kan tillämpas rakt av. Det skadeståndsbelopp Robin Dahlén ska erhålla av Arvika kommun för kränkning av Europakonventionens regler om skydd för rätten till ett privat- och familjeliv uppgår alltså till 1 985 000 kr.

Skadeståndsbeloppet för Robin Dahlén uppgår således till 2 985 000 kr jämte ränta (1 000 000 kr + 1 985 000 kr).

Med tillämpning av 5 kap 6 § skadeståndslagen, där ändringar infördes den 1 juli 2022 syftande till förhöjning av ersättningar för kränkning, utgör den yrkade summan en skälig ekonomisk kompensation till Robin Dahlén för de kränkningar av centrala och grundläggande konstitutionella rättigheter som Arvika kommun genom sin socialtjänst utsatt honom för. Därvid kommer i förgrunden att socialtjänstens kränkande åtgärder under mycket lång tid riktat sig mot någon med särskilda svårigheter att värja sin integritet – d v s mot ett minderårigt barn – samt att Robin Dahléns har ett starkt intresse av att få upprättelse.

RÄTTEGÅNGSKOSTNADER

Förevarande talan grundas bl a på de prejudikat från Högsta domstolen som nämnts ovan. Enligt tydligt uttalande i lagförarbetena till 3 kap 4 § och 6 kap 7 § skadeståndslagen finns ingen begränsning av rätten till skadestånd för skadefall som inträffat före det att 3 kap 4 § skadeståndslagen trädde i kraft den 1 april 2018 (se prop 2017/18:7 s 52). Detta innebär att 6 kap 7 § skadeståndslagen är tillämplig i målet med verkan att Robin Dahlén under alla förhållanden inte ska förpliktas att ersätta Arvika kommun för rättegångskostnader. Robin Dahlén har haft skälig anledning att få saken prövad.

BEVISNING

I nuläget åberopar Robin Dahlén, vittnesförhör med pappan, styvmamman och mamman till styrkande av de faktiska omständigheterna i saken såvitt gäller socialtjänstens åtgärder mot hela familjen. Till styrkande av den skada på det personliga planet som socialtjänsten i Arvika vållat Robin Dahlén och hans bror genom de rättsvidriga skyldigförklaringarna och genom de obefogade åtgärderna mot hela familjen åberopas förhör under sanningsförsäkran med Robin Dahlén själv och vittnesförhör med brodern angående hur brödernas barndom, ungdom och uppväxt i övrigt präglats av att de under lång tid oriktigt av socialtjänsten i Arvika varit stämplade som mördare av Kevin.

Till styrkande att socialtjänsten haft ett nära och intimt samarbete med polisen under hösten 1998 åberopas vittnesförhör med förre polischefen Rolf Sandberg, förre kommundirektören Jan-Åke Hermansson, förre förste socialsekreteraren Leif Nyström och kriminalinspektören Anders Forsman. Med samma bevisstema åberopas också bilagd rapport från socialtjänsten under benämning ”Arvika efter Kevin”. Det yttersta bevis temat för denna bevisning är att socialtjänsten gemensamt och i samråd med polisen offentligen skyldigförklarat Robin Dahlén och hans bror för mord på Kevin. Det torde också vara ostridigt i målet, vilket bör kunna vitsordas av kommunen, att socialtjänsten dessutom gjorde egen skyldigförklaring av Robin Dahlén och hans bror om mord på

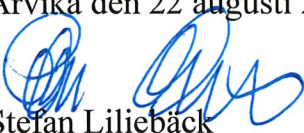
Kevin två veckor före polischefens presskonferens genom uttalande i socialutredning och remissbegäran om barnpsykiatriskt utlåtande. Vidare torde det vara ostridigt i målet att socialtjänsten vidtagit åtgärder mot Robin Dahlén och övriga familjen som om det vore ett faktum att Robin Dahlén och hans bror mördat Kevin.

Till styrkande att Robin Dahlén och hans bror utsatts för en kränkning av oskuldspresumptionen och att kommunens socialtjänst borde ha tagit initiativ till en bevistalan i domstol - vilket torde vara ostridigt i målet att socialtjänsten underlät - åberopas uttalanden från Riksmarskalken Fredrik Wersell i Sveriges Radios program "Ekots lördagsintervju" den 13 maj 2017. Hela denna intervju, där endast de första tio minuterna av intervjun är av relevans i förevarande sammanhang, bifogas denna stämningsansökning i ett USB-minne.

Jag bilägger fullmakt

Arvika den 22 augusti 2022

Stefan Lilieback

Bilaga till
stämningansökan
Robin Dahlin /
Arvika kommun

Arvika efter Kevin

**"Kevins död var en politisk fråga för
samhället långt innan det att han dog."**

Claes Pettersson, kommunalråd Arvika

En redovisning av insatser och erfarenheter i samband med ett barnmord.

-Innehåll-

Bakgrund	3
Syfte	7
Drunkningstillbud	
Inledning	8
Skolan.....	10
Kyrkan.....	10
Polisen.....	11
Vilka hjälp- stödbehov uppkom först	
när Kevins död fortfarande betraktades som ett drunkningstillbud?.....	12
Brott bakom Kevins död	
Arvika i centrum	15
Informell samordningsgrupp bildas.....	17
Mediaexplosion	19
Polisutredning inleds	22
Vilka hjälp- och stödbehov uppkom sedan	
när det blev känt att brott låg bakom Kevins död?.....	25
Barn dödade Kevin	
Kevin-fallet	27
Polisen.....	27
Socialförvaltningen.....	29
Barnpsykiatri.....	32
Kommunen aktiverar beredskapsplan	35
Skolan	39
Kevins familj	43
Kevins mormor och morbror.....	43
Kevins pappa.....	47
Kevins dagmamma.....	49
Vilka hjälp- och stödbehov uppstod under utredningen	
när polisen intensifierade barnspåret?.....	52
I hur stor utsträckning lyckades samhället tillgodose dessa behov?	56
Ingen lek.....	61
Hur fungerade arbetet inom kommunen?	64
När uppstår en kris?.....	66
Hur fungerade samverkan med övriga aktörer?	70
Vilka lärdomar och erfarenheter har Arvika kommun fått?	72
Riv murarna!	72
Samarbete.....	74
Dottevik.....	75
Kort sammanfattning	79
Gemensamma erfarenheter.....	81
Förslag på förändring/frågor att studera	82
Bilagor	86

En viss förskjutning kan förekomma vid tryck från CD

–Bakgrund–

Fyraårige Kevins död söndagen den 16 augusti 1998 kom att påverka människor runtom i hela Sverige. Med bestörtning kunde man följa det tålmodiga arbetet med att hitta lösningen av det som kom att bli ett av de mest uppmärksammade rättsfallen i svensk historia. Hela samhället påverkades. För människorna i Kevins närhet kom detta att präglas av en tid i kaos.

Omgivningen skakades, inte endast i bostadsområdet Dottevik där Kevin bodde, utan i hela Arvika kommun. Pojken hade hittats en sommarkväll på en lastpall i vassen vid Glafsfordens strandkant. Det man först trodde var en druckningsolycka, blev efter rättsläkarens första utlåtande ett brott med grova sexuella förtecken. Man jagade en pedofil. Inte enbart rädsla, utan till och med skräck, spreds i Arvika. Föräldrar vågade inte längre låta sina barn gå ensamma till skolan eller leka utan vuxnas närvaro. Det blev tyst och tomt där annars barn brukade finnas. Föräldrar tittade med oro och misstänksamhet efter sig när de lämnade barn i skolan, lärare kände inte att de övertog ansvaret för barnen med ett självklart förtroende under rådande omständigheter.

Redan efter några dagar började det stå klart att barn varit involverade i Kevins död. Expressens löpsedlar spred budskapet knappt en vecka efter det att Kevins kropp hittats. Främlingsfientliga undertoner svepte fram när det ryktades att invandrarungdomar varit inblandade. Mängder av barn kom att förhöras. Polisen vände bokstavligen ut och in på bostadsområdet Dottevik, som ligger ett par kilometer från Arvika centrum. I stort sett alla som bodde i området kontaktades av polisen, när de i inledningsskedet av utredningen "knackade dörr". Ingen kunde undgå att se var polisen ringde på någonstans.

Kevin dog på sommarlovets sista dag. Hans cykel hittades på fotbollsplanen i anslutning till en låg- och mellanstadieskola, hans kropp ett stenkast därifrån. När barnen kom till skolan första dagen efter sommarlovet, fanns en av polisen avspärrad och bevakad plats vid slutet av fotbollsplanen. Lärarna fick en orimlig arbetssituation. Förutom att bedriva undervisning skulle de försöka förklara för både för sina elever och deras föräldrar vad som hänt.

Alla påverkades; Kevins familj och personalen på sjukhuset där de desperat försökt med upplivningsförsök i ett par timmar och allmänheten. Rykten spreds. Överallt pratade man om den lille pojkens död. I affären. På arbetet. Många kastades mellan fruktansvärda scenarier och till synes helt obegripliga föreställningar om vad barn är kapabla till. Det kom att bli en ytterst påfrestande period för både anhöriga och personal inom skolan, polisen, socialförvaltningen, sjukvården, kyrkan etc. Alla klarade i längden inte av att både ta emot svårbegriplig information och samtidigt

försöka förklara och trösta andra människor utan sjukskrevs, begärde tjänstledighet eller bytte arbete.

I Arvika kom samarbetet mellan olika lokala förvaltningar och institutioner på ett unikt sätt att prägla det tålmodiga arbetet med att hitta lösningen till Kevins död. Polisen kontaktade på ett mycket tidigt stadium både socialsekreterare och barnpsykologer för att ta del av deras kunskaper. De kom att medverka i själva polisarbetet. Deras gemensamma erfarenheter av samarbetet är ovärderliga. Det är till och med sannolikt att mordet aldrig lösts utan samarbetet mellan polis – barnpsykologer - socialsekreterare.

I Arvika upplevdes det som att det tog lång tid innan mordet klarades upp. Den 2 november 1998, nästan tre månader senare, höll polisen en presskonferens där de berättade att de hittat lösningen efter 1300 förhör med 482 personer.

De som på något sätt ingick i polisens utredningsarbete eller kommunens krishantering, letade sig ständigt framåt efter nya arbetsformer. De hade ingen erfarenhet att luta sig mot eftersom något liknande inte tidigare inträffat i Sverige, vilket är mycket positivt i sammanhanget. Istället tvingades de olika aktörerna att försöka vara lyhörda, hitta information som kunde hjälpa dem i de ständigt nya situationerna och skapa arbetsformer med kontinuitet. Allt eftersom tiden gick, förlitade man sig mer och mer till varandra och ett allt tätare samarbete mellan olika personer inom skilda förvaltningar i Arvika har lett till att man idag försöker riva förvaltningsmurar. I sökandet efter information, vände man sig även till olika aktörer utanför Arvika för att försöka få hjälp.

Knappt någon utanför Arvika verkade förstå allvaret i situationen, trots att kommunen den andra veckan aktiverade delar av den kommunala beredskapsplanen, något man inte gjort sedan bensinransoneringen i mitten av 70-talet. De som arbetade med krishanteringen vände sig bland annat till Kommunförbundet, Socialstyrelsen, Rikspolisstyrelsen, Landstingsförbundet och Skolverket. Gemensamt för de olika aktörerna i Arvika är att de inte upplevde att de fick någon större hjälp genom att vända sig till det svenska samhällets institutioner, utan försökte lösa uppkomna problem genom att vända sig till varandra istället. Däremot fick man ovärderlig hjälp av Rädda Barnen - som från början förstod allvaret i situationen - och den norske psykologen Lars Weiset och det team som arbetat med mordet på femåriga Silje i Trondheim 1994.

Många i Arvika uttrycker besvikelse över att deras erfarenheter inte har tagits till vara av sina respektive förvaltningar eller organisationer utanför Arvika. Kort efter det att polisutredningen avslutades i början av november 1998 fördes diskussioner om att göra tvärvetenskapliga studier av den unika händelsen; för första gången i svensk

rättshistoria hade små barn dödat ett annat litet barn. Gemensamt för flera av aktörerna i Arvika är dessutom att de upplever att knappt någon utanför Arvika förstod att händelsen skapade en samhällskris och en stundtals orimlig arbetssituation. Både inom polisen, kyrkan och landstinget ifrågasattes deras insatser av personer i chefsställning som befann sig utanför Arvika. Avundsjuka på basis av Jante-lag dök upp när fallet blev uppmärksammat runtom i Sverige. Flera av dem som ställde upp för media fick avundsjuka gliringar som anspelade på att de ställde upp endast därför att de själva ville synas i media. Ifrågasättandet och gliringarna påverkade de som arbetade med fallet under pressade förhållanden negativt. Knappt någon upplever heller att de efteråt har fått något beröm eller ens erkännande från sina chefer utanför Arvika. Det finns alltid undantag, även här. Däremot har kollegor och allmänhet hört av sig.

I Arvika hade man ett gemensamt mål; att hitta lösningen. Respekten växte under arbetets gång mellan de olika aktörerna, oavsett vilken förvaltning de representerade. Man samarbetade alltmer intimt mellan kommun landsting och kyrka. Idag präglas relationerna mellan olika organisationer och förvaltningar i Arvika mer av förtroende och försiktig lyhördhet. Vissa förvaltningsmurar har rivits. Kommunen har skapat en arbetsgrupp för att återskapa tryggheten i Arvika baserad på omtanke.

De sociala insatserna styrdes av den information som framkom under polisutredningen. Reaktionerna var mycket känslomässiga. De första dagarna betraktades Kevins död som en drunkningsolycka och ansågs då vara en angelägenhet i första hand för den berörda familjen och personalen inom skolan, såsom Kevins dagmamma. Samhällets reaktioner blev en helt annan när det blev känt att ett brott låg bakom Kevins död och att polisen jagade en pedofil. När det en dryg vecka senare framkom att barn kunde vara inblandade, ruckades vuxenvärldens fundament och starka känslor sattes i gungning, så starka att kommunen gjorde bedömningen att det förelåg en samhällsstörning och aktiverade delar av beredskapsplanen.

Eftersom de sociala insatserna ändrade karaktär allteftersom nya uppgifter framkom i polisutredning, är redovisningen uppdelad enligt händelseförloppet i ett försök att ge en bild av utvecklingen. Det är nämligen inte självklart vad som åsyftas med den aktuella händelsen – Kevins död. Samhället reagerar och agerar annorlunda på att en fyraåring drunknar, om han dödats av en pedofil eller dödats av andra små barn.

Arbetet med redovisningen av de sociala insatserna i samband med Kevins död inleddes den 18 april och pågick under ett par månader med ett visst efterarbete under sommaren 2000. Redovisningen är baserad på samtal med personer som haft en framträdande roll i krisarbetet i samband med Kevins död i Arvika. Den bygger på deras upplevelser. Många människor var inblandade. Av tidsskäl valdes 28 personer ut (bil 1) i samråd med Socialchefen, som varit uppdragsledare. Samtalen har bandats under sekretess. De personer som hade de mest utåtriktade funktionerna och som kom i kontakt med allmänheten valdes ut i första hand, liksom några av dem som samarbetade med polisen och som arbetade direkt med de berörda barnen och deras familjer. De är representanter för kommunen, landstinget, kyrkan och polisen.

Dessutom har några av Kevins anhöriga och dagmamma deltagit. Samtalen med dem redovisas separat efter godkännande av var och en. Kevins mamma har valt att avstå. Det har också pappan, styvmodern och mamman till de två pojkar som dödade Kevin.

Redovisningen är sammanställd av statsvetaren och journalisten Nina Hjelmgren, NICA Production, på uppdrag av Arvika kommun och finansierad med stöd av Socialstyrelsen.

Redovisningen är inte på något sätt vetenskaplig. Den är en första ambition att ta till vara några av de erfarenheter personer med olika funktioner påtvingades i samband med mordet på Kevin. Redovisningen kan förhoppningsvis ge initiativ till mer djupgående studier. I Arvika har man genom den här krisen försiktigt börjat omvärdera vad som är väsentligt i ett samhälle. Det värsta som kan hända i det här läget är att omgivningen väljer att inte ta till sig av de erfarenheter man har gjort på olika håll i Arvika. Knappt någon i Arvika, vare sig politiker eller tjänstemän, poliser eller barnpsykologer, verkar nämligen tvivla på att samma sak kommer att hända igen om inte samhället vågar öppna ögonen och ta ansvar för barn på ett trovärdigare sätt än vad som sker idag. Det täta nätverk som funnits i familjebindningar fungerar inte längre ensamt som omsorg av barn. En generell erfarenhet är att vuxna måste börja reagera och ta det ansvar som krävs av dem för att skydda barn. Annars riskerar Sverige att bli ett väldigt känslokallt samhälle. Det fanns vuxna i närheten som hört barn gråta och skrika vid den aktuella tidpunkten utan att titta efter varför.

Det finns ingenting som talar för att det inträffade endast skulle kunna ske i bostadsområdet Dottevik i Arvika.

–Syfte–

Redovisningen har till uppgift att belysa och ge svar på följande frågeställningar:

* Vilka hjälp- och stödbehov uppstod?

Vilka behov av hjälp och stöd uppkom i direkt anknytning till den aktuella händelsen? Hos t ex enskilda individer i bostadsområdet, elever och personal i skolan?

* I hur stor utsträckning lyckades samhället tillgodose dessa behov?

Fick ovanstående personer hjälp och stöd i tillräcklig omfattning? Hur upplevde de samhällets förmåga att ge hjälp och stöd? Personalens upplevelse av hur väl vi klarade av denna uppgift?

* Hur fungerade arbetet inom kommunen?

Hur fungerade den kommunala "beredskapsorganisationen", från informations-spridning via samverkan mellan berörda kommunala förvaltningar till konkreta åtgärder i anledning av den aktuella händelsen? Administrativa kontoret med informationsavdelningen, socialtjänsten, barn- och utbildningsförvaltningen, räddningstjänsten. Den politiska organisationen?

* Hur fungerade samverkan med övriga aktörer?

Hur fungerade samverkan mellan kommunen och övriga aktörer; polis, kyrka, landstingets barn- och vuxenpsykiatri.

* Vilka lärdomar och erfarenheter har Arvika kommun fått?

Skulle Arvika kommun, med de erfarenheter man nu fått, ha agerat annorlunda? Kommer dessa erfarenheter att leda till några förändringar när det gäller arbetssätt, organisation eller på annat sätt?

Drunkningstillbud

-Inledning-

Måndagen den 17 augusti 1998 fanns en notis om ett drunkningstillbud vid Glafs fjorden i en av morgontidningarna och i lokalradions nyhetssändning kunde man höra att en fyraåring hittats drunknad på söndagskvällen. De flesta i Arvika hade hört eller sett den tragiska nyheten när de kom till arbetet på måndagsmorgonen.

På förmiddagen ringde inspektör Curt Nilsson från polisen i Arvika till Leif Nyström, chef för Barn- och familjeenheten vid Socialförvaltningen. De brukade ringa till varandra och utväxla tankar utan att det för den skull hade hänt något särskilt. Den här förmiddagen ringde Curt Nilsson och berättade att poliserna som arbetat söndag kväll hade en känsla av att allt inte stod rätt till när det gällde drunkningsolyckan. Pojken, fyraårige Kevin, hade hittats av sin morfar på en träpall i vassen i sjön nedanför fotbollsplanen vid Dotteviksskolan. Pojken hade varit hemma hos sin mamma vid 16-tiden på eftermiddagen innan han sprang ut igen. Han brukade röra sig fritt i området och kände de flesta, ofta hälsade han på hos sina morföräldrar som bodde i närheten. Men där var han inte när hans mamma saknade honom vid 20.30-tiden. De letade oroligt efter honom. Hans mormor förstod att något hänt när hon hittade hans röda cykel, som han var rädd om, slängd vid fotbollsplanen. Kevin visste att han inte fick gå ned till sjön, men det hade aldrig varit några problem eftersom han var rädd för vatten.

När Kevins morfar hittade Kevin på träpallen i vassen sprang han iväg och larmade ambulansen, som kom efter bara några minuter. Kvar på platsen stannade Kevins mormor som genast hade satt igång med upplivningsförsök, trots att hon förstod att han var död. Polisen larmades kort senare, patrullen mötte ambulansen på vägen.

Upplivningsförsöken fortsatte i ambulansen, personalen konstaterade att det inte fanns vatten i lungorna.

Trots det, rapporterades Kevins död som en drunkningstillbud.

Polisen skjutsade Kevins mamma, mormor och morfar till sjukhuset. Flera anhöriga anlände dit, bland andra Kevins äldre syster.

Upplivningsförsöken fortsatte på sjukhuset i ytterligare ett par timmar. Det får förmodas att man aldrig lyfte på Kevins ögonlock, eftersom man då hade sett samma sak som rättsläkaren; att det fanns tydliga blödningar på ögonvitorna vilket uppkommer då offret kvävts eller strypts.

Sjukhuset aktiverade krisberedskapen, den så kallade Jössejouren, som man har vid extraordinära olyckor. Efter en timme anlände en präst och en barnpsykolog för att stödja familjen och Kevins syster i sorgen.

Kevins föräldrar hade avslutat sin relation innan Kevin föddes och Kevins mamma hade ensam vårdnad om honom. Efter en stund anlände Kevins pappa, han hade fått veta vad som hänt genom en bekant i Dottevik som ringt.

Polisen som var på plats reagerade över att ingen hade saknat den lille pojken förrän relativt sent på kvällen. Inspektör Kenth Gustafsson stannade kvar på sjukhuset. När han fick se Kevins döda kropp, bestämde han sig för att åka till polisstationen för att hämta Polaroidkameran. Något stod inte rätt till. Han tyckte att kroppen bar spår av våld.

Officiellt hade Kevin fortfarande drunknat.

Trots det spärrade polisen senare på natten av platsen där Kevin hade hittats. Kenth Gustafsson såg också till att platsen var bemannad tidigt nästa morgon, innan barnen kom till skolan den första dagen efter sommarlovet. Innan Kenth Gustafsson gick av sitt pass på morgonen, passerade han sin chef, inspektör Curt Nilsson, för att ventiler sin oro över att allt inte stod rätt till när det gällde drunkningstillbudet.

Efter samråd med biträdande chefen för Länskriminalen i Karlstad skickades Kevins kropp på måndagen till Rättsmedicin i Linköping för obduktion.

Inspektör Curt Nilsson litade på sin underordnades intuition. Det var därför han den förmiddagen hade ringt till Leif Nyström på Socialförvaltningen. Leif litade i sin tur på Curts intuition och förmedlade omedelbart informationen till sin chef. Som däremot inte gjorde någonting. Där upphörde informationsflödet. När Leif senare på dagen märkte det, gick han direkt till socialchefen för att informera honom om samtalet från Curt Nilsson på polisen. På så vis var några personer på Socialförvaltningen tidigt förberedda.

Tidigt på måndagsmorgon hade sjukhuspersonalen ringt landstinget för att få handledning, men av sekretesskäl kunde de inte uppge vad de upplevt och sett. Deras förfrågan, eller vädjan, avfärdades då man hänvisade till att man inte brukade handleda personal och ansåg att de kunde hantera händelsen på samma sätt som de brukade när det gällde drunkningstillbud. Hade man från sjukhusets sida gjort en polisanmälan, hade sekretessen automatiskt lyfts.

Skolan

Redan vi sextiden på måndagsmorgonen ringde barnpsykologen vid sjukhusets krisgrupp till enhetschefen inom Barn- och utbildningsförvaltningen i kommunen. Psykologen, som finns för Barnvårdscentralen, BVC, vid sjukhusets krisgrupp hade varit med Kevins familj kvällen innan. Eftersom Kevin hade haft plats i ett familjedaghem som ingick i kommunens verksamhet och hade en syster som gick i Dotteviksskolan, var det naturligt att kontakten togs.

Enhetschefen kontaktade genast förvaltningschefen och informerade honom. Hon ringde även till rektorn på skolan, som kontaktade skolpsykologen. Rektorn bad enhetschefen att kontakta den berörda dagbarnvårdaren.

Barn- och utbildningsförvaltningen var direkt involverade.

Enhetschefen är arbetsledare för personalen men rektor är ansvarig för teamet som arbetar i skolan; dit hör även dagbarnvårdare i området. Redan nästa dag träffade enhetschefen hela dagbarnvårdargruppen i Dottevik.

Kevins död hanterades då fortfarande som en drunkningsolycka.

Kyrkan

Dottevik är ett bostadsområde som ligger ett par kilometer från Arvika centrum.

Den första måndagen efter sommarlovet var prästen, komminister Cecilia Nahnfeldt, i Dottevik på hembesök hos ett par barnfamiljer för att planera dop och hemma hos ett par som skulle gifta sig. Eftersom kyrkoherden hade varit på sjukhuset kvällen innan, var Cecilia väl insatt i vad som hänt eftersom han hade informerat henne om det inträffade. Hon mötte många människor i Dottevik som ville prata om sorgen med henne. Barnfamiljer ville veta hur de skulle berätta för sina barn att ett barn drunknat i närheten. Cecilia fick förslag om att kyrkan skulle göra något; en tanke hon tog med sig när hon lämnade Dottevik på eftermiddagen och som hon pratade med diakonissan om. Tillsammans bestämde de att boka församlingsgården, Mikaeligården, som ligger i Dottevik. På onsdagskvällen kl 18 skulle de bjuda in allmänheten. För kyrkans del räckte det med sorgen för att öppna sina dörrar; de behövde inte veta orsaken till Kevins död för att agera gentemot allmänheten.

När Cecilia återvände till Dottevik på tisdagen för att informera om det planerade mötet på församlingsgården, fick hon höra rykten om att brott låg bakom Kevins död och ägnade istället mycket tid till att prata med människor om detta rykte. Några tyckte att hon agerade utanför sitt tjänsteutrymme och hon kritiserades för det.

- *Så tänkte jag inte då, utan tyckte det var lika bra att köra till vägs ände – utan att veta att det skulle ta nästan tre månader, säger Cecilia Nahnfeldt.*
Det skulle visa sig att kyrkan var på plats när det behövdes.

Polisen

Kevins kropp hade skickats till Rättsmedicin i Linköping för obduktion.

Tidigt på tisdag morgon fick polisen i Arvika det chockerande beskedet att den preliminära rättsmedicinska undersökningen visat att fyraårige Kevin varit utsatt för sexuellt våld och kvävts till döds. Polisen aktiverade sin nya länsorganisation för grova våld, vilket innebar att biträdande chefen för Länskriminalen, Rolf Sandberg, skulle fungera som förundersökningsledare. Han arbetade då i Karlstad och reste omedelbart tillsammans med ett par erfarna kriminalkommisarier till Arvika.

I Arvika började ryktet sprida sig, även ute i samhället. Leif Nyström på Socialförvaltningen fick fortlöpande information från polisen. Skräcken började ta tag i många. Gick en pedofil lös i Arvika? Som hade dödat ett litet barn? Vem skulle bli nästa offer? Var fanns han? Vem var han?

Rolf Sandberg insåg från början att polisen behövde hjälp. Ett samarbete som skulle visa sig vara unikt inleddes med Socialförvaltningen.

Vilka hjälp- och stödbehov uppstod först

– när Kevins död fortfarande betraktades som ett drunkningstillbud?

Dagen efter det att Kevins kropp förts till sjukhuset, betraktades hans död som ett drunkningstillbud.

- ⇒ Kevins anhöriga hade erbjudits och tagit emot hjälp genom sjukhusets krisgrupp; en präst till familjen och en av landstingets barnpsykologer till Kevins storsyster. En av kommunens distriktssköterskor kontaktade och besökte dessutom Kevins mamma och morföräldrar kvällen efter det att Kevin hittats död.
- ⇒ Sjukvårdspersonalen signalerade redan tidigt på måndag morgon behov av handledning, men kunde av sekretessskäl inte förtydliga varför. De hänvisades att följa den ordinarie krisplan som finns på sjukhuset vid drunkningstillbud.
- ⇒ Skolan kontaktades tidigt på måndagsmorgonen av sjukhusets krisgrupp och reagerade direkt på informationen. Så länge Kevins död var en drunkningsolycka, fungerade den organisation skolan hade för att informera berörda som, i det här fallet, inkluderade omsorg om anhöriga och personal.
- ⇒ De allra första hjälp- och stödbehoven fanns också bland de boende i området, framför allt bland småbarnsföräldrar som behövde veta hur de skulle berätta om det inträffade drunkningstillbudet för sina barn. Det finns varken Barnavårdscentral eller Mödravårdscentral i bostadsområdet. Många som hade barn i skolan vände sig till lärarna för hjälp. Av en tillfällighet fanns en präst i Dottevik redan på måndagen för att planera dop och vigsel, men som kom att prata med många om sorgen. Hon öppnade kyrkan genom att planera ett offentligt möte i områdets församlingsgård på onsdagen.
- ⇒ Polisen hade behov av hjälp från Socialförvaltningen, som de hade kontakt med från allra första början. Inledningsvis behövde polisen hjälp med att kartlägga kända pedofiler i Arvika. Man förstod också att informationen skulle skapa reaktioner i framför allt skolorna och bland föräldrar och informerade därför Socialförvaltningen på ett tidigt stadium om de nya uppgifterna kring brottsmisstankarna. Socialförvaltningen hjälpte från allra första stund polisen genom att gå igenom sina anteckningar och

klarade eventuella problem med sekretessen genom att enbart göra en lista över redan kända pedofiler.

På tisdagen började kontakter tas för ett eventuellt krisarbete i kommunen. Några få kände till polisens information från Rättsmedicin. Socialchefen var väl medveten om att informationen om att Kevin utsatts för sexualbrott skulle sprida rädsla, till och med skräck, när den blev allmänt känd. Därför aktiverade han kommunens krisgrupp, den så kallade POSOM-gruppen, vilket står för Psykisk Och Socialt Omhändertagande. Kjell-Åke Holdar, chef på Vuxenheten vid Socialförvaltningen, är sammankallande för gruppen som består av sex personer från olika förvaltningar vilka inkluderar socialtjänsten och räddningstjänsten förutom kyrkan, landstinget och polisen. POSOM-gruppen kontaktades på tisdagskvällen.

Intentionen med POSOM-gruppen, som inrättades 1994 är att:

"utgöra en del i kommunens beredskapsplan.

**Den skall vara en ledningsgrupp som ansvarar för att
resurser för psykologiskt och socialt omhändertagande
finns tillgängliga vid större olyckor och katastrofer.**

**POSOM-gruppen skall knyta resurspersoner vid
berörda förvaltningar till sig som kan utgöra s.k. "kristeam".**

**POSOM-gruppens insatser skall riktas till de
människor som drabbats av olyckor och katastrofer
men som inte är i behov av sjukvårdsinsatser.**

**POSOM-gruppens kristeam skall svara för
lämpligt omhändertagande och för nödvändiga kontakter
med anhöriga, andra vårdgivare, myndigheter etc.**

**Inom akutsjukvården finns nu PKL-grupper
(psykologisk-psykiatriskledningsgrupp) med kristeam
för att sköta kontakterna med anhöriga till skadade
som lagts in för vård.**

**POSOM-grupp och sjukvårdens PKL-grupp
skall vara väl bekanta med varandra för
god samordning och effektivt utnyttjande av alla resurser
vid insatser".**

Ur sammanträdesprotokoll Arvika kommun Dnr 94.KS0186

Kevins död handlade inte längre om att endast en eller ett par familjer i bostadsområdet var drabbade. Man insåg att andra resurser behövdes än de som är vanliga vid en drunksning och POSOM hakade på kyrkans planering av mötet på Mikaeligården.

Mötet på Mikaeligården blev den allra viktigaste insatsen i direktkontakten med allmänheten. Här kunde man vara anonym och samtidigt träffa andra människor, hit kunde man komma av den enkla anledningen att man behövde dela sorgen, bedrövelsen och rädslan med andra människor. I och med att kyrkan hade reagerat direkt på Kevins död, skapade man en plats dit människor kunde komma varje dag vid samma tid för att få information av kommunens, landstingets och polisens representanter som fanns samlade där.

Brott bakom Kevins död

–Arvika i centrum–

Ingen kunde föreställa sig i vilken omfattning Kevins död skulle påverka samhället. Alla var oförberedda på vad som skulle komma att ske de närmaste dagarna och hade ingen aning om att det skulle dra ut på tiden. Det skulle komma att krävas ett oerhört tålamod och lyhördhet för att med gemensamma krafter klara av den uppkomna situationen.

Situationen i Arvika var unik. Det fanns ingen erfarenhet att luta sig mot, vilket i sammanhanget är positivt. Motsatsförhållandet, att det skulle finnas erfarenhet av barnmord, hade visat en mörk bild av Sverige. De olika aktörerna kom att kastas mellan skräckbilder i jakten på en pedofil och till synes obegripbar insikt om vad barn är kapabla till. Samtidigt letade man sig fram efter nya arbetsformer i en krissituationen som påverkade hela samhället. I Arvika skulle man för första gången i Sverige komma att aktivera delar av den kommunala beredskapsplanen utan att en större olycka inträffat. Reaktionerna över det inträffade var så starka, att hela samhället var påverkat.

Ryktesspridningen var i full gång under tisdagen, särskilt i bostadsområdet Dottevik. Polisen hade skickat tekniker till platsen där Kevin hittats och spärrat av en ännu större område. De letade efter bevis. Ett par elever kom med en strumpa och ett par sandaler som de hittat i närheten. Det visade sig vara Kevins.

Polisen hade bestämt sig för att hålla sin första presskonferens på onsdagen kl 10, något de skulle komma att göra varje dag. Väl medveten om vilken panik innehållet i informationen kunde sprida, vändades förundersökningsledaren, kommissarie Rolf Sandberg, över vad han skulle säga. Lät han bli att berätta det som polisen hade fått veta av rättsläkaren; att Kevin utsatts för sexuellt våld och kvävts till döds, vad skulle då hända om det faktiskt fanns en fara för att andra barn skulle riskera att utsättas för något liknande? Han valde att säga att Kevin var bragd om livet och sexuellt utnyttjad.

Nyheten var ute via lokalradion redan kl 11 på onsdagen den 19 augusti 1998.

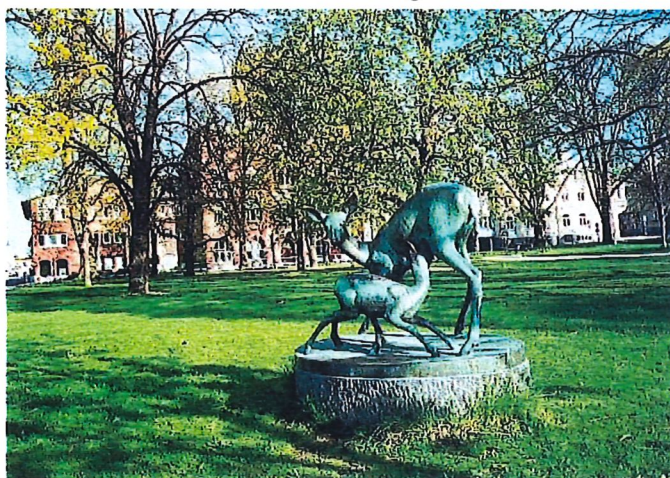

Överallt märkes reaktionerna; föräldrar kom och hämtade sina barn i skolan. Inga barn fick leka ensamma längre. Det blev ganska tomt på lekplatser runtomkring. Rädslan och oron spred sig. Föräldrar visste inte hur de skulle förklara för sina barn att en liten pojke utsatts för sexuellt våld och dödats. Barn överallt, inte enbart i Dottevik, påverkades. Deras oskuld och rätt till skydd från att behöva försöka förstå något liknande var borta.

- *Det är sak att berätta för sina barn om sexualitet och en helt annan att tvingas förklara perverterad sexualitet*, konstaterar komminister Cecilia Nahnfeldt.

Efter presskonferensen ringde polisen till rektorn för Dotteviksskolan, som var på chefsträff på Barn- och utbildningsförvaltningen. Tillsammans med enhetschefen för elevvården åkte han till Dotteviksskolan. Det olyckliga i sammanhanget var att Dotteviksskolan vid den här tidpunkten saknade en skolsköterska, rekrytering pågick av fyra vakanser i kommunen. Elevvårdsorganisationen var dessutom ny från 1 februari det året. Man beslöt att ha ett möte på skolan påföljande dag tillsammans med skolans psykolog och kurator, förvaltningschefen och barnpsykologen från BVC.

En febril, aningen nervös, aktivitet satte igång. Kommunen har sin krisgrupp, POSOM. Landstinget har sin, PKL, som betår av en psykiater, läkare och sjukhuspräst, och som aktiverades förutom psykiatikern som hade semester. I mångt och mycket är det samma personer som ingår i de olika krisgrupperna. I vanliga fall är det relativt täta skott mellan olika förvaltningar i det linjära system som den svenska byråkratin är uppbyggd på. Här fanns inledningsvis vissa tendenser till att hålla i traditionella förvaltningsmodeller och arbetstidslagar som utmärker den

svenska modellen för arbetsmarknaden. Men det skulle visa sig att delar av den svenska modellen är otillräcklig; man blev tvungen att riva gränser mellan förvaltningar och organisationer och lägga arbetstidslagar åt sidan. Det var inte alls så, att man struntade i lagar och bestämmelser, men den uppkomna situationen skapade en atmosfär där alla ville hjälpas åt för att hitta lösningen och man kände inte

att man kunde prioritera bestämmelser som hindrade dem, som exempelvis arbetstidslagen. De som drogs in i arbetet bar det ständigt med sig i alla fall, om de var på arbetsplatsen eller ej. Deras anhöriga och vänner vände sig vid att de helt plötsligt kunde få ett telefonsamtal och ursäktande brådska iväg. Arbetet byggde på samarbete vilken tid på dygnet som helst. De som inte kunde ställa upp på det, kunde inte vara med i krisarbetet. (Det blev till och med ett bekymmer för småbarnsföräldrar som var tvungna lämna arbetet för att hämta barn på dagis.)

Alla påverkades känslomässigt av nyheten att den lille fyraårige Kevin dödats genom kvävning och utsatts för sexuellt våld. Självfallet hade många av dem som arbetade inom förvaltningarna egna barn. Arvika är ett litet samhälle, 26.500 invånare, med givna mötesplatser som mataffären, bensinstationen, systemet och torget. Man måste ha pratat om nyheten på varenda arbetsplats, inte minst på Volvo och Electrolux som ligger på väg ut mot Dottevik vid den sydöstra infarten mot Arvika.

Räddningstjänsten svarar inom kommunen för att hjälpa kommuninvånarna när en olycka inträffar. De hade larmats av SOS på söndagskvällen och skickat en ambulans till drunkningstillbudet. Nyheten om att brott låg bakom Kevins död innebar ingen katastrof i traditionell mening; att flera personer drabbas av en olycka som t ex när godståget med giftig gas i lasten spårade ur på Borlänge station (vilket man dessutom vid åtskilliga tillfällen tränat beredskap inför). För Räddningstjänsten var det uppenbart att stämningen i kommunen efter nyheten att Kevin var bragd om livet och sexuellt utnyttjad skulle påverka många av kommunens invånare starkt; händelsen var definitivt att betrakta som en samhällsstörning. Räddningstjänsten började med att kontakta kommunens krisgrupp POSOM för att höra om de behövde hjälp.

Informell samordningsgrupp bildas

Ganska snart såg Räddningstjänsten att de kunde stötta andra förvaltningar. Det finns en vana och professionell kunskap inom Räddningstjänsten av att skapa en struktur i en krissituation. Eftersom man som förvaltning inte själv var drabbad, såg man att man kunde ge den sammanhållande servicen till andra förvaltningar, i första hand Socialförvaltningen och Skolförvaltningen som i första hand drabbades av det inträffade. Därför sammankallade Räddningstjänsten socialchefen, skolchefen, POSOM-samordnaren, kommunalrådet och polisen redan på onsdagskvällen kl 20.00 för att gemensamt måla upp olika tänkbara scenarier att arbeta utifrån. Härmed var en informell samordningsgrupp utkristalliserad i kommunen.

Kyrkan hade redan planerat ett möte på Mikaeligården i Dottevik kl 18 på onsdagen. Det beslutet fattades utifrån beskedet att Kevin drunknat och att vänner och grannar behövde en plats för att tillsammans bearbeta sorgen över det inträffade. När nu nyheten var ute att man jagade en pedofil, blev mötet än väsentligare. Ryktesspridningen blev bara värre och värre. Människor jagade upp varandra. Det gällde att försöka ge den information som fanns för att dämpa de uppjagade stämningarna. Rädslan och skräcken blandades med ilska. Det fanns en oro för repressalier; en känd pedofil som bodde i Dottevik hängde skycken för sina fönster och tordes inte gå ut.

Till Mikaeligården kom representanter från kyrkan, kommunen, landstinget och polisen. Både representanter för kommunens POSOM-grupp och landstingets PKL-grupp fanns där. Allra viktigast i det läget var ändå polisen. En viss förvirring rådde och ett missförstånd bidrog till att polisen först inte kom. De olika aktörerna ringde om

varandra, polisen trodde att mötet var ändrat till kl 20 (vilket var det nyinsatta mötet med Räddningstjänsten). Prästen ringde och skällde på vakthavande då hon trodde att polisen helt enkelt inte tänkte komma. Men inspektör Kenth Gustafsson kom. Han bor i Dottevik. Det var han som ingick i patrullen som larmats till drunkningstillbudet och som sedan åkte upp till sjukhuset – det var han som nu fanns i Mikaeligården och berättade vad polisen visste. Han kunde inte berätta så mycket, eftersom polisen inte visste så mycket, men han kunde framför allt dementera innehållet i den livliga ryktesspridningen.

Från och med den kvällen visste invånarna att de kunde gå till Mikaeligården kl 18 varje dag för att få den information som fanns, direkt av polisen. Det måste ha upplevts som en trygghet. Ryktesspridningen skulle dessutom komma att ändra karaktär.

Redan på onsdagen var medieuppbådet stort, men bestod fortfarande främst av representanter från lokala och regionala media. Efter polisens presskonferens fortsatte medierepresentanter över gatan till kvarteret Verkstaden där Socialförvaltningen håller till för att ta reda på vad kommunens krisgrupp POSOM tänkte göra. Polisen ringde och förvarnade att media var på väg, men trots det blev Socialförvaltningen tagen på sängen. Utan att tänka sig för, släpptes media in i väntrummet, där bidragssökande och klienter skyddade av socialtjänstens sekretess satt.

Självfallet ville media ha reaktioner från bostadsområdet Dottevik och begav sig bland annat till skolan och brottsplatsen. Rektor möttes av journalister när han återvände till skolan efter ett möte i centrala Arvika. I stort sett varje dag skulle han sedan se journalister utanför sitt kontorsfönster på parkeringen eller vid den avspärrade platsen vid slutet av fotbollsplanen nedåt vattnet.

Prästen Cecilia Nahnfeldt förbjöd journalister och fotografer från att komma in i Mikaeligården. Här skulle människor få vara ifred, bestämde hon.

Under de första dagarna rådde en viss förvirring som påverkades av det plötsliga medietrycket. Förvirring riskerade att underblåsa den redan inflammerade stämningen i samhället. Det var uppenbart att många människor påverkades av det inträffade. Det blev viktigt för kommunen att visa utåt att man kände av situationen och agerade utifrån den.

En av de första offentliga insatserna från kommunens sida var att hålla sin telefonväxel öppen fram till kl 23 de första dagarna då man såg framför sig att oroliga invånare ringde. I ett skede trodde man att man till och med skulle behöva förstärka kommunens telefonväxel för detta ändamål. Knappt någon hörde dock av sig under de dagarna kommunväxeln var öppen även på kvällstid. De som hörde av sig hade mer eller mindre bisarra berättelser som de ville ventileras.

–Mediaexplosion–

Ingen anade vilken uppmärksamhet nyheten om Kevins död skulle få i hela Sverige.

Medietrycket bokstavligen exploderade på torsdagen, dagen efter nyheten om att ett brott förelåg. Journalister och fotografer från hela Sverige och även Norge reste till Arvika. Plötsligt var det fullt på polisens presskonferens kl 10. Här satt inte längre endast lokala journalister och fotografer utan även välkända namn och ansikten från både radio, TV och tidningar på riksplanet. De ville veta vad polisen gjorde och hur detta kunde hända ett litet barn en sommardag i Dottevik? Det är en sak att möta representanter för lokalmedia, som man oftast känner till, och en helt annan sak att möta media från riksplanet. Riksmedia behöver inte ta samma hänsyn som en lokalredaktör är tvungen till; riksmedia kan vara betydligt mer kritiska eftersom man inte konfronteras med dem som man bevakar till vardags. Dessutom vet alla att riksmedia har en helt annan genomslagskraft än lokala medier, särskilt TV. Och ingen ville framstå som handlingsfattig i den här situationen. Mycket av den planering som kom att göras var till för att tillgodose medias behov.

Polisen hade redan bestämt att hålla presskonferens varje dag kl 10. Rolf Sandberg visste av erfarenhet från Länskriminalen i Karlstad att det gällde att vara tillgänglig för media och ge alla samma information samtidigt, annars skulle enskilda journalister jaga nyheter på egen hand. Han ville kunna driva polisutredningen så ostört som möjligt. Han hade lärt sig att både samarbeta och utnyttja media i känsliga lägen. Den erfarenheten kom väl till pass i den här situationen. Han höll själv i mediekontakterna eftersom han gjorde allt för att täppa till eventuella läckor i utredningen. Han ville inte läsa annat om polisutredningen i kvällstidningarna än vad som framkom vid presskonferenserna.

Kommunen skapade också utrymme för media. Liksom polisen, höll man från torsdagen den 20 augusti 1998 dagliga pressinformationer, som man valde att kalla det istället för presskonferens, som låg en timme efter polisens, kl 11. Pressinformation gavs de första veckorna på Verkstaden, kvarteret där Socialförvaltningen håller till, innan pressinformationen flyttades till Folkets Hus. **Det var viktigt att det inte blev olika budskap från olika håll.** Även om man inte hade så mycket att säga, var det viktigt att finnas tillgänglig för att åtminstone kunna dementera de rykten som spreds allt hastigare och på det sättet lugna situationen. Här diskuterade den kommunala samordningsgruppen fram och tillbaka nödvändigheten av pressinformationer; det fanns tankar om att man skulle kalla till presskonferens när man ansåg att det fanns information att gå ut med. Detta

tillbakavisades av bl a Räddningstjänsten som underströk vikten av tillgänglighet och kontinuitet; ingen information är också information och framför allt skapar man trygghet genom att visa att man håller sig informerad i ett läge där rykten frodas. Samordningsgruppen enades om att hålla kontinuerliga pressinformationer.

- *Hoppar man över informationen en dag, kan ett rykte komma igång. Dessutom blir det lätt så att man baktalar dem som inte ger information. I det här läget fick det inte bli så att man misstrodde en myndighet. Vi kom snart fram till att man måste göra mycket mer än man tror. Vi insåg inte från början hur mycket man behövde göra, säger räddningschef Håkan Axelsson.*

De första dagarna närvarade även representanter från de olika förvaltningarna och politiker vid polisens presskonferens, men då detta ifrågasattes av en lokalredaktör med pondus, skaffade de sig andra informationsvägar eftersom de inte ville komma i konfrontation med media. Kommunens samordningsgrupp beslutade att man inte skulle närvara vid polisens presskonferenser och kom överens med polisen om att kommunen skulle få samma information genom att polisen utsåg en kontaktman, vilket blev dåvarande närpolischefen i Arvika.

Vid ett möte redan på torsdagen med den informella samordningsgruppen som bildats förvarnade Rolf Sandberg om att scenariot skulle komma att förändras. Utåt arbetade polisen fortfarande med det som kom att kallas pedofilspåret. I den grupp som arbetade med utredningen inom Arvikapolisen hade man redan börjat följa ett annat spår, trots rättsläkaren utlåtande; nämligen det som kom att kallas barnspåret. Men det sa inte Rolf Sandberg någonting om. Det enda han sa, var att om ett av scenarierna de arbetade med skulle visa sig vara riktigt, kommer det inte bara att uppröra kommunen utan hela länet och troligtvis hela landet.

Ingen insåg i det läget vad han pratade om. Men visst förekom spekulationer inom alla olika läger av krisarbetet och fantasin frodades.

Inom polisen var det bestämt att förundersökningsledaren Rolf Sandberg skulle sköta mediakontakterna. Mot bakgrund av det enorma medietryck som uppstod, anser han i efterhand att han skulle ha delegerat den uppgiften till någon annan.

Inom de olika krisgrupperna fortsatte diskussionerna hur man skulle hantera den uppkomna situationen med media. Man var inte alls beredd. Skulle man utse representanter som man hänvisade till? Skulle media hänvisas till speciella tider och ingenting annat? Inom den informella samordningsgruppen hade man bestämt att hålla gemensam pressinformation varje dag kl 11 där representanter för olika kommunala förvaltningar och POSOM skulle närvara inklusive kyrkan och landstinget. Dessutom bestämde man att den som ville och hade tid skulle ställa upp för media. Var och en fick bestämma själv – man lade inte locket på.

Det kan emellanåt kosta på för den enskilde individen som plötsligt syns i media över hela Sverige, då andra kan bli avundsjuka. Flera har berättat hur de upplevt hur Jante-lagen fått eget liv mitt i krisarbetet, framför allt från chefspersoner utanför Arvika som ifrågasatt både begäran om resurser och behovet av mediakontakter. Det har förekommit både inom landstinget, kyrkan och polisen.

De första dagarna förekom en irritation gentemot polisen som inte släppte någon information alls om det inre arbetet, förutom vad man berättade på de dagliga

presskonferenserna. Ingen inom kommunens förvaltning fick veta något mer. Rolf Sandberg hade gjort klart för personalen att inga läckor fick förekomma. Det var till och med så, att inte ens alla poliser som arbetade i utredningen kände till alla fakta. Detta innebar en kulturkrock hos polisen i Arvika där man vid de dagliga mötena var van vid att informeras om allt arbete som förekom – plötsligt hade de flesta ingen kunskap om det som folk pratade om överallt.

Det fanns informella informationsvägar. Arvika är en liten kommun där många känner varandra och där det ibland blir svårt att hålla isär funktion och person. Kommunalrådet (s) var ordinarie ledamot av polisstyrelsen i länet. Åklagaren i Kevin-fallet var oppositionspolitikern (m) i kommunstyrelsen. Kevins morfar arbetar på Electrolux, en av stadens största arbetsplatser. Lokalredaktören på Värmlands Folkblad, Robert Sandström, hade arbetat som grävande journalist i Arvika i 18 år och vänt på många stenar och sett invånarnas fram- och baksidor.

Robert Sandström avslöjade ganska snart polisens taktik; att åka iväg bakvägen när media satt samlad på presskonferens. Tillsammans med en fotograf följde han istället polisbilen. Den aktuella dagen, en knapp vecka efter Kevins död, vallades en liten pojke tillsammans med sin pappa på platsen vid sjön där Kevin hittats. Utan att veta hur nära de kommit polisens arbete, publicerade Värmlands Folkblad bilden på första sidan med pappan och pojkens ryggtafva mot kameran.

Pojkens mamma satte i halsen när hon såg bilden; självfallet kände hon igen den lille sonens ryggtafva. Pojkens föräldrar var separerade. Hon hade ingen aning om att pojken berättat att han sett vem som mördat Kevin och att det var därför pojken nu befann sig på platsen tillsammans med sin pappa och polisen. Hon kontaktade genast både polisen och de sociala myndigheterna.

–Polisutredning inleds–

Polisen följde från början olika spår i utredningsarbetet. Ett av dem var det så kallade pedofilspåret. Trots rättsläkarens utlåtande, att den döda pojken utsatts för sexuellt våld, var det inte mycket som tydde på att det var rätt spår. Ingenting som polisens tekniker hittade vid brottsplatsen styrkte rättsläkarens teori.

Polisen började tidigt även att arbeta på det som kom att kallas barnspåret. Ganska snart kom man fram till att många barn och ungdomar hade varit ute i det aktuella området den soliga och varma söndagen, den sista sommarlovsdagen. Expressen hade genom olika vägar kommit till samma slutsats och i fredagens upplaga den veckan skrev Olle Eriksson en artikel som föranledde tidningen att basunera ut nyheten via löpsedeln över hela landet; att barn kunde vara inblandade i fyraårige Kevins död.

Långt ifrån alla kunde med enkelhet ta till sig innehållet i den informationen. När så ryktet utpekade invandrabarn, piskades stämningen i Arvika upp. Det var det sämsta tänkbara scenario av alla; att invandrarungdomar skulle ha dödat ett svenskt barn. Den ena bilden värre än den andra etsade sig fast på näthinnan; inte bara hos allmänheten utan även hos dem som arbetade med krishanteringen. Det fanns de som i sin fantasi såg hur nynazister från hela Sverige bussades till Arvika för att uttrycka sin invandrarfientlighet, vilket skulle skapa våldsamma upplopp och förföljelse av invandrare i Arvika. Det finns ingen kommunal beredskap för en liknande händelse. Man såg det som en polisiär fråga. Ingen tycktes tvivla på att det skulle bli ytterst otrevligt om det visade sig vara sant, att invandrarungdomar var inblandade i mordet på Kevin. Polisen dementerade ihärdigt ryktet.

Polisen förhörde mängder av barn och ungdomar. Man hade redan från början inlett ett nära samarbete med de sociala myndigheterna. Varje gång man skulle förhöra ett barn, ringde man till Socialförvaltningen som skickade en socialsekreterare för att närvara vid förhöret. På Socialförvaltningen bildades en grupp på Barn- och familjeenheten under ledning av Leif Nyström som arbetade tillsammans med polisen. Rolf Sandberg ansåg att polisen hade bristfälliga kunskaper om barn och ungdomars beteende och behövde Socialförvaltningens hjälp för att underlätta arbetet. När det blev dags att förhöra invandrarungdomar, ringde Rolf Sandberg och bad om hjälp av de socialsekreterare som arbetade som flyktingsamordnare. Han ville inför förhöret få hjälp med detaljer och bakgrund inför mötet.

- *De hade ju erfarenhet som vi saknade. Det är klart att jag utnyttjar den kunskapen, den är ovärderlig. De kände ju till ungdomarnas bakgrund, det gjorde*

inte vi. Vi visste inte om vi skulle skrämma dem om vi bar uniformer till exempel, säger Rolf Sandberg.

Polisen upplevde det som att många av barnen och ungdomarna som de kallade in till förhör ljög om det mesta - de var förvånade över hur mycket barnen hittade på. Det är en erfarenhet som de flesta tycks ha fått efter arbetet med Kevin-fallet; barn ljuger. Invandrarungdomarna var inget undantag. En tolk var närvarande. Flykting-samordnarna upplevde att han lade sig i för mycket istället för att endast översätta och hade önskat en tolk med större kunskap om rättsväsendet.

Samma helg som invandrarungdomarna var kallade till förhör, fick polisen ett samtal från pappan till en femårig pojke som berättade att pojken sagt att han sett Kevins mördare. För Rolf Sandberg var det uppenbart att pojken behövde en psykolog. Han ringde åtskilliga samtal utan att komma i kontakt med någon. Sjukhuset kopplade honom vidare och hänvisade honom till slut till en läkare i Årjäng. Han ringde en psykolog vars telefonsvarare var på och lämnade ett par meddelanden utan att någonsin få svar; psykologen hade semester. Till slut fick han kontakt med den som var ansvarig för psykiatri och mer eller mindre beordrade henne att se till att en barnpsykolog fanns på polisstationen samma lördagskväll. Hon i sin tur hade svårt att övertala psykologen hon fick tag i av nödvändigheten att åka till Arvika-polisen en lördagskväll – kunde det inte vänta till måndag? Socialtjänsten hade också kontaktats och fanns utan några problem med när pappan och pojken kom till polisstationen.

Efter den negativa erfarenheten fortsatte Rolf Sandberg att söka effektiva vägar för att samarbeta med psykologer. När Bengt-Göran Johansson och Norman Hansen kort därefter dök upp i sammanhanget, stabiliserades arbetet och utvecklades istället till att bli unikt i svensk rättshistoria. Psykologernas kliniska kunskap om barn skulle komma att hjälpa polisen på ett sådant sätt, att det är högst troligt att de inte löst fallet utan deras medverkan. Liksom socialsekreterarna satt psykologerna med vid förhören och följde varje uttryck. De kunde hjälpa förhørsledarna att tolka det barnen sa, de kunde assistera förhørsledaren med frågor och ge råd när det var dags att antingen fortsätta eller avbryta förhöret.

Det blev stressigt på Socialförvaltningen när förhören med barnen och ungdomarna inleddes. Situationen blev emellanåt sådan att många socialsekreterare behövde vara hos polisen. De hade inte alltid så lång förberedelse tid.

- *Vi blev ju en serviceorganisation till att börja med. Polisen kunde ringa och informera oss om att de skulle ta in tre minderåriga barn på förhör. Då måste jag agera; se till att socialtjänsten kommer. Vi hade folk här nästan jämt. En kväll fanns 15 socialsekreterare kvar, jag tror nästan alla var hos polisen en vända, berättar Leif Nyström, chef för Barn- och familjeenheten.*

Det är aningen oklart när socialtjänsten ska vara med vid förhör av barn. Polisen valde att vända sig till socialtjänsten varje gång, för att utnyttja deras kunskap. Enligt Lagen om Unga Lagöverträdare, LUL, ska socialtjänsten närvara vid förhör av misstänkta barn - det är inte nödvändigt att socialtjänsten är närvarande vid förhör av vittne. Polisen såg alla barn och ungdomar som vittnen, men kunde inte veta om det bland vittnena fanns en misstänkt. Leif Nyström ringde till Kommunförbundets jurister

för tolkningshjälp, men fick till svar att socialsekreterarna skulle försöka vara hos polisen så fort de fått ett samtal om att ett barn skulle på förhör.

Socialtjänsten hade också fått ett annat, utökat arbete i och med att polisen lade ner stora resurser på barnspåret.

- *Vi var trygga med att vi kunde vårt arbete och hade lång erfarenhet i gruppen. Jag visste var jag hade allihop, vi har arbetat ihop länge och jag visste vem jag kunde använda till vad, säger Leif Nyström.*

De socialsekreterare som arbetade med polisen behövde arbetsro och möjlighet att fokusera på det arbetet som ingalunda avslutades när förhören var över. Tvärtom. En av de stora fördelarna med samarbetet med polisen var att socialsekreterarna på ett smidigare sätt kunde fortsätta arbetet i de fall det var nödvändigt. Polisen öppnade en hel del dörrar till förhållanden som var långt ifrån hälsosamma utan att för den skull vara kända för socialtjänsten.

Inledningsvis hade socialsekreterarna på Barn- och familjeenheten dragits in i POSOM-arbetet och åkt till personer som hört av sig dit eller som POSOM beslutat behövde ett besök. Bland annat sändes två av socialsekreterarna som arbetade med polisen att besöka Kevins pappa och hans familj, där det fanns ytterligare en halvsyster till Kevin som man först inte känt till. Kevins pappa hade inte förmågan att ta emot hjälpen. Han förstod inte heller att det var kommunens krisgrupp POSOM som låg bakom initiativet.

Arbetet på socialförvaltningen behövde renodlas. De som arbetade med polisutredningen behövde fokusera på det och kopplas bort från POSOMs utåtriktade verksamhet. Det blev orimligt för dem att ingå i POSOM-gruppens krisarbete då de kom att arbeta tillsammans med polisens i mycket känsliga lägen. För socialsekreterarnas del fortsatte ofta arbetet när polisarbetet avslutades.

Vilka hjälp- och stödbehov uppkom sedan

– när det blev känt att ett brott låg bakom Kevins död?

Inledningsvis hade Kevins död handlat om en drunkningsolycka som i sig inte identifieras som en kommunal kris utan en familjeangelägenhet. Förutom sjukhusets Jössejour, reagerade kyrkan genast gentemot allmänheten utifrån informationen att en liten pojke drunknat; kyrkan hade förmågan att agera spegel åt det offentliga sorgearbete som uppenbart skulle uppstå när ett barn dör på en offentlig plats en varm sommardag. Trots att olyckan rapporterades som en olycka reagerade polisen och agerade utifrån sin osäkerhet, vilket rullade upp brottet bakom Kevins död.

Kevins kropp hittades ett stenkast från fotbollsplanen vid Dotteviksskolan. Det var nu en brottsplats. De flesta barn visste vem Kevin var. Ganska snart cirkulerade hemska rykten bland barnen om Kevins död. Hans bägge systrar var elever på Dotteviksskolan.

Dagen efter det att polisen vid en presskonferens onsdagen den 19 augusti 1998 offentliggjorde nyheten om att brott låg bakom Kevins död, anlände medie-representanter från hela Sverige, och även Norge, till Arvika. Medietrycket upplevdes som överväldigande. Media ställde frågor om skuld och ansvar; frågor som alla brottades med.

De första dagarna var krisarbetet spretigt och rörigt; ingen visste riktigt vem som skulle göra vad även om man på papperet hade en krisgrupp för kommunen, POSOM, och en krisgrupp för landstinget, PKL, förutom den samordningsgrupp som kommunen skapat.

⇒ Människor i allmänhet och föräldrar i synnerhet var i stort behov av stöd och hjälp. De som redan hade en kontakt med socialtjänsten hörde av sig dit, alla andra tycks ha vänt sig till andra vuxna människor i sin närmiljö. Det innebar att skolan blev tungt belastad eftersom det är det enda stället där det finns andra vuxna i Dottevik.

⇒ De anhöriga var i stort behov av hjälp och stöd. Samhället i stort chockades av innehållet av informationen från rättsläkaren om att Kevin utsatts för sexuellt våld och kvävts till döds. För hans familj och släktingar måste det ha varit en mardröm.

⇒ Kommunen hade ett eget behov av att försöka identifiera hjälp- och stödåtgärder. Räddningstjänsten agerade i bakgrunden. Redan på onsdagen hade kommunen en veckoplan (bilaga 2) där kommunens samordningsgrupp inklusive landstinget och kyrkan skulle träffas dagligen för avstämning. Den första tiden träffades man ett par gånger om dagen men efter en tid beslöt man att det räckte med ett möte som låg före den dagliga pressinformationen.

⇒ Polisen hade ganska snart behov av hjälp från socialtjänsten. Bara efter några dagar stod det klart för polisen att nästan uteslutande barn och ungdomar hade varit synliga i det aktuella området dagen Kevin dog. Förvisso finns det ingenting som säger i lagtexten att socialtjänsten ska närvara vid förhör av minderåriga vittnen, men förhørsledaren var av den åsikten att han ville ta till sig så mycket kunskap som möjligt för att lösa fallet.

**"Om vi misslyckades, skulle ingen kunna komma
efteråt och säga att vi inte gjort allt vi kunnat."**

Kommissarie Rolf Sandberg, förundersökningsledare.

Eftersom polisen kom att förhöra mängder av barn, blev behovet av samarbete med socialförvaltningen betydande.

⇒ Det visade sig ganska snart att det fanns barn som uppenbart var i behov av psykolog. Polisen hade svårigheter att hitta en barnpsykolog. Detta upplevdes som irriterande. Efter några dagar fick man kontakt med ett par barnpsykologer som intimt kom att arbeta med polisen för att hitta lösningen till mordet.

⇒ Människor som arbetade med krisarbetet var själva i behov av handledning. Det fanns personer som hörde av sig till kommunens krisgrupp POSOM och sjukvårdspersonal som kontaktade landstingets krisgrupp PKL för handledning under den första veckan.

⇒ Media hade behov. De som av någon anledning var lyhörda och reagerade direkt, var förberedda på medias behov. Andra överrumplades. De personer som var sena i reaktionen, riskerade att aldrig komma ikapp. Utvecklingen gick väldigt fort. Det var omskakande information under en mycket kort period. Först satte skräcken, som pedofilspåret innebar, en hel del känslor i gungning. Det avlöstes av ett kortvarigt rykte om att invandrarungdomar var inblandade och oron över att nynazister skulle ta sig till Arvika för att hämnas. **När sedan ryktet började spridas om att små barn var inblandade i fyraårige Kevins död, överträffade det alla övriga scenarier i sin omfattning. Händelsen hade tagit ett järngrepp om Arvika och bokstavligen exploderade i media.**

Människor kastades snabbt mellan olika scenarier under en mycket kort period. Det tog endast fyra dygn från det att polisen jagade en pedofil till att invandrarungdomar var inblandade och slutligen att barn hade dödat Kevin. Media fanns överallt i Arvika.

Man ville prata med alla. Det ena ryktet avlöste det andra. Polisen dementerade och berättade endast sådant som man med säkerhet visste. Och det var inte mycket.

Barn dödade Kevin

–”Kevin-fallet”–

Det dröjde några dagar innan det fanns en gemensam struktur i krisarbetet i Arvika. Förvisso hade ingen större olycka inträffat där många människor behövde evakueras eller sjukhusvård. Men hela samhället var påverkat. Reaktionen var av social karaktär byggd på oro, rädsla och emellanåt skräck. Och skam. Hur kunde ett sånt här ociviliserat brott hända just här? Skulden spökade också. Vems fel var det att Kevin hade kvävts till döds? Alla ville ha svar. Hade ingen märkt något? I skolan eller på dagis? Fanns inga rapporter till Socialförvaltningen? Polisen?

Polisen

Polisutredningen pågick utan att någon utanför den grupp som utredde mordet visste särskilt mycket om deras arbete. Polisens information begränsades till det som förundersökningsledaren, Rolf Sandberg, offentliggjorde vid de dagliga presskonferenserna. Trots att polisen gjorde allt för att täppa till informationsflödet kring utredningen är det omöjligt i en liten kommun som Arvika att lyckas. Det stora mediauppbådet följde egna spår och en del information fanns att tillgå genom mer informella vägar inom kommun.

Samhället påverkades uppenbart av effekterna av polisutredningen på olika sätt. Dels förhörde polisen väldigt många människor i bostadsområdet Dottevik i sin kartläggning av vad som hände söndagen den 16 augusti då Kevin dödades. Man möttes av en tystnad som ingen tidigare varit med om, inte ens de mest erfarna

utredarna. Ingen hade sett något. Ingen hade märkt något. Våldigt många visste vem Kevin var, han brukade vara ute själv för sig själv och kunde ta för sig av gästfrihet lite varstans. Han sökte kontakt och beskrivs som allt från en fyraårig rar ängel till en snart femårig buse med vulgärt språk. Även om det tycktes vara så, att de flesta visste vem Kevin var, var det ingen som hade något att berätta om söndagen den 16 augusti. **Tystnaden som följde i Dottevik har förbryllat många.**

När polisen började följa barnspåret mer intensivt, vände man bokstavligen ut och in på Dottevik. De kommunala två-våningshusen ligger i rader längs ett par gator. Polisen kan omöjligt ta sig fram någonstans utan att synas. Alla som ville veta visste vem polisen ringde på hos. Eftersom polisen hade så svårt att få samstämmiga uppgifter från de förhörda barnen och ungdomarna, gjordes även husrannsakan hemma hos flera av dem. Man upptäckte miljöer som man inte tyckte barn borde behöva leva i och ungdomar som mådde mycket dåligt. I flera fall fortsatte arbetet för socialsekreterare och psykologer efter det att förhören hos polisen avslutats.

Barnen och ungdomarna gick i någon av skolorna i Dottevik, antingen i låg- eller mellanstadieskolan. Misstankarna riktades mot ett par pojkar, 13 och 14 år gamla, och åklagaren beslöt att överföra dem till en LUL-utredning, Lagen om Unga Lagöverträdare.

Polisen upplevde det som att föräldrar försvårade förhören med barnen genom att påverka dem alltför mycket av olika anledningar. Några barn ljög förmodligen av den enkla anledningen att de inte tordes berätta att de varit nere vid vattnet eftersom de inte fick det för sina föräldrar. Några uppmanades av sina föräldrar att helt enkelt inte säga någonting alls. Polisen var konfunderad. Man behövde utesluta barn från utredningen men behövde först få svar som var samstämmiga. Därför beslöt man att ta in åtta pojkar till förhör efter skolan en dag. Rektor informerades och kallade pojkarna till expeditionen efter skolans slut. Socialsekreterare fanns på polisstationen och kontaktade föräldrar som kom dit. Alla föräldrar uppskattade inte polisens arbetsmetod; en pappa JO-anmälde polisen.

Genom professionell assistans av psykologer som polisen hade vänt sig till, hamnade man på ett tålmodsprövande spår. Våldigt få kunde ta till sig bilden av att två små pojkar skulle ha dödat en annan liten pojke. De allra flesta har en bild av att barn inte är kapabla till att medvetet döda ett annat barn. Det behövdes psykologers kliniska kunskap om barn för att våga tänka i de tankebanorna. Polisen hade även kontaktat psykologen professor Sven-Åke Christianson vid Stockholms universitet. Han har bred erfarenhet av arbete med grova brottslingar. En av hans erfarenheter är att grova brottslingar redan i femårs åldern börjar tänka i banor av grova våldshandlingar, men att det ofta tar flera år innan de omvandlar tanken till handling. Tillsammans med barnpsykologerna, som redan var inkopplade i polisarbetet, styrde han polisen mot femåringen som hade kommit med sin pappa redan första veckan och sagt att han sett mördaren. Det skulle ta två-tre månader för honom att berätta sanningen, sa psykologerna, under förutsättning att polisen kunde bygga ett så starkt förtroende med barnet att han kände att kunde berätta. Att det skulle ta så lång tid byggde man på erfarenheter från andra traumatiska situationer i andra länder som

Israel och USA där barn varit närvarande och tvingats bevittna grova våldshandlingar, som t ex i krig eller när ett barn ser en av sina föräldrar bli mördad.

Socialsekreterare, barnpsykologer och polisen kom att arbeta väldigt intimt. De kom att utveckla ett samarbete som aldrig tidigare ägt rum i Sverige, baserat på total öppenhet och ömsesidigt förtroende. Knappt någon utanför den lilla grupp som arbetade med femåringen, och snart även han sjuårige storebror och deras föräldrar, visste någonting. Arbetet var ytterst känsligt. Tålmodigt byggde man förtroende. Man försökte göra om förhörssrummet så att det skulle bli mer barnanpassat. Man bytte miljö och åkte och fiskade. Man visste att det skulle ta tid. Om inte polisen hade tagit den tiden, är det inte sannolikt att man hade hittat lösningen till Kevins död. Professor Christianson går ett steg längre och säger i polisens redovisning av Kevin-fallet att man genom det tålmodiga polisarbetet givit familjen en chans. Hade man inte gjort det, hade Kevins död förmodligen bevarats som en familjeangelägenhet och ett senare utagerande hade varit tänkbart.

Det är till och med så, att utan det täta samarbetet mellan socialsekreterare – barnpsykologer – polis hade man inte kommit fram till lösningen.

Gemensamt planerade man omsorgsfullt varje steg, även avslutningen av polisutredningen.

Det hade tagit på dagen nästan två månader innan barnen berättade vad de själva hade gjort. Hela processen med att hjälpa pojkarna att berätta sanningen hade självfallet varit påfrestande för hela familjen; barnens pappa, styvmamma och biologiska mamma. Innan polisen skulle offentliggöra lösningen på en presskonferens den 2 november, arbetade man omsorgsfullt fram en plan så att hela familjen skulle vara skyddad. Veckan innan presskonferensen befann sig hela familjen tillsammans på annan ort. Man hade befarat att media skulle försöka leta reda på familjen, men det gjorde ingen.

För barnpsykologerna fortsatte arbetet helt naturligt vid övergången från polisutredning till behandling.

Om och om igen intygar de som ingick i polisens utredningsarbete hur värdefullt samarbetet var. För både socialsekreterarna och barnpsykologerna innebar närvaron i polisens arbete att de smidigt kunde fortsätta sitt arbete när polisens arbete var avslutat. Ingen har uttryckt några svårigheter att hantera kraven på sekretess.

Socialförvaltningen

Trycket på Socialförvaltningen i Arvika måste ha blivit enormt i och med att polisutredningen inleddes. Hela samhället befann sig i chock. Ingen utanför Arvika kommer förmodligen någonsin att förstå hur denna händelse grep tag om människor i deras vardag. Åtskilliga, framför allt klienter som redan hade en relation till någon socialsekreterare, hörde av sig med sin oro. Socialförvaltningen stod liksom alla andra tämligen handfallen inför den uppkomna situationen.

Det skulle bli fullständigt omöjligt att fortsätta att arbeta som vanligt. Ingenting de närmaste månaderna skulle bli sig likt. Dels engagerades en stor grupp av personalen till polisens utredningsarbete, dels skulle man ställa upp med resurser till kommunens krisgrupp POSOM.

Aldrig tidigare i Sverige hade polisen och Socialförvaltningen arbetat så nära. Med facit i handen, var de banbrytande och lyckades gemensamt komma fram till ett, för hela samhället, positivt resultat. Men det måste ha varit oerhört slitsamt för enskilda medarbetare under tiden man letade sig fram till hållbara samarbetsformer. Ingen visste från början vart arbetet skulle leda och framför allt inte hur lång tid det skulle ta. De sociala insatserna följde i polisens spår.

Det alla kände, var att man var tvungen att hjälpas åt för att lösa mordet.

Inledningsvis fanns det socialsekreterare som slets mellan att utföra sina

1. ordinarie arbetsuppgifter
2. ställa upp när polisen kallade
3. rycka ut för kommunens krisgrupp POSOM.

De kunde omöjligt hålla fokus. Dessutom slet de inledningsvis med frågan om sekretess. Polisen hade sagt att de inte fick prata om sådant som framkom under förhör som socialsekreterare närvarade vid. De kände ett stort behov av att åtminstone kunna prata med sin egen chef och så småningom utkristalliserades ett förhållningssätt mellan polisen och socialsekreterarna där man litade på varandra. Dessutom hade socialsekreterarna behov av handledning eftersom frågor som framkom under förhören var minst sagt jobbiga att hantera. Några var aningen förvirrade inledningsvis och undrade vems sekretess som gällde; polisens eller Socialförvaltningens. Precis som barnpsykologerna bistod socialsekreterarna polisen utifrån sina egna yrkesroller utan att för den skulle göra polisens arbete och höll sig vid sina egna regler för sekretess. När man väl klargjort det, blev sekretessen inte ett problem.

Man kom att renodla funktionerna inom Socialförvaltningen. De som arbetade tillsammans med polisen, fokuserade på det medan andra arbetade med POSOM. I flera fall kom socialsekreterarna som ingick i polisens arbete dessutom att fortsätta arbeta med barnen och ungdomarna efter förhören.

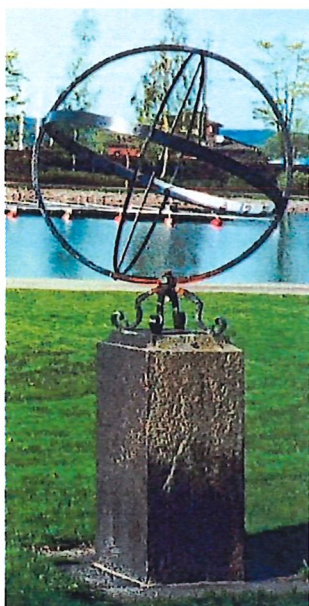
Alla skulle på något sätt fortsätta att arbeta med de klienter de hade före Kevin-fallet. Man försökte, men det blev stundtals nästan omöjligt. Man blev tvungen att boka om redan inbokade besök och be dem som hörde av sig att vänta till något senare. Till och med personer som hörde av sig till Socialförvaltningen förstod att arbetet med Kevin-fallet var av högsta prioritet.

POSOM fick inte längre hjälp av de socialsekreterare som arbetade med polisen. Det måste ha inneburit en svår balansgång för det sociala arbetet gentemot kommuninvånarna. POSOM består inte enbart av Socialtjänsten, utan kan vända sig till olika håll inom både kommunen och landstinget för hjälp när man anser det nödvändigt. Men det måste ha varit så emellanåt, att man hoppades att behovet av sociala insatser skulle vara konstant för att undvika att anstränga den redan tunga arbetsbördan ännu mer. Man måste ha hållit andan och bara hoppats på att det

relativa lugnet skulle bestå. Dessutom fortsatte polisen under hela utredningen att uppmärksamma en hel del behov som krävde socialtjänstens resurser.

- *Det var inte så många som kom och bad om stöd. När man arbetar med krisverksamhet, tittar jag allra först på att vi ska ingripa så lite som möjligt. Det viktigaste är att hjälpa människor att knyta an i sitt eget nätverk, det naturliga nätverket. Vi brukar säga; Håll i, håll om, håll ut. Håll i den som är drabbad. Håll om för den behöver närhet. Håll ut för det tar tid att förstå vad som hänt. Men ta aldrig över ansvaret. Vi kan som myndighetspersoner inte fylla tomrummet, säger Kjell-Åke Holdar, POSOM-samordnare.*
- *Det här fungerade. Många kom till församlingshemmet. Många gick till skolan. Våldigt många gick och pratade med fröken i skolan. Mitt i allt det svåra är skolläraren fortfarande en auktoritet.*

Några av socialsekreterarnas arbetsuppgifter fick stryka på foten emellanåt. Så mycket resurser finns inte, att Socialförvaltningen med tillfredsställelse kunde göra ett fullgott arbete under den utdragna och ytterst påfrestande tiden. På något sätt gick det. Människor slet. Ingenstans, och det vore hyckleri att påstå något annat, gällde några arbetstidslagar fullt ut. Varken hos polisen, Socialförvaltningen eller barnpsykiatrien. Man kom att ställa upp för varandra så att arbetet kunde fortsätta när det behövdes, oavsett tid på dygnet. I efterhand beskriver några på Socialförvaltningen hur man tog över varandras ärenden t ex utan utförligare förklaringar. Man förstod. Det räckte.

Emellanåt måste det ha känts som att den tunna balanslinan skulle brista. De som ingick i polisens arbete hade varandra att hålla i. De som arbetade utåt, mot allmänheten, hade en mer utsatt position. Ingen organisation vill framstå som mindre lyckad eller utsättas för kritik. Det måste helt enkelt ha varit så, att

Socialförvaltningen under rådande förhållanden inte lyckades helt i sina ambitioner. Samtidigt var det viktigt att lugna allmänheten, så att man inte riskerade att få ännu mer att göra. Dessutom var förmodligen stämningen i samhället vid den här tidpunkten inte särskilt förlåtande mot mindre lyckade sociala insatser.

En sådan mindre lyckad insats var den gentemot Kevins anhöriga. De hade fått hjälp via sjukhusets Jössejour; en präst och en barnpsykolog. Akuten på sjukhuset kontaktade dessutom en nattsköterska som kontaktade familjen, som då på natten inte ansåg sig i behov av besök. Nattsköterskan vidareförmedlade informationen till en av kommunens distriktssköterskor påföljande dag, Kevins död betraktades fortfarande som en drunkningsolycka. Kommunens distriktssköterska ringde till Kevins mamma, som inte var hemma utan befann sig hos sina föräldrar. Det dröjde till kvällen innan distriktssköterskan hittade henne där för att sedan besöka familjen under tre timmar. Distriktssköterskan ringde psykiouren och akuten för att stämma av läget. Hon rapporterade senare om mötet med familjen till sin chef. Det är oviss

huruvida verksamhetschefen i sin tur informerade socialchefen, men verksamhetschefen uppmanade distrikssköterskan att ringa till POSOM-samordnaren, som satt i möte, när det blev känt att ett brott låg bakom Kevins död. Hon kallades inte till mötet för att delge krisgruppen sina erfarenheter från mötet med familjen och uppfattade det som att man från POSOMs sida nu tog över ansvaret. Ingen från kommunens sida sökte den första tiden upp familjen. Förmodligen förlitade man sig på prästen och barnpsykologen som stod i kontakt med olika familjemedlemmar, när man inom kommunens krisgrupp POSOM försökte kartlägga behovet av hjälp. Bland annat sände man två socialsekreterare till Kevins pappa och hans familj där man upptäckt ytterligare ett halvsyskon till Kevin. Men förutom barnpsykologen, som skulle hjälpa Kevins halvsyster hos mamman, och prästen, togs ingen aktiv kontakt från kommunens sida med familjen som uppenbart befann sig i kaos. Det var inte så, att man struntade i familjen från Socialförvaltningens sida, utan litade på informationen från övriga representanter i krisgruppen som ansåg att hjälpen till familjen fungerade tillfredsställande. Där fanns förutom Kevins mamma och syster även mormor och morfar, som hittat den lille pojkens kropp på en träpall i vassen, och hans morbror. Den uteblivna hjälpen från kommunens sida till Kevins övriga familj kan botten i en missuppfattning. Man hade bestämt på ett tidigt stadium att en kurator skulle kontakta familjen, men ingen följde upp om så också skedde. Ärendet föll förmodligen mellan två stolar. Efter påtryckningar, bland annat genom en artikel i Expressen, fick familjen knappt två veckor efter Kevins död via Socialförvaltningen hjälp av en kurator. Familjen är tacksam över hjälpen som kuratorn innebar; hon är fortfarande en betydelsefull tillgång och trygghet.

Barnpsykiatri

Barnpsykiatri kopplades in direkt, inkallad av sjukhusets s k Jössejour , i samband med att Kevins storsyster fanns med på sjukhuset den kvällen kroppen fördes dit. Det blev ett påfrestande arbete för psykologen, att så nära Kevins syster och mamma slängas mellan de olika beskederna om den lille pojkens död. Den första barnpsykologen sjukskrevs efter två veckor och ersattes av en annan som fortsatte arbetet till april 2000.

Inledningsvis var även barnpsykologernas insatser aningen ad-hocbetonade. De aktiverades för säkerhets skull; ett par barnpsykologer uppmanades av PKL-ansvarig i Karlstad t ex att åka till stadshuset i Arvika. Där satt de sedan i ett par dagar för att vara tillgängliga om någon skola skulle höra av sig med begäran om hjälp. Det var uppenbart att skolan var under hårt tryck, framför allt lärarna som fick ta emot både elevers och deras föräldrars oro. Ingen ansåg sig i behov av barnpsykologerna som väntade på stadshuset..

I och med att en liten femårig pojke efter en knapp vecka berättat att han sett Kevins mördare, var det uppenbart att han utifrån sina upplevelser som vittne

behövde hjälp av en psykolog. Polisen kontaktade psykiatri för hjälp. Det skulle ta många telefonsamtal innan polisen hittade rätt. Man visste inte per automatik vart man skulle vända sig. Dessutom behövde man hjälp på en lördag vilket visade sig bli krångligt. Polisen kunde inte vänta. Man höll på med en mordutredning, oavsett vilken veckodag det var.

Barnpsykiatri kom också att delas upp, liksom Socialförvaltningen. Några knöts upp till PKL-verksamhetens utåtriktade verksamhet medan andra arbetade direkt med polisen.

I Arvika bildade barnpsykologerna en grupp om fyra personer som kom att arbeta väldigt tätt tillsammans. De hade inga problem med sekretess, varken i förhållande till polisen eller varandra, även om två av dem kom att arbeta med de två små pojkarna som visade sig vara förövarna och en barnpsykolog med offren, alltså Kevins storsyster och mamma. Den fjärde psykologen blev gruppleddare och tog ansvaret gentemot pressen, hon blev ansiktet utåt. Hon skulle dessutom fortsätta att hålla ett öga på den ordinarie verksamheten, boka om besök etc. Alla psykologerna fortsatte, om än i mindre skala, att träffa klienter. Väntetiderna till BUP, Barn- och Ungdomspsykiatri, blev under den här tiden ännu längre. Även bland klienter mötte man förståelse att arbetet med Kevin-ärendet var av högsta prioritet.

Psykologerna kom att bli de som trängde in allra mest i Kevin-fallets alla obegripliga skeden och detaljer. När allmänheten kastades mellan rykten som handlade om pedofiler, invandrarungdomar och så småningom barn, lyssnade psykologerna till berättelser som många andra skulle gjort allt för att slippa ta till sig. Det är nog så, att de flesta vill ha en bild av barn som oskuldsfulla; att barn inte kan vara onda. Även psykologerna hade emellanåt svårt att ta till sig vad barn är kapabla till. Nu handlade det om att små barn, medvetna om vad de gjorde, dödade ett annat litet barn.

Gruppen består av fyra barnpsykologer som alla är starka individer. De är tydliga och kan till och med upplevas som kaxiga. Deras styrka framstår som hälsosam i det här sammanhanget. De samarbetade och delade information med varandra. En gång i veckan träffades de enbart för det ändamålet. De gick till och med i handledning tillsammans hos Rädda Barnen i Karlstad. Ingen av dem behövde känna sig ensam eller utlämnad. Självfallet krockade man emellanåt, men konflikterna blev inte negativa för dem.

Gruppen har samarbetat mycket nära polisen och de sociala myndigheterna. Polisen kunde vända sig till barnpsykologerna för råd. Dessutom blev det naturligt för psykologerna att fortsätta sitt arbete när polisen avslutade sitt. **Familjen med de två barn som dödat Kevin fick en möjlighet att tidigt få hjälp i och med att psykologerna var med från början.**

Arbetet gick inte lika smidigt på andra håll. De olika krisorganisationerna som aktiverats, kommunens POSOM-grupp och landstingets PKL förutom den samordningsgrupp som kommunen bildade, bestod av i stort sett samma människor. Ett av problemen var att man hade olika synsätt när det gällde att identifiera krisbehovet och hur man skulle hantera det. Å ena sidan fanns exempelvis Räddningstjänsten som är tränad för kris. De rycker ut till människor för att hjälpa dem. För dem är det naturligt att aktivt gå in i krisen och skaffa fram så mycket

resurser som möjligt för att lösa den. Å andra sidan fanns skolan, som inte ville blåsa upp krisen ännu mer genom att skicka in förstärkning. Man ville klara sig själv. Enskilda medarbetare kontaktade socialtjänsten och psykologer när man kände att det blev för mycket. Från krisledningshåll ville man skicka psykologer till skolor, men skolan ville i första hand lösa problem med egna, befintliga resurser. Utifrån gjorde man bedömningen att det inte räckte. Till slut sändes psykologer till skolor i alla fall. Upplevelsen av den förstärkningen är varierande. Okända personer stod plötsligt i entrén för att arbeta i en situation där många kände att man var tvungen att försöka göra allt för att enbart behålla ett lugn. Det värsta som kunde hända just då, var att psykologer kom och grävde fram nya problem.

Bland annat sändes psykologer till Styckåsens skola. Istället för att uppmärksamma problemen via elevvården, skickades ärenden till Socialförvaltningen. Resultatet tog mycket energi i anspråk, energi som inte fanns. Insatserna var inte tillräckligt koordinerade eller förankrade och saknade det större sammanhanget.

Kommunen aktiverar beredskapsplan

Kevins död, kvällen innan skolan skulle börja inför hösten igen, blev genast en fråga för kommunen. Dels hade Kevin en syster som gick i skolan och dessutom var rektorn på samma skola arbetsledare för Kevins dagmamma.

Men Kevins död var inte enbart en angelägenhet för hans närmaste. Kevins död skulle komma att påverka Arvika för en mycket lång tid framöver. På tisdagen började ett laddat rykte spridas; att våld låg bakom Kevins död.

Polisen hade tagit underhandskontakter med Socialförvaltningen, men Kevins död hade ännu inte blivit ett rättsfall. Det preliminära resultatet av obduktionen skulle dröja till onsdags-morgonen. Det var uppenbart att kommunen skulle bli indragen på ett djupare sätt, utan att för den skull ha en aning om digniteten.

Kommunchefen var den veckan på väg till Malmö. Efter överläggningar med kommunalrådet kom de överens om att han skulle åka. Kommunchefen skulle få rapporter varje dag, inte bara av kommunalrådet, utan även av chefen på Räddningstjänsten.

- *Jag tittade inte så mycket på teve men såg löpsedlarna på stan. Expressens löpsedlar fanns ute i Malmö också, att det fanns misstankar om att barn var inblandade. Då förstod man ju verkligen att här skulle bli jobbigt, säger Gunnar Tidemand, kommunchef i Arvika.*

Samma dag det blev känt att brott låg bakom Kevins död, bildades en informell samordningsgrupp i Arvika kommun, vilken inkluderade landstinget och kyrkan. När Gunnar Tidemand återvände från Malmö, förstärktes kommunens ledningsgrupp i och med att man aktiverade delar av beredskapsplanen den 24 augusti 1998, något man inte gjort sedan bensinkrisen i mitten av 70-talet då man bland annat skulle utfärda ransoneringskort.

Bensinransoneringen påverkade i stort sett alla människor rent praktiskt till vardags.

Kevins död var otvivelaktigt mycket tragisk. Men det är förmodligen första gången i Sverige som man i en kommun aktiverat delar av sin beredskapsplan utan att en mer omfattande olycka inträffat. Nu aktiverades de delar av den kommunala beredskapsplanen som handlar om information. Det är med största sannolikhet första gången en kommun har aktiverat en beredskapsplan utifrån **reaktioner** på en händelse.

- *Det var en sådan stämning i hela samhället. När vi aktiverade beredskapsplanen en dryg vecka efter Kevins död var pedofilspåret på väg bort. Scenariot som sådant var att barn hade dödat barn. Vi insåg att detta skulle skapa återverkningar i samhället på ett eller annat sätt. Vi drog igång planen utifrån de reaktioner som fanns bland personal, politiker och media. Det blev en press som är svår att föreställa sig, säger Gunnar Tidemand.*

Det var viktigt att skapa en kanal till landstingets resurser i sammanhanget, det fanns en oro över att det samarbetet kunde bli turbulent. Murarna är emellanåt höga mellan olika förvaltningar och arbetet mellan kommun och landsting fungerar inte alltid friktionsfritt. Man såg risker med att olika resursgrupper från olika håll kom in med olika ambitioner med olika information och bakgrund.

Det gällde att samarbeta enligt organisationsplanen. (bilaga 3)

Och informera.

- *Det var viktigt för oss att visa en samlad bild inför berörd personal, att de fick korrekt information från polisens rapportering och om våra egna aktiviteter, säger Gunnar Tidemand.*

Det första media frågade efter, var om kommunens krisgrupp var aktiverad, vilket den var. Man hade på ett tidigt stadium beslutat att kommunens samordningsgrupp skulle ledas av tjänstemän, inte politiker. Politikerna ville ha information och man planerade särskilda möten för kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Kommunen hade i och med att man aktiverat delar av beredskapsplanen dragit igång informationsverksamheten, som varje dag faxade information till personer i förvaltningarna enligt en lista (bilaga 4). På den listan fanns också ordföranden i olika nämnder. Betoningen tycks ligga på att tillhandahålla samma information samtidigt. Med facit i handen, konstaterar kommunchefen att de som arbetade med informationen var för få – de kunde mycket väl ha varit fler. Informationsavdelningen var för liten och för sårbar. Flödet som skulle hanteras varje dag var stort.

- *Det hade varit svårt att ta över uppgifterna. Vi skulle ha mobiliserat fler från början och trappat ned istället.*

Inledningsvis ägde kommunens presskonferenser rum på Socialförvaltningen.

- *Det var en olycklig lösning, konstaterar Gunnar Tidemand.*

Pressinformationen flyttades från Socialförvaltningen till Folkets Hus där den hölls dagligen klockan 13.00. Samordningsgruppens avstämning ägde rum varje dag, före pressinformation.

- *Vi gav förutsättningar att på ett ordnat sätt hantera en ny situation med samlade resurser, säger Gunnar Tidemand.*

Inom kommunen hittade man en struktur som varken handlade om POSOM eller PKL, utan om att samordna de resurser som kom att behövas. Och framför allt; tillsammans försöka skapa lugn i ett samhälle präglad av känslomässig kaos.

Informationsflödet var av avgörande betydelse. Polisens arbete stod i centrum. Allt annat arbete påverkades av vad polisen fick fram i utredningsarbetet. Kommunen fick samma information av polisens kontaktperson som pressen. Det innebar att man egentligen inte hade så mycket att informera om, förutom arbetet med kommunens beredskap och hur man upplevde situationen utifrån olika vinklar.

Inledningsvis fanns en irritation gentemot polisens vattentäta kontroll av information. De som stod utanför polisens utredningsarbete blev helt enkelt tvungna att lita på dem som utförde det. Det skulle dröja ett tag, men ett sådant förtroende växte. Efter ett tag förstod alla att polisen var tvungen att kunna arbeta i lugn och ro med innehållet i utredningen. För den skull slutade man inte att hålla sig informerad om polisens arbete genom olika kanaler.

Det fanns under polisutredningen känslig information som vissa berörda trots allt borde få ta del av. På olika sätt såg man genom informella vägar till att den informationen kom fram, utan att den för skull blev offentlig. Dessutom blev det omöjligt att hålla alla delar hemliga i en liten kommun som Arvika; när t ex socialsekreterarna som arbetade som flyktingsamordnare kallades till polisen, förstod många att invandrarungdomar var inblandade. Socialsekreterarna smög sedan i bostadsområdet Dottevik för att inte upptäckas och bli igenkända av lokala mediarepresentanter.

- *Visst var det en kulturkrock de första dagarna, när polisen täppte till allt. Vi fick ingenting veta eftersom det skulle kunna skada utredningen. Det finns alltid människor som tycker att de behöver veta, det tar ett tag innan man vänjer sig. I ledningsgruppen fanns ingen sådan frustration. Vi konstaterade vad som är officiell kunskap. Hade vi gått över tröskeln hade vårt uppdrag blivit svårare. Var hör hemligheten hemma?*

Gunnar Tidemand tycker inte att det fanns någon situation där han hade hanterat frågan annorlunda utifrån att han haft mer kunskap.

- *De som behövde veta visste. Möjligen hade jag inte åkt till Malmö om jag i det skedet vetat mer, men ingen skada skedde då räddningschefen tog över ansvar för att en samordning kom till stånd och höll mig kontinuerligt informerad. .*

Arvika kommun har efter Kevin-fallet tagit fram en ny beredskapsplan; "Plan för beredskap mot svåra påfrestningar på samhället i fred och vid höjd beredskap, lednings- och informationsorganisation". En skillnad är att en enda politiker tar ansvaret för att fatta snabba beslut i den nya beredskapsplanen; den ansvaret vilade tidigare på kommunstyrelsens arbetsutskott.

**"Kommunfullmäktige ger befogenhet till
kommunstyrelsens ordförande att fatta
beslut om att kommunens ledningsorganisation
vid svåra påfrestningar och vid höjd beredskap ska
träda i funktion. I avvaktan på att beslutsgruppen
samlas utövas beslutanderätten av tjänstgörande
kommunstyrelseordförande."**

(Ur Sammanträdesprotokoll Dnr KS99/585).

Enligt den nya planen får kommunstyrelsens ordförande en avgörande roll. Ledningsorganisationen leds av en beslutsgrupp som består av förtroendevalda och en beredning grupp som består av tjänstemän (**bilaga 5**). Det är uppenbart att politikerna ansett det nödvändigt att skapa möjligheter för snabbare beslut vid en eventuell framtida samhällsstörning.

-Skolan-

Skolan, och i synnerhet Dotteviksskolan, blev utan tvekan den plats som kom att påverkas mest av fyraårige Kevins död. Han hade hittats på en lastpall i vassen vid andra ändan av Dotteviksskolans fotbollsplan. När låg- och mellanstadieeleverna kom till sin första skoldag för höstterminen, fanns det en avspärrad plats alldeles intill skolan.

- *Det var självfallet en tragedi för familjen, men den första dagen kändes det inte som om Kevins död innebar någon kris för skolan, säger Jan-Olov Appel, rektor vid Dotteviksskolan.*

Jan-Olov Appel hade känt sig nöjd på söndagskvällen; allt var väl förberett inför skolstarten. Men tidigt på måndagsmorgonen blev han uppringd av den barnpsykolog som varit hos Kevins syster kvällen innan på sjukhuset. Hon ville informera honom, så att han kände till familjetragedin. När Jan-Olov Appel kom till arbetet, tittade han igenom sina papper. Det var som han trott; Kevin var placerad hos en dagbarnvårdare som ingick i rektorns personal. Han ringde till henne och enhetschefen inom Barn- och utbildningsförvaltningen.

På eftermiddagen kom en polis förbi skolan och bad om hjälp. Det vore bra, sa polismannen, om skolan kunde fråga eleverna om de uppmärksammat något speciellt på söndagskvällen.

Det blev den första indikationen på att Kevins död kanske inte var en olycka.

När polisen vid sin presskonferens på onsdagen offentliggjorde de uppgifter som rättsläkaren kommit fram till i sin preliminära rapport, nämligen att Kevin utsatts för sexuellt våld och kvävts till döds, satt Jan-Olov Appel i chefsmöte. Efter presskonferensen kontaktades han av polisen och kallades dit för information. På vägen från polishuset till skolan hann han tänka många tankar. Det gällde att bevara ett lugn, vilket skulle visa sig svårt. Media hade redan hunnit före honom till skolan, det fanns till och med journalister bland barnen på skolgården.

- *Det hade varit bra om vi fått informationen före presskonferensen, det hade besparat en del. Nu blev det så att personal fick dålig start i förhållande till journalister. Alla var chockade. Det var oerhört mycket som hände den dagen. Nästan alla föräldrar kom och hämtade sina barn, de stod här ute och väntade på dem, minns Jan-Olov Appel.*

Enhetschefen inom Barn- och utbildningsförvaltningen, Anna-Lena Norlander-Groth, har egentligen ansvaret för elevvården inom Arvika kommun, men fanns nu på Dotteviksskolan. Genom henne fick rektor hjälp att kalla in psykolog, kurator, socialsekreterare och polis, som kom samma dag. Ingen hade så mycket att säga eftersom det inte fanns så mycket information utöver den att polisen med stor

sannolikhet jagade en pedofil. Lärarna var självfallet oroliga. Situationen var pressad. Det var en otäck stämning i området.

- *Vi bestämde att vi skulle arbeta som vanligt och se till att det fanns hjälp till dem som behövde, både elever och personal. Det finns ju en krisplan, men den krisplanen är ju inte skriven för sådana här tillfällen. En krisplan handlar ju oftast om vad man gör när det brinner eller vad man gör vid en bussolycka – inte när något sådant här händer. Så jag gjorde om krisplanen. Bland annat var det jag som ansvarig som pratade med media. Det var bra att vi hade en krisplan även om vi fick göra om den.*

Jan-Olov Appel förstod vid ett senare tillfälle, att han haft ambitionen att arbeta efter ett mönster som Rädda Barnen har, förkortat till engelska STOP:

Structure
Talk
Organize
Parent support

Många föräldrar vände sig till skolan för att få hjälp med hur man pratar med sina barn om sex, våld och död. Det var svåra saker för vilken förälder som helst. Jan-Olov Appel skrev ett brev (bilaga 6) till alla föräldrar och bifogade en enkel checklista; hur man handskas med barn i kris.

I en kris vänder man sig till dem som man har den närmaste relationen till. För många vuxna blev det lärarna på skolan. Men det klarade man inte på skolan.

- *Vi började känna, att vi inte orkar det också. Vi såg till att eleverna fick en bra dag på skolan. Så jag skrev ytterligare ett brev till föräldrarna. (bilaga 7). De var tvungna att få en annan kanal, om det var den rätta eller inte vet vi inte. De hänvisades till POSOM-gruppen. Jag tror inte att det var så många som hörde av sig dit, säger Jan-Olov Appel. (Intressant att notera; rektorn, liksom andra, förväxlar POSOM med PKL – i brevet hänvisar han till den sammankallande för PKL.)*

Trycket på skolan var enormt, inte bara på Dotteviksskolan, utan även på andra skolor i kommunen. Självfallet påverkades barn och föräldrar av det inträffade; det var inte enbart i Dottevik som föräldrarna följde sina barn till skolan. Barn hade mardrömmar om det som hänt, några skenade iväg med fantasin. Ohyggliga rykten spreds om hur illa tilltygad Kevins kropp hade varit.

Dotteviksskolan ligger lätt tillgänglig, en gata passerar i stort sett utanför rektors fönster. Varje dag mötte han journalister ute på parkeringen. Det fanns ingen möjlighet för honom att gömma sig någonstans. Emellanåt höll det på att bli för mycket. Särskilt på fredagar, mot varje veckoslut stegrade spänningen.

- *Jag hade ställt upp för 8-10 journalister den fredagen. En radioreporter var kvar. Då kände jag för att smyga ut bakvägen, om det hade gått.*

Jan-Olov Appel betonar att man försökte ha så normala dagar som möjligt vid Dotteviksskolan. Han tror inte att de som arbetade på skolan upplevde situationen

lika dramatisk som många utanför. Han upplevde heller aldrig att man hade brist på resurser. Skolan hade fått extra hjälp av fyra psykologer.

Dotteviksskolans rektor hade de första två veckorna stöd på heltid av enhetschefen Anna-Lena Norlander-Groth. När hon reflekterar över sin roll, tycker hon att den användes fel. Hon kom att fungera operativt istället för att leda arbete.

- *Jag blev ett stöd till rektor istället för att leda elevvården. Rektor skulle ha fått ett annat stöd i sin ledning. Därför blev det mycket svårigheter för min personal, för elevvårdspersonalen, det blev problem både med att leda deras arbete och se till att de fick information. Det kunde vi också gjort mycket bättre – informationen inom organisationen. Jag fanns inte med på kommunens faxlista, det är ju trots allt en viktig funktion eftersom skolan i högsta grad var berörd. Min funktion blev fel utnyttjad i den här krisen. Jag blev operativ i hjälparbetet, det blir helt galet utifrån ett ledarperspektiv, säger Anna-Lena Norlander-Groth.*

I den situation som uppstod i Arvika, som var så pass spänd att kommunen till och med aktiverade delar av sin beredskapsplan, framkom olika sätt att hantera krisen som kolliderade med varandra. Skolan fick olika signaler om hur de skulle hantera situationen: Räddningstjänsten ville göra skolan till informationscentral eftersom det var dit människor vände sig. Skolan ville fortsätta som vanligt. Om inte eleverna är oroliga, varför ska vi oroa dem? Polisen uppmanade skolan att skapa lugn; det värsta som kunde hända var enligt dem att hysteri utbröt. Socialförvaltningen märkte att enskilda lärare höll på att gå på knäna när de hörde av sig till dem.

Hur skulle stödet se ut till den del av samhället som definitivt påverkades mest av Kevins död? Det förefaller vara så, att man aldrig lyckades skapa en kreativ diskussion i kommunens ledningsgrupp för att lösa denna väsentliga fråga, även om diskussionstaket i ledningsgruppen var högt. Flera av aktörerna i de olika krisgrupperna i Arvika blev frustrerade över skolans, som man upplevde det, passiva hållning. Man tyckte att det var uppenbart att skolan befann sig i kris och behövde hjälp. Skolan å sin sida var rädd för att situationen enbart skulle förvärras om nya ansikten dök upp som man plötsligt var tvungen att ta hänsyn till. Det fanns en mur mellan skolan och flera av de övriga aktörerna i krisgrupperna. Det hade varit nödvändigt att kommunicera mer kreativt. Man ville sända hjälp till skolan, inledningsvis satt till och med barnpsykologer på stadshuset och bara väntade på att bli utskickade. Men signalerna från skolan uteblev. Till slut sändes psykologer ut i alla fall till olika skolor i Arvika, bland annat Dotteviksskolan.

Det är inte alls säkert att deras insatser blev positiva, åtminstone inte inledningsvis. Plötsligt stod någon i dörren som rektorn på den aktuella skolan aldrig sett förut. Man saknade både förankring och strategi i de tillfälliga nedslagen. Det krävdes oerhört mycket av aktörerna på fältet för att få det att fungera. Men det har kostat på. En genomgång av sjukskrivningar och tjänstledigheter i samband med och efter Kevin-fallet kan visa hur mycket.

När polisen offentliggjorde lösningen av mordet på Kevin den 2 november 1998, skulle det visa sig att de små barnen som dödat honom hade tillhört Dotteviks rektorsområde. Rektor hade ingen förhandsinformation om detta. Det skulle

dessutom visa sig, att deras styvmamma var förskollärare i området; hon var anställd av rektorn. Kevin hade dessutom två halvsystrar som gick i Dotteviksskolan.

- *Det var en makaber situation*, konstaterar Jan-Olov Appel, rektor vid Dotteviksskolan.

Han är inte säker, men Jan-Olov Appel tror att han hade sett saker med andra ögon om han hade fått underhandsinformation under polisutredningen. Framför allt hade misstankar mot andra håll varit mindre.

**"Det är bara en massa förlorare i det hela.
Jag har självfallet respekt för lagar och förordningar,
men det är mycket vattentäta skott, så är det.
Tystnadsplikten fungerar som ett stängsel mellan olika
myndigheter och är en jättestor maktfaktor. Tyvärr."**

Rektor Jan-Olov Appel, Dotteviksskolan

Självfallet har personalen på skolan om och om igen återkommit till skuldfrågan; borde vi ha sett något?

- *Varför såg vi inte att det inte fanns några spärrar? Det som hänt är ju inte normalt. Normalt har barn dessa spärrar. Det kan man tycka märkligt att vi inte har sett. Vi är ganska tydliga med gränser här i vanliga fall. Det har blivit ännu tydligare hur viktigt det är efter Kevins död. Jag känner att jag missionerar på föräldramöten. Jag tycker att vuxenvärlden har släppt de yngre från oss. Vi måste tordas vara vuxna, sätta gränser och spärrar. Men finns det vuxna som själva inte har de spärrarna och gränserna, då blir det svårt*, konstaterar Jan-Olov Appel.

–Kevins familj–

En förfrågan har via socialsekreterare gått till Kevins närmast anhöriga om att medverka i den här redovisningen. Hans mamma och morfar har valt att avstå. Däremot ställde Kevins mormor och morbror upp, liksom hans dagmamma och pappa. En förfrågan gick även till familjen med de små barnen som dödade Kevin, men de har valt att avstå vid den här tidpunkten. Kevins mormor och morbror, pappa och dagmamma och läst och godkänt innehållet under respektive rubrik som är baserat på samtalen med dem.

Kevins mormor och morbror

Kevin bodde tillsammans med sin mamma och halvsyster i Dottevik. Hans mormor och morfar bodde i närheten. Han var ofta och hälsade på hos dem. Kevin hade också en morbror som då bodde fem kilometer därifrån och som han ofta träffade.

Söndagen den 16 augusti städade Kevins mamma lägenheten och förberedde sig för terminstarten dagen därpå. Kevins storsyster skulle börja skolan igen, Kevin skulle tillbaka till sin dagmamma efter sommarlovet och Kevins mamma skulle fortsätta på KOMVUX. Hon hade ensam vårdnad om Kevin.

Kevin brukade leka med de andra barnen i området. Det var vanligt att barnen lekte tillsammans utan att några vuxna fanns i närheten. Dottevik ansågs vara ett barnsäkert område med lekplatser mellan tvåvåningshusen som barnen nådde utan att behöva korsa gator. Däremot var de tvungna att ta sig över en relativt starkt trafikerad väg om de skulle till affären eller den andra delen av bostadsområdet. Dottevik är dels uppdelat mellan de egna hemmen som ligger i utkanten av området och hyreshusen. Hyreshusen är dessutom uppdelade mellan de röda husen och de vita husen som ligger på varsin sida en genomfartsväg.

Kevins familj bodde i de röda husen. Dottevik ligger vid Glafs fjorden, barnen visste att de inte fick gå ned till vattnet. Det hade aldrig varit ett problem för Kevins del eftersom han var rädd för vatten.

Kevin hade varit hemma hos sin mamma vid 16-tiden. Hon fortsatte att städa lägenheten. När Kevin inte kommit hem vid 20.30-tiden ringde hon sin mamma för att höra om han var där. De gav sig ut för att leta efter honom. När mormodern hittade hans cykel slängd vid fotbollsplanen i anslutning till skolan förstod hon att något var galet; Kevin älskade sin cykel och skulle aldrig lämna den så. Han hade fått den i fyraårspresent och bar den första tiden med sig cykeln in på sitt rum.

Det var Kevins morfar som hittade honom liggande på en lastpall i vasskanten. De fick upp den lilla kroppen på land och Kevins mormor Monica, som är sjukvårdsutbildad, gjorde upplivningsförsök. Morfar Inge sprang iväg och ringde efter ambulans. Monica förstod att Kevin redan var död.

Polisen larmades också och kom till platsen efter det att ambulansen hämtat Kevins kropp. Kvar fanns Kevins mamma, mormor och morfar som fick skjuts av polisen till sjukhuset. De fick vänta i ett rum. En undersköterska tittade in. En präst – kyrkoherden - och en barnpsykolog anlände efter en dryg timme. De skulle visa sig vara mycket betydelsefulla för familjen i det omedelbara krisarbetet. Efter drygt två timmar kom läkaren med beskedet att det inte fanns något att göra för att rädda Kevin. Sköterskorna gick in på sin expedition utan att säga någonting. Några stannade kvar.

De som ville fick gå in och titta på Kevins döda kropp.

- *Det var nästan att vi kände oss i vägen. Sköterskorna stod där och trampade. Sedan gick de in till sig och väntade på att vi skulle gå. Det kändes som att de vände oss ryggen på akutmottagningen, berättar Monica.*

De åkte hem till Monica och hennes man; Kevins mamma, storasyster, morbror, hans flickvän och prästen. Ingen förstod vad som hänt. Kaos rådde.

- *Så var det i flera månader. Poliser varenda dag. Olika besked. Vi fann ju Kevin vid vattnet och tänkte först på drunkning. På tisdagen kom besked från polisen om att Kevins död inte var naturlig. På onsdagen berättade polisen för oss innan presskonferensen att Kevin skulle ha varit sexuellt utnyttjad. På torsdagen tog de tillbaka att han skulle varit sexuellt utnyttjad – nu hette det att det var sexuellt betingat våld. De kunde ha väntat med att säga att Kevin varit sexuellt utnyttjad tills de var helt säkra, tycker Monica.*

Monica tycker annars att polisen visade stor hänsyn under hela utredningstiden. De fick alltid korrekt information av förundersökningsledaren. Kriminalkommisarie Henry Nilsson höll kontinuerlig kontakt med Kevins familj som ofta representerades av Monica. Hon kände aldrig att polisen inte hade tid med henne eller familjen. Tvärtom. Hon understryker att Henry Nilsson kunde ringa till dem utan att egentligen vilja något annat än att bara höra hur de hade det. Hon belastar inte polisen för att de fick olika besked; polisen berättade bara vad de själva visste.

Monica upplevde inte att hon eller de övriga familjemedlemmarna den dryga första veckan hade fått något stöd från de sociala myndigheterna. De hörde hur grannar i området besöktes av representanter från kommunens krisgrupp POSOM, men visste inte själva vad det var. Två månader efter det att polisutredningen inletts, visste Kevins mamma fortfarande inte vad POSOM-gruppen stod för, enligt Monica.

När de lämnade sjukhuset på natten informerades de om att en distriktssköterska skulle besöka familjen nästa dag. Det upplevde inte att så skedde. (Här föreligger motstridiga uppgifter – en av kommunens distriktssköterskor kontaktade Kevins mamma och kom på sätt i kontakt med Monica och resten av familjen också dagen efter drunkningstillbudet. Distriktssköterskan tillbringade tre timmar tillsammans med familjen på måndagskvällen. När hon ringde dem nästa dag, ansåg familjen inte att det var nödvändigt med besök. Hon lämnade sina telefonnummer om de ville ta

kontakt. Det är sannolikt att familjen inte riktigt visste varifrån distriktssköterskan kom – andra aktörer har också blandat samman representanter från kommunen och landstinget – de sociala myndigheterna med sjukvården.)

På torsdagen den första veckan efter Kevins död var kyrkoherden på besök hos familjen. Enligt Monica ringde kyrkoherden hem till POSOMs samordnare och berättade att familjen behövde hjälp. Samtalet resulterade inte i någon åtgärd som familjen känner till. Monica hade redan då behövt hjälp av kurator och en psykolog.

Kevins mamma fick hjälp av den barnpsykolog som kommit till sjukhuset på söndagskvällen för att i första hand ge stöd till Kevins storasyster. Barnpsykolgen träffade systemen varje dag och följde även med till skolan. De fick mycket bra kontakt, vilken bröts efter två veckor då en ny barnpsykolog ersatte den första. Kevins syster fick inte lika bra kontakt med den nya barnpsykologen, vilket däremot Kevins mamma gjorde. De har haft kontakt fram till i april 2000.

Nästan två veckor efter Kevins död ringde Monica till POSOM-gruppens samordnare. Hon var då arg på allt. Hon upplevde det som att många runtomkring fick stöd; dagmammor, skolpersonal, vaktmästare etc, men inte hon eller hennes familj. Den 28 augusti kom så en representant från Socialförvaltningens Hemma-hos-verksamhet. Det blev en värdefull kontakt som fortfarande fungerar. Till att börja med kom hon två gånger i veckan, ibland ringde hon.

Det förefaller vara så, att familjen tappades bort i Socialförvaltningens administration. Här förelåg uppenbart en brist i förvaltningens interna kommunikationen. En kurator skulle ha sökt upp familjen redan måndagen efter det att man hittat Kevins döda kropp. Beslut kanske togs att skicka en kurator, men ingen följde upp om en kurator också besökte familjen, vilket alltså inte skedde. Det blev heller ingen reaktion som familjen märkte av när kyrkoherden efter ett par dagar kontaktade POSOM-gruppens samordnare, som fortsatte att hävda, även i media, att familjen fått hjälp. Inte förrän Monica själv tog kontakt med POSOM-gruppens samordnare och Socialförvaltningens chef nästan två veckor senare, upplever hon att de fick hjälp från de sociala myndigheterna.

Monica kände sig bortglömd av de sociala myndigheterna. Hon ger en bild av att det värdefullaste i kontakterna är att känna att människor bryr sig. Hon vet att hon aldrig kommer att få sitt barnbarn tillbaka, vilket är det hon mest av allt önskar. Den insikten har hon. Hon är fortfarande upprörd över den nonchalans hon tycker att hon möttes av från POSOM-gruppens samordnare. Hon upplever att han istället ägnade sig åt undanflykter.

Monica understryker att det är från allra första början som hjälpen är som nödvändigast.

När Monica och hennes man upplevde det som att de sociala myndigheterna slarvade med dem, vände de sig till Expressens journalist Olle Eriksson som de hade god kontakt med. I och med att artikeln publicerades hörde bland annat grannar av sig för att visa sina sympatier. Monica känner inte alls att Olle Eriksson utnyttjade familjen i sin yrkesutövning. De kände inte varandra innan Kevins död men byggde en ömsesidig respekt som ledde till att Olle som ende journalist kunde komma och gå som han ville hemma hos familjen.

- *Det var inte mycket av det vi pratade om som hamnade i tidningen*, säger Jimmy, Kevins morbror.

Däremot förekom det groteska övertramp från medias sida. Bland annat söktes Kevins storsyster, som då var nio år, upp på väg till skolan eller lekplatsen. En tevejournalist försökte få flickan att hålla upp en tidningslöpsedel med bild på Kevin. Flickan skrynklade ihop löpsedeln och gick hem.

Veckan efter nyheten om Kevins död, den 24 augusti, aktiverade Arvika kommun delar av sin stora beredskapsplan. Den hade inte aktiverats sedan mitten av 70-talet, i samband med bensinkrisen. Detta faktum kände inte Monica till förrän frågan togs upp i samband med samtal till den här redovisningen. Monica har fortfarande ingen aning om vad beredskapsplanen skulle betytt för de anhöriga till Kevin.

Jimmy, Kevins morbror, tycker att man redan på sjukhuset borde ha förstått att Kevins död inte var naturlig. Kroppen bar spår av våld på både fram- och baksidan, enligt Jimmy. Dessutom fanns inget vatten i lungorna.

Han upplever polisens besked om att Kevin utsatts för sexuellt våld och att man letade efter en pedofil som mycket dramatiskt. Redan då hade han och den övriga familjen behövt psykologhjälp. De mottog mycket tuff information. Enligt Jimmy har ingen tagit direktkontakt med honom för att höra om han behöver hjälp. Eftersom Kevins pappa hade varit relativt anonym, hade Jimmy kommit att spela en stor roll för Kevin. Jimmy blev chockad när han förstod att Kevin var död och flyttade hem till sin mamma, vilket även Kevins mamma och storsyster gjorde den första tiden.

Rykten om familjen började spridas i Dottevik. Ett av dem gjorde gällande att Monica och hennes man var berusade när de hittade Kevin. Familjen upplevde detta som förtal och för att få slut på det, gick Jimmy en kväll till Mikaeligården, som var öppen för allmänheten och var man varje kväll kl 18.00 informerade om det senaste i utredningen. Jimmy ställde sig då inför åskådarna och berättade hur familjen kände det och bad dem hjälpa till att sätta ett stopp för ryktesspridning. Familjen har även anmält en man för förtal.

- *Det fanns så mycket att vara arg över*, säger Jimmy som tycker det kändes skönt att bo nära de andra i familjen när det var jobbigt.

Monica och hennes man har flyttat från Dottevik. Monica klarade inte av att varje dag se vattenbrynet där de hittade Kevin. Hon ville komma bort därifrån. Jimmy hade redan flyttat till centrala Arvika och uppmanade sin mamma och hennes man att flytta när han såg en tom lägenhet i samma hus. De orkade inte ta ställning till det, men när Jimmy erbjöd sig att ta hand om det praktiska runt flytten, flyttade de.

Kevins mamma och storsyster flyttar efter vårterminen 2000 till Norge. Kevins mamma vill försöka lägga vad som hänt bakom sig och återfå sin egen identitet. I Arvika är hon bara Kevins mamma, inte Therese.

Familjen har fortfarande kontakt med de sociala myndigheterna genom den person som kom till dem nästan två veckor efter Kevins död. Monica känner också att hon när som helst kan kontakta den psykolog som hon kom i kontakt med. Kevins mamma och syster har avslutat samtalen med barnpsykologen, men kan vända sig till henne är de vill.

Kevins pappa

Kevins föräldrar avbröt sin relation innan det att Kevin föddes. Hans pappa, Patrik Skoog, flyttade till Norrland men hade en kort tid före Kevins död återvänt till Värmland. Patrik bor några mil från Arvika tillsammans med sin sambo, hennes två barn från tidigare förhållande och ett gemensamt barn. Numer vistas dessutom en dotter till Patrik hos dem varannan helg. Flickan, som bor i Dottevik, var alltså Kevins två år äldre halvsyster.

Patrik hade återvänt till Arvika för att bland annat vara tillsammans med sina barn. Han ville försöka ta igen det han hade missat; tillbringa tid tillsammans med sina barn istället för att enbart ringa ibland eller skicka ett kort. Helgen före sin död hade Kevin för första gången varit tillsammans med sin pappa och hans familj; det var meningen att han skulle umgås med dem varannan helg.

Kvällen den 16 augusti kom Patriks äldre bror Thomas, som bor i närheten. Patrik trodde att han kom för att umgås, som att spela spel. Men brodern berättade att en bekant som bor i Dottevik ringt och berättat att Kevin förts till sjukhus. Patrik fick panik. Han försökte ringa till sjukhuset för att få besked. Straxt efteråt ringde polisen och berättade att Kevin fanns på sjukhuset i Arvika. Tillsammans med brodern begav han sig dit.

Patrik ville att brodern skulle följa med in dit Kevins övriga familj samlats, men Patrik berättar att brodern nekades av personalen och fick vänta i ett angränsande rum vilket upprörde Patrik, eftersom han i det läget upplevde att han hade behövt stödet av sin äldre bror. Patrik blev arg då han upptäckte att många av Kevins anhöriga på mammans sida fanns närvarande och förstod inte varför hans bror inte tilläts befinna sig i samma rum; han förstod inte varför han inte fick ta med sig någon.

Kevins anhöriga väntade på att en läkare skulle komma. Patrik hade inte förstått att det förelåg fara för Kevins liv. Han upplevde det som att det tog väldigt lång tid innan de fick något besked. Till slut kom en läkare med beskedet att Kevin var död. Patrik minns att läkaren pratade om drunkning som orsak. De familjemedlemmar som ville, fick då gå in och titta på Kevins kropp. Patrik greps av panik och började gråta. Han förstod inte vad som hänt. Patriks bror körde hem honom igen.

Patrik var vid den här tidpunkten arbetslös. Han isolerade sig. Situationen kändes överklig. Han ringde till polisen för att få veta vad som hänt. Tidningarna skrev efter några dagar att det kanske var en pedofil som dödat Kevin.

- *Det som blev som ett personligt vendetta, jag blev på krigshumör och skulle bara ut och hitta den djäveln som gjort det. Jag blev rädd för mina starka hatkänslor och vågade inte gå ut, minns Patrik.*

När det blev känt att polisen även följde ett spår där eventuellt barn var inblandade, fylldes Patrik en annan typ av hat. Den här perioden är luddig för Patrik. Han minns dock att två kvinnliga socialsekreterare besökte familjen för att höra om familjen behövde stöd. Patrik kände sig utanför då han upplevde det som att socialsekreterare i första hand vände sig till hans sambo. Patrik hade i det läget begränsad möjlighet att förstå att även hon och barnen var drabbade och irriterades över att

socialassistenterna inte undrade om han behövde hjälp. Han bad dem därför upprört att lämna hemmet.

Socialassistenterna gjorde ett nytt försök nästa dag genom att ringa till hans sambo, men samtalet avbröts av att Patrik högljutt lade sig i. Ett par dagar senare hänvisades Patrik till en psykolog när han ringde polisen; det var uppenbart att han behövde hjälp. Patrik vågade då inte ens öppna ytterdörren.

Psykologen hjälpte Patrik att stegvis bryta isoleringen och blev ett stort stöd. Den första tiden träffades de varannan dag. Psykologen kom hem till Patrik. Den första gången Patrik vågade visa sig ute, åkte han tillsammans med sin familj till Karlstad där han var helt anonym, för att handla på Domus. Patrik vet att han när som helst kan vända sig till psykologen även om de har avbrutit det kontinuerliga arbetet.

Långt senare hörde Patrik talas om POSOM-gruppen. Han förstod det då som om att POSOM-gruppen hade till uppgift att kolla hur anhöriga mårde. Han upplevde det inte som att han hade kontaktats av POSOM-gruppen och förstår fortfarande inte varför han inte fick hjälp genom kommunens krisgrupp när alla andra fick det.

Patrik kände sig undanskuffad den första tiden och efterlyste mer förståelse. Han kände det som att Kevins mamma fick mer uppmärksamhet och saknade bilden i media av att en pappa fanns med i bilden. Han ville visa att det även fanns en pappa som sörjde och vände sig bland annat till Aftonbladet förutom norska tidningar.

Patrik upplevde det som mycket besvärande att läsa tidningarnas löpsedlar. På polisen hade han fått kontakt med Henry Nilsson och visste att han kunde ringa till honom när som helst. Han var trygg med deras kontakt. Före den avslutande presskonferensen, informerade polisen Patrik om hur Kevin dödats. Patrik kände inte alls till de två bröder som dödade Kevin och fick för sig att han skulle ta reda på vilka de var, utan att för den skull lyckas. Idag vet han inte vad det skulle tjänat till. Han har fortfarande mardrömmar om vad som hände Kevin.

Patrik vände sig inte till kyrkan.

Den äldre brodern är det stora stödet. Enligt Patrik har de ett unikt brödraskap. Han har dessutom fått stöd av sin familj; sin sambo och barnen. Patrik upplever det som att han har blivit mer beskyddande. Han får panik när barn blir osams och bryter så fort de bråkar det allra minsta. Han är osäker på var gränsen går eftersom han tror att Kevins död var en lek som urartade, vilket polisen uppgav på den avslutande presskonferensen. Patrik har tänkt en hel del på vad som hänt och är rädd för att barn i allmänhet inte vet var gränsen går när de leker med varandra. Han blir livrädd om hans barn har minsta konflikt med varandra – det stoppar han direkt.

Patrik har inte längre någon kontakt med Kevins mamma, utan att riktigt förstå varför. Han har fortfarande svårt att se bilder på Kevin. Patrik tror någonstans att Kevin fortfarande skulle ha varit i livet om han hade varit hos honom den helgen istället för helgen innan, vilken var inledningen till en ny samvaro mellan far och son.

Patrik förstår inte varför Kevin döddes och söker ständigt i tanken efter motiv.

Idag är Patrik timanställd som vaktmästare på en skola. Arbetet fick han efter ett halvårs utbildning som initierades av psykologen i samarbete med arbetsförmedlingen.

Kevins dagmamma

Kevin hade varit hos samma dagmamma i 3½ år, sedan han var 15 månader. Dagmamman bor i ett bostadsområde med i huvudsak egna hem uppe på berget längs vägen från Dottevik längs Glafs fjorden. Även om de två bostadsområdena angränsar till varandra, verkar världarna helt separerade. Man hänvisar till Lundelssgärdet "här uppe" och Dottevik "där nere".

Kevins mamma studerade på Komvux, han var hos dagmamman under terminerna. Det var nästan alltid Kevins mamma som lämnade och hämtade honom hos dagmamman. Hon var alltid mycket noga med tiderna och lämnade alltid besked om hon skulle bli försenad. Han var alltid välklädd. Någon gång lämnade eller hämtade Kevins mormor honom hos dagmamman. Dagmamman hade före Kevins begravning aldrig sett hans pappa.

Dagmamman hade ytterligare fyra dagbarn, Kevin var äldst, och den sista tiden även ett barnbarn som Kevin dyrkade. Hemma hos dagmamman fanns även två hundar, hennes man var också mer och mer närvarande då han sjukskrevs på grund av allergier.

En kollega som var granne till Kevins mamma ringde dagmamman på morgonen och berättade att Kevin drunknat. Kevins mamma hade bett henne informera dagmamman eftersom han skulle ha kommit till henne den dagen, den första på höstterminen.

Dagmamman ringde runt till de övriga föräldrarna till de andra dagbarnen för att diskutera vad de skulle säga till barnen. En förälder lät barnet stanna hemma den dagen. De andra var så små att de inte förstod vad som hänt.

Dagmamman blev erbjuden av arbetsgivaren om att sjukskriva sig, men valde att fortsätta att arbeta.

Dagmamman hörde första gången på radio att ett sexualbrott låg bakom Kevins död.

- *Det kändes hårt. Hela stämningen förändrades. Plötsligt började föräldrar följa sina barn till skolan. Det fanns vuxna på lekplatserna. När man åkte förbi Dottevik på sena eftermiddagar brukade det finnas massor av barn ute – nu fanns inte någon där. Det var alldeles tomt. Och om barn var ute, övervakade vuxna dem. Det har aldrig hänt förut. Dottevik har räknats som säkert område.*

Dagmamman, som är utbildad barnskötare, har fortfarande mycket svårt att förstå att det är små barn som orsakat Kevins död. Hon tycker fortfarande att det känns överkligt och ifrågasätter att barnen dessutom kan ha flyttat Kevins kropp. Barnen som dödade Kevin var då fem respektive sju år gamla. De hade också gått hos dagmamma. De var vice-barn hos Kevins dagmamma, vilket innebar att om deras dagmamma inte kunde arbeta, var barnen hos Kevins dagmamma istället. Hon hade vid olika tillfällen haft alla tre tillsammans.

Kevins dagmamma fortsatte att arbeta och har hittills inte varit sjukskriven en enda dag. Under den här tiden undvek hon att vara del av den ryktesspridning och delta i

de spekulationer som ägde rum. Hon avskärmade sig och undvek till och med att gå till affären för att slippa se tidningarnas löpsedlar.

I Dottevik beskrivs Kevin som kringflackande. Han sågs av många och sökte kontakt. Han kände sig uppenbart välkommen i många familjer. Han använde emellanåt ett språkbruk som betraktas som vulgärt. Kevins dagmamma känner igen beskrivningen av Kevin som hon hört av andra i Dottevik, men tycker inte att den stämmer med sin bild av honom hemma hos sig. Hemma hos dagmamman var han helt fantastisk.

- *Det var en helgo' unge. Han gick aldrig utanför grinden utan tillstånd. Mitt barnbarn avgudade honom. Andra föräldrar jämförde också bilden av Kevin häruppe och nere i Dottevik och undrade om det var samma barn de pratade om, säger hon.*

Dagmamman minns att hon sett Kevin fara med sin cykel tvärs över vägen från bostadsområdet till affären, många bilister körde fruktansvärt fort och hon var rädd att han skulle bli påkörd.

Dagmamman lämnade aldrig barnen utan tillsyn. Hon upplevde Kevin som mycket kontaktsökande. Han tyckte om att sitta i knät och sken som en sol när han fick beröm. När barnen var hos henne, fanns ständigt vuxna runtomkring.

Det dagmamman uppmärksammat var att Kevins ordförråd var begränsat, så begränsat att han förmodligen hade svårt att uttrycka sig. Dagmamman upplevde det som att Kevins språkutveckling stannat ett par år tidigare, hon hade tänkt att ta upp detta till hösten för att ge honom stöd.

Kevins dagmamma uppfattade bröderna som dödade Kevin som mycket knutna till varandra och att den äldre var väldigt dominant mot den yngre brodern; om inte den yngre brodern gjorde något som inte den äldre accepterade, blev han upprörd och arg. Hon tänkte inte mer på det, förrän hon efter Kevins död satt och pratade tillsammans med socialsekreterare om sina iakttagelser.

Dagmamman fick efter Kevins död mycket stöd av sin man, sina vuxna döttrar och sina arbetskamrater som bodde nere i Dottevik och kände till de aktuella familjerna. Dagmammorna träffades tre gånger i veckan då alla barn umgicks, de hade bland annat gymnastik tillsammans på Dotteviksskolan.

Dagmamman kände att stödet hon hade i omgivningen räckte. Hennes arbetsgivare informerade henne om att hjälp fanns att få på skolan. En representant ur PKL-gruppen tog kontakt med dagmamman redan på måndagen och undrade om hon behövde prata med någon, vilket hon inte kände något behov av då.

Dagmamman upplevde att de fick ständig information genom media och kunde prata öppet med både Kevins familj och sin egen och arbetskamraterna om det inträffade. Hon hade ett fungerande nätverk och kände sig trygg i de kontakterna. Hon behövde aldrig förklara någonting för någon – omgivningen förstod tillfälliga svackor.

Dagmamman fortsatte att ha kontakt med Kevins mamma, som bad henne och hennes man att delta i den privata begravningen av Kevin.

Dagmamman har inte sökt hjälp genom de sociala myndigheterna.

Dagmamman bytte stegvis arbetsplats hösten -98. Hon fortsatte delvis som dagmamma och arbetade delvis vid en förskola. När en tjänst blev ledig på förskolan,

sökte hon sig dit, först på halvtid. Hon började känna sig sliten och var orolig för att få magsår.

- *När detta hände, upptäckte jag hur ensam och utsatt man känner sig även om det finns folk i närheten.*

Dagmamman behövde vuxna arbetskamrater även om kollegorna ringde och undrade hur hon mårde och fortsatte att träffas flera gånger i veckan. Det kändes enklare när hon arbetade tillsammans med de andra dagmammorna.

På nätterna fortsatte dagmamman att drömma mardrömmar. Hon var rädd för att polisutredningen skulle sluta som Palme-mordet; utan att mordet klarats upp. Tiden fram till upplösningen kändes mycket lång. Hon fick indikationer under tidens gång - det fanns grannar och släktingar till de berörda i Dottevik som berättade att bröderna varit på förhör och sedan var misstänkta för mordet.

Det är uppenbart att dagmamman haft ett starkt stöd av sin egen omgivning. Hon har vänt sig till dem hon har i sin närhet till vardags och har både varit tillsammans och kunnat vara för sig själv tillsammans med dem. Hon har inte behövt vända sig till någon annan för hjälp. Stödet och hjälpen har funnits i dagmammans befintliga relationer.

Vilka hjälp- och stödbehov uppstod

– när polisen intensifierade barnspåret?

Polisen var på ett tidigt stadium inne på att barn var inblandade i Kevins död. Ett av spåren polisen arbetade efter var därför det så kallade barnspåret.

Hjälp- och stödbehov som då uppstod inom olika delar av kommunen var;

⇒ 1. Samarbetet mellan polisen – socialsekreterare – barnpsykologer skulle kräva resurser som föranleddes av det som framkom i polisutredningen.

Sex dagar efter Kevins död, hade en liten femårig pojke kommit tillsammans med sin pappa till polisen i Arvika för att berätta att han sett vem som mördat Kevin.

Polisen tillkallade genast en barnpsykolog då det var uppenbart att det lilla barnet behövde hjälp med sina hemska upplevelser. Ingen hade en tanke på att man framför sig hade en förövare.

Samma helg var invandrarungdomar på förhör hos polisen. Flyktingsamordnarna tillkallades för att hjälpa polisen.

Mängder av barn och ungdomar kom att förhöras. Varje gång ringde polisen till de sociala myndigheterna som skickade en socialsekreterare för att närvara vid förhöret.

Polisen kom att bokstavligen vända ut och in på bostadsområdet Dottevik. Man hittade miljöer som man inte tyckte barn att borde behöva leva i. Både socialsekreterare och barnpsykologer kom att följa upp några av de förhållanden polisen larmade om.

Trycket på Socialförvaltningen var enormt. Förutom att finnas tillgängliga för polisen, skulle socialsekreterare finnas tillgängliga för kommunens krisgrupp, POSOM. Precis som barnpsykologerna, kom de efter en kort tid att dela upp sig så att några arbetade med polisen och andra med krisgruppen. Det blev omöjligt att göra bägge delarna. De skulle dessutom försöka fortsätta med sitt vanliga arbete, vilket självfallet blev lidande. Arbetet runt Kevin var av högsta prioritet. Många klienter bokades om. Man tog endast emot nya om det var kris.

⇒ 2. Offrets familj behövde hjälp och stöd.

Kaos rådde i Kevins familj. Kevin hade inte en traditionell svensk kärnfamilj. Hans föräldrar separerade innan han föddes. Han bodde tillsammans med sin mamma och ena halvsyster. I närheten bodde hans mormor och styvmorfar som han ofta besökte. Hans morbror hade också kommit att bli en betydande person för honom. Pappan hade börjat återuppta kontakten med sonen då han flyttat tillbaka till Värmland från Norrland. Alla chockades av den djupa tragedi Kevins död innebar. De hade fått hjälp via sjukhusets Jössejour samma kväll Kevins kropp förts till sjukhuset och hans död betraktades som ett drunkningstillbud. En präst och en barnpsykolog hade tillkallats. Sorgen över barnets död räckte för att skapa den djupaste sorg i familjen. Men de skulle komma att tvingas ta till sig information som var skrämmande och obegriplig. När rättsläkarens besked kom, att Kevin varit utsatt för sexuellt våld och dött genom kvävning, chockades självfallet alla. De hade hela tiden en mycket nära kontakt med polisen som ständigt höll familjen informerad så att de slapp få nyheter via media. Polisen ringde även enbart för att höra hur familjen mårde. Förutom kommunens distriktssköterska som besökte familjen kvällen efter Kevins död, tog ingen från kommunen direktkontakt med dem. Man förlitade sig på att den hjälp familjen hade fått i samband med att Kevins död betecknades som en drunkningsolycka via Jössejouren räckte. Men det gjorde den inte. Utöver en präst hade de behövt en vuxenpsykolog och en kurator. När det blev känt att ett brott låg bakom Kevins död, hade familjen behövt ett helt annat stöd. Det dröjde innan de fick en kurator.

⇒ 3. Allmänheten behövde känna att hjälp och stöd fanns.

Allmänheten verkar ha behållit ett relativt lugn efter den första chockartade informationen om att Kevin varit utsatt för sexuellt våld och kvävts till döds. Kyrkan hade skapat ett offentligt rum i församlingsgården dit allmänheten kunde komma varje kväll 18. Istället för att skapa egna rum, hakade andra samhällsaktörer på kyrkans initiativ. Efter några veckor var det knappt några människor som sökte sig till församlingsgården längre och efter ett tag upphörde kyrkan med kvällsträffarna. Man skulle behöva göra en ordentlig genomgång av vem och vilka som hörde av sig till POSOM, men det förefaller inte vara särskilt många. De som tidigare hade en relation till en socialsekreterare eller psykolog tog direktkontakt istället för att ringa till ett relativt anonymt telefonnummer.

⇒ 4. Skolan

Skolan blev den plats som berördes mest av Kevins död; inte enbart skolan i området där Kevin bodde, utan även andra skolor. Både elever och föräldrar vände sig till skolan för råd och hjälp. Det blev ett intensivt tryck på skolan när rättsläkarens preliminära rapport av obduktionen visade att Kevin utsatts för sexuellt våld och kvävts till döds. Alla i skolan blev omskakade. Man tvingades att ta upp mycket svåra frågeställningar. Hur skulle man göra det? Oroliga föräldrar vände sig till lärare för råd. Lärarnas arbetssituation måste emellanåt ha upplevts som väldigt utsatt. De

skulle inte enbart ta hand om sina elever, utan även deras föräldrar som också vände sig till lärarna för råd och information.

Självfallet påverkades Dotteviksskolan i synnerhet. Mordplatsen låg på andra sidan fotbollsplanen. Kevins båda halvsystrar gick på skolan. Många elever kom att förhöras av polisen. Journalister fanns ständigt i området. Man behövde förstärkning av både psykologer och andra elevvårdsrepresentanter. Lärarna behövde handledning i stor utsträckning. Rektorn hade ansvaret för dagbarnvården i området och var dessutom arbetsledare för Kevins dagmamma och förövarnas styvmamma. Rektorn hamnade i en orimlig arbetssituation. Han skulle försöka bedriva verksamheten som vanligt på skolan och samtidigt försöka behålla ett lugn. Skolan fick extra resurser i form av psykologer men rektor och hans personal hade behövt ett massivt stöd i ledningen av arbetet.

⇒ 5. Personal behövde handledning.

Alla berördes på något sätt av Kevins död. De som kom att arbeta i krisarbetet tog emot mängder av varierande information som för många var oerhört betungande. Reaktionerna i samhället var starka. Efter ett tag började de som arbetade med personer i kris att själva skapa så kallade spöken; de visste inte vad som var sant eller inte och skrämde upp sig själva allteftersom de tog till sig mer och mer osannolik och skrämmande information. De som skulle hjälpa andra människor i kris behövde själva handledning för att kunna utföra sitt arbete. Några var vana vid det, andra hamnade i paniksituationer. Man försökte att vända sig utanför Arvika för att inte ta anspråk av de resurser som möjligen skulle behövas i kommunen. Rädda Barnen och St Lukas-stiftelsen i Karlstad kom att bli betydande i stöd- och hjälparbetet till personal i krisarbetet runt effekterna av utredningen av Kevin-fallet.

Det förefaller vara så, att de som arbetat riktigt nära polisutredningen varit i mindre behov av handledning än de som stod en bit vid sidan om. Man skulle kanske kunna tro, att de som tvingades ta till sig osannolik information som framkom genom förhören, skulle ha svårast att fortsätta arbetet. Men så är inte fallet. En orsak till det kan vara att man valde personal med ännu större omsorg till den delen av arbetet. Förundersökningsledaren hade med stor omsorg valt ut den personal han ville ha till utredningen: människor med stor förmåga till empati och utvecklad samarbetsförmåga. Socialsekreterarna var också en sammansvetsad grupp, likaså barnpsykologerna som kom att arbeta till slutet med polisutredningen. De hade varandra hela tiden, hur svårt det än var. Vid den utvärdering som man hade gemensamt efteråt, konstaterades också hur viktigt det hade varit. Eftersom de var så nära all information, behövde de inte skapa sig sina egna spöken heller.

⇒ 6. Förövarna och deras familj behövde hjälp och stöd.

I och med att polisen omedelbart vände sig till de sociala myndigheterna och barnpsykologer för hjälp, fanns de med från början av arbetet. På så vis kom de på ett naturligt sätt in i arbetet med förövarnas och deras familj. Pojkarna som dödade Kevin, då fem respektive sju år gamla, fick från början hjälp av en barnpsykolog som

fanns med hela tiden. Deras pappa och styvmamma sökte hjälp hos vuxenpsykiatri. Barnpsykologerna och socialsekreterarna arbetade hela tiden väldigt nära alla inblandade. Barnen skrevs tidigt in på psykiatri i Karlstad. Innan polisens utredning var klar och skulle offentliggöras, planerade man tillsammans med barnpsykologerna och socialsekreterarna hur familjen skulle skyddas för uppmärksamhet. En vecka före polisens sista presskonferens gavs hela familjen möjlighet att vistas på annan ort. Där fortsatte behandlingen och så småningom utredningen. Socialsekreterarna fortsatte här att arbeta tillsammans med psykologerna vilket var väsentligt för att hitta gemensamma lösningar för framtiden. Alla inblandade är väl medvetna om att de sociala insatserna kommer att bli nödvändiga för en mycket lång tid framöver. Hittills har arbetet inneburit att alla inblandade, både vuxna och barn, börjat återkomma till en relativt normal vardag.

⇒ **7. Media fortsatte att ha ett stort behov och ställa krav på de olika aktörerna i Arvika.** Någon kanske reagerar på att media tas upp i detta sammanhang, men mycket av myndigheternas agerande kom att handla om att tillgodose medias behov. Det tog både tid och resurser.

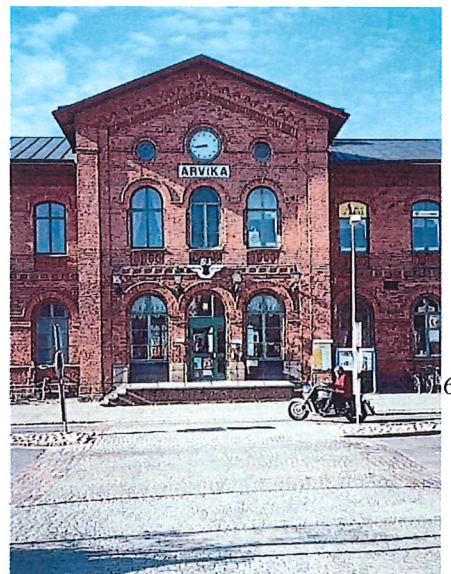
I hur stor utsträckning lyckades samhället tillgodose dessa behov?

Arvika verkar vara ett samhälle som mår förhållandevis bra trots den oerhört tragiska händelsen som för all framtid kommer att göra sig påmind emellanåt. Kevins död har påverkat samhällets funktioner på något sätt och ett försiktigt arbete med att reparera de uppslitande sårerna pågår. Bland många finns en längtan efter att lägga det som hände bakom sig och blicka framåt.

En mer omfattande studie krävs för att fastställa i hur stor utsträckning samhället lyckades tillgodose de behov som uppstod. Den här redovisningen bygger i först hand på att ta tillvara några av de erfarenheter som gjorts bland de personer som arbetade med krishantering inom den offentliga sektorn. Ingen har studerat hur den stora allmänheten lyckades komma över den här känslomässiga krisen. Vad gjorde de föräldrar, som **inte** vände sig till skolans personal med oroliga och svåra frågor? Vilken roll spelade arbetskamrater och grannar? Vilka orkade ställa upp för andra?

I Arvika kommuns ledningsgrupp, vilken inkluderade landstinget och kyrkan, visste man inte vilka behov som skulle komma att uppstå under utredningens gång. Man var hänvisad till att ständigt agera utifrån den uppkomna situationen som dessutom ständigt förändrades. För enskilda medarbetare måste detta ha varit en mycket pressad period. Det fanns en professionalism inom de olika förvaltningarna som kom väl till pass. De personer som hade en väl utvecklad förmåga att vara lyhörda kom att spela en stor roll i det fortsatta samarbetet. Personer kom att spela större roll än organisationer.

I inledningsskedet förekom kommunikationsproblem som mycket väl kan beror på att man inom olika förvaltningar inte var van vid att ha en så tät kontakt i ett läge där alla måste ha upplevt stress på något sätt. Efter en vecka hade man hittat en organisationsmodell för krisarbetet i kommunen som Räddningstjänsten lagt grunden till när man onsdagen den 19 augusti samman kallade det som kom att bli en informell samordningsgrupp. När kommunen aktiverade delar av beredskapsplanen den 24 augusti 1998 förstärktes ledningsfunktionerna, även landstinget och kyrkan ingick i den kommunala ledningsgruppen. Det uttalade målet var att se till att samma information nådde så många som möjligt för att dämpa den intensiva ryktes-

spridningen som förekom och minska oron som fanns i samhället. Det lyckades man med.

Framför allt är en tydlig målsättning nödvändig för att i efterhand kunna se om man uppnått det man föresatte sig. I Arvika kunde man omöjligt ha haft en tydlig målsättning. Eftersom något liknande aldrig tidigare inträffat i Sverige, var man i Arvika hänvisad till att agera utifrån nya situationer. Man sökte sig fram efter lösningar allteftersom utvecklingen ändrade karaktär och gjorde allt för att bibehålla ett lugn i samhället. I några av de nya situationerna fanns en tydlig struktur i arbetet – i förhållande till polisen även en tydlig målsättning; mordet skulle lösas.

Insatserna var inte lika tydliga i hjälp- och stödarbetet gentemot allmänheten. Här blev man hänvisad till att se vilka behov som skulle komma att uppkomma. Kommunen skapade inga egna kanaler gentemot den stora allmänheten, utan förlitade sig till att kommunicera genom media och finnas representerade vid kyrkans möten i församlingshemmet Mikaeligården i stadsdelen Dottevik. I förhållande till de anhöriga förefaller det ha varit så, att deras egentliga behov inte lyckats kanaliseras genom de olika förvaltningar som var involverade. Här måste ett kommunikationsproblem förelegat mellan kommun, landsting och kyrkan. Skolan agerade på egen hand med målsättningen att hålla sig så mycket som möjligt till den vardag som präglar skolan i vanliga fall. Den uppkomna situationen liknade dock ingen vardag någonstans.

Följande är ett försök till att se styrkan respektive svagheten hos de olika hjälp- och stödinsatserna:

1. Samarbetet mellan polisen – socialsekreterare – barnpsykologer skulle kräva resurser som föranleddes av den information som framkom i polisutredningen.

Det här samarbetet fungerade över förväntan och bör studeras noggrant. När väl rätt personer funnit varandra, blev de ett sammansvetsat gäng oavsett funktioner. Socialsekreterarnas och barnpsykologernas insyn i polisutredningen har inneburit att de på ett smidigt sätt kunna fortsätta sina respektive arbeten med några av de inblandade.

Eftersom så många barn blev inblandade i det komplicerade utredningsarbetet, kom många familjebildningar även att påverkas. Vilken förälder berörs inte av tanken, att barnet är på förhör hos polisen? Med backspegel i handen verkar det nästan ha varit en omöjlig situation som uppstod för de sociala myndigheterna att utan större resurser klara av att närvara hos polisen när samtliga barn förhördes. Är det enbart en fråga för kommunen?

2. Offrets familj behövde hjälp och stöd.

Här haltade kommunens insatser. Det skulle dröja nästan två veckor efter Kevins död, innan offrets familj fick ett för dem bestående stöd av kommunen. Innan familjemedlemmar själva ringde till kommunens krisgrupp POSOM, förmodligen tämligen desperata, hade de enbart kontaktats av en av kommunens distrikssköterskor kvällen efter Kevins död. Ingen från kommunen kontaktade offrets familj när det blev känt att brott låg bakom Kevins död. De hade förvisso hjälp av en

präst och barnpsykolog, men med tanke på att de befann sig i känslomässig kaos, hade de behövt hjälp med att ordna praktiska saker förutom att känna mänsklig omtanke. De läste i tidningen att andra fick hjälp av POSOM och undrade varför inte de fick det eftersom de inte upplevde att varken prästen eller barnpsykologen ingick i POSOMs arbete.

Kommunens ledningsgrupp försökte analysera behoven och informera varandra om eventuella insatser. Kommunens krisgrupp POSOM kontaktade bland andra Kevins pappa och hans familj, men inte hans mamma och hennes släktingar, de som hittat den lille pojken. Man litade på den information man fick i ledningsgruppen, att de fick tillräcklig hjälp genom andra insatser

3. Allmänheten behövde känna att hjälp och stöd fanns.

Uppenbart fanns enskilda personer som befann sig i kris. Det är inte helt enkelt att se ett genomtänkt arbetssätt inför den uppkomna situationen. Ingen krisgrupp bedrev någon uppsökande verksamhet i någon större omfattning. Kommunens krisgrupp agerade gentemot allmänheten framför allt genom media och kyrkan. Kommunen informerade via media om att krishjälp fanns och uppmanade människor att höra av sig per telefon, men man skapade inte en offentlig mötesplats dit människor kunde komma och i all anspråklöshet dela gemenskap. Människor som upplever kris, vänder sig i första hand till personer i sin närhet som man känner sig stå nära. Det finns förutom skolan inga naturliga mötesplatser för vuxna i bostadsområdet Dottevik. Kommunen skapade inte något eget, neutralt, rum för direkt information till allmänheten. Ingen från krisgrupperna etablerade sig i bostadsområdet Dottevik. Istället deltog man på kyrkans möten i församlingsgården. Genom media uppmanade man dem som kände sig i behov av stöd att ta kontakt med kommunens krisgrupp POSOM. De som redan hade en kontakt på Socialförvaltningen ringde dit – det var få som vände sig till POSOM. Varken kyrkan eller POSOM upplevs säkert av många som något alternativ – varför ska man behöva gå in i ett religiöst rum eller riskera bli stämplad som "socialfall" bara för att man vill sörja tillsammans med andra människor?

4. Skolan

Skolan befann sig mitt i krisen och tog sig igenom den genom att försöka fortsätta att arbeta så normalt som möjligt. Det var både en styrka och en svaghet. Behovet av stöd var enormt, både till elever och inte minst lärare som även fick hjälpa många föräldrar. Många inom skolan gjorde ett fantastiskt arbete i en ytterst komplicerad och utsatt situation. Skolpersonal måste emellanåt ha känt sig helt otillräcklig – de hade också behövt kontinuerlig handledning. Kevins död påverkade inte enbart skolorna i Dotteviksområdet, utan i hela kommunen. Barn runt om i hela Sverige ställde under den här tiden frågor om död och grovt våld. Vem kunde svara på deras frågor? Fick de svar? Arvika kommuns ansvariga för elevvårdsresurser användes fel; hon fungerade som stöd till rektorn vid Dotteviksskolan i det operativa arbetet under de första två veckorna. Hon fanns inte tillgänglig för personalen som arbetade med elevvård. Det måste rimligen ha fått negativa konsekvenser.

I Skolchefens rapport Dottevikshändelsen hösten 1998 konstateras att:

" I efterhand, med vetskap om att händelsen drog ut på tiden, kan man konstatera, att en tidig förstärkning av ledningen på Dottevik hade varit bra. Men under pågående arbete gjordes i samråd den bedömningen, att vi skulle finna andra lösningar. En erfarenhet som gjorts är den, att det hade varit bra om det hade förekommit biträdande chefer i förvaltningen. Dessa kunde då ha tagit över ansvaret för det vanliga arbetet, eftersom cheferna stundom totalt uppslukades av arbetet kring händelsen. Organisationens sårbarhet därvidlag blev kännbar."

Skolchefens rapport Dottevikshändelsen hösten 1998

I kommunens ledningsgrupp fanns skilda meningar kring hur man skulle bemöta krisen i skolan; skolan ville exempelvis sköta arbetet med egna resurser medan andra ville förstärka framför allt psykologsidan utifrån. Det hände att psykologer sändes till skola utan att rektor kände till det på förhand. Lärarna fick en orimlig börda; både elever och deras föräldrar vände sig till dem. En närmre studie av förhållanden inom skolan under den här perioden skulle kunna belysa hur stort problemet för lärarna blev; hur många fick kontinuerlig handledning, hur många sjukskrevs och varför? I den studien ska man inte glömma barnomsorgspersonalen.

5. Personal behövde handledning.

Människor hanterar kriser olika. Det gäller även personal som arbetar med krishantering. En iakttagelse är att personal i krisarbete skapar sina egna "spöken" och behöver handledning. Tar man med det i planering av beredskapsplaner för krisarbete? I Arvika kom personalgrupper som arbetade utanför krisgrupperna att hamna mitt i krisarbetet, såsom lärare, dagbarnvårdare och präster. Rimligen borde de personer som ansvarar för krishanteringen vara förberedda på olika reaktioner och av erfarenhet veta hur de ska hantera dem. Däremot kan man inte ställa samma krav på andra personalgrupper som hamnade i oerhört tunga situationer, utan att vara professionellt skolade till. Vilken handledning fick de?

När behovet av handledning uppstod, ville man inte utnyttja de resurser som fanns i Arvika, utan vände sig utanför kommunen. Det förefaller att vara så att den handledning som Rädda Barnen erbjöd, fungerade mycket bra, likaså St Lukas-stiftelsen. Många nämner även betydelsen av att få ta del av erfarenheter som kollegor gjort i norska Trondheim.

6. Förövarna och deras familj behövde hjälp och stöd.

Arvika kommun har och fortsätter att ställa upp för förövarna och deras familj. Från allra första början har de haft socialsekreterare och psykologer omkring sig, både de vuxna och barnen. Psykiatrien och Socialförvaltningen i Arvika har bildat en

projektgrupp, vilket i praktiken innebär att pojkarna ständigt har en utomstående vuxenkontakt i sin närhet under dagtid.

7. Media fortsatte att ha ett stort behov och ställa krav på de olika aktörerna i Arvika. Alla hade ett enormt informationsbehov. Media spelade en väldigt stor roll, vilket utnyttjades av samtliga samhällsaktörer. Man förlitade sig helt på att media skulle ge en sådan information att man genom dem lugnade medborgarna. Det blev viktigt för kommunen att genom media visa att man var handlingskraftig.

Förmodligen var det medias behov som tvingade fram en tydligare struktur i krishanteringen i Arvika. Med detta inte sagt, att man inte gjort det i alla fall, men medias tryck framkallade handling. För barnpsykologerna och socialtjänsten innebar det att man delade upp sig; en grupp arbetade inåt med polisen och en annan arbetade utåt mot allmänheten. Det hade varit orimligt att sätta trovärdigheten på spel gentemot de personer man byggde upp ett förtroende med i polisarbetet om de sedan gick ut och uttalade sig i media. Hur skulle man i så fall kunna lita på att det man sa inte användes i annat syfte? Kyrkan hade redan delat upp sig på ett liknande sätt. Kyrkoherden hade kallats till sjukhuset och fanns redan hos den drabbade familjen. En annan präst blev ansiktet utåt.

⇒ Det är omöjligt att svara på frågan hur samhället lyckades tillgodose de hjälp- och stödbehov som uppkom utan att studera sjukskrivningar, uppsägningar och flyttar. Många klarade inte i längden det känslomässigt krävande arbetet. Arbetet runt Kevins död innebar att var och en tvingades reflektera över stora livsfrågor. Många befann sig i utsatta lägen, som lärarna. Andra hade egna personliga livserfarenheter som gjorde sig påmindra. Alla hade inte en förstående omgivning som kunde ge stöd i svåra situationer. Socialsekreterarna som arbetade med polisen i Kevin-fallet har konstaterat med ett leende att alla som var gifta fortfarande är det. Några har upplevt arbetssituationen som ohållbar då de inte fick det stöd som behövts av chefer. Några sjukskrevs. Andra har varit tjänstlediga. För vissa blev arbetet runt Kevin-fallet droppen i en redan ansträngt situation och de har sökt sig från Arvika.

Många har också stärkts i sin arbetsgemenskap i och med att utredningen tog så lång tid. Man blev helt enkelt tvungen att hitta samarbetsformer som höll. Socialförvaltningen rev till och med förvaltningsmurar i förlängningen – mer om det under rubriken Riv murarna!

Vad innebär det att lyckas? Att ingen känd pedofil blev lynchad? Att det inte blev några upplopp när rykten om att invandrarungdomar var inblandade? Att skolan kunde fortsätta utan att verksamheten kraschade? Har man lyckats då alla i Kevins familj flyttat från Dottevik därför att de inte orkar bo kvar där?

Har man lyckats därför att allt verkar normalt igen?

För att veta om man lyckats, måste man ha en målsättning att utgå ifrån. En uttalad målsättning med polisutredningen var att med gemensamma krafter hitta lösningen till Kevins död. Det lyckades man med.

En uttalad målsättning för kommunens ledningsgrupp var att tillhandahålla korrekt information till så många som möjligt samtidigt. Med den intentionen lyckades man högst sannolikt att bevara ett lugn i ett samhälle som känslomässigt präglades av

rädsla och otrygghet. Man har dock gjort den erfarenheten, att det hade behövts ännu mer information. Kommunens ledningsgrupp höll dagliga pressinformationer och spred information via dagliga fax – fler inom kommunen behövde ta del av den informationen.

I Arvika hade de olika aktörerna inte särskilt mycket att hålla sig till när man tvingades försöka organisera krisarbetet. När man vände sig till instanser utanför Arvika för hjälp, var det knappt någon som kunde ge assistans. Räddningstjänsten ringde exempelvis till Rikspolisstyrelsen, RPS, för att få hjälp med att lokalisera liknande fall i världen för att hämta erfarenhet därifrån; på RPS kunde man endast informera om fallet i Liverpool 1993 då två tioåriga pojkar lurade iväg tvååriga James Bulger från ett köpcenter och slog ihjäl honom på en banvall. Räddningstjänsten fick inte ens information om fallet i norska Trondheim; femåriga Silje dödades av tre pojkar 100 meter från sitt hem 1994. Räddningstjänsten i Arvika sökte andra vägar, bland annat läste man äldre upplagor av Nordisk Kriminalkrönika.

Socialförvaltningen i Arvika tog värdefulla kontakter i Trondheim och arrangerade en resa dit för flera av dem som var inblandade i krisarbetet i Arvika. Flera har uttryckt uppskattning av den hjälpen i allmänhet och professor Weiset i synnerhet, som var till stor tröst för personalen i Arvika. I Trondheim kunde man bland annat dela med sig av hur man skulle hantera den tunga skuldfrågan.

Knappt någon av det svenska samhällets förvaltningar och organisationer kunde bistå med assistans under det kritiska utredningsarbetet i någon omfattning som kändes betryggande för aktörerna i Arvika. **Däremot kom Rädda Barnen att spela en mycket stor och uppskattad roll för många av medarbetarna i Arvika.** De förstod krisen, hade kunskap om barn och ställde alltid upp när någon hörde av sig förutom att de gav kontinuerlig handledning. Många olika instanser hörde av sig till Rädda Barnen; både polisen, Räddningstjänsten, barnpsykologerna etc.

Ingen lek

Samhället har ännu inte tagit i den delen som kanske är den svåraste i fallet Kevin; att Kevin dödades av barn. När polisen löst fallet, valde förundersökningsledaren Rolf Sandberg att på polisens sista presskonferens säga att orsaken till Kevins död var en lek som urartat. Förundersökningsledaren var väl medveten om vad han sa vid det tillfället, hur han valde sina ord. Han trodde inte att samhället var moget för att höra vad som egentligen hade hänt; att Kevins femåriga kompis tillsammans med sin sjuåriga storebror hade kvävt Kevin till döds. Man hade börjat återskapa ett lugn i Arvika efter alla chockartade turer om pedofiler, rykten om invandrarungdomar och barnmördare. Luften gick ur efter beskedet från polisen - man var tillbaka där det hela hade börjat några månader tidigare; till att det handlade om en olycka. Men det var ingen olycka.

Barnpsykologer har gång efter annan understrukt att det inte finns exempel på att lek urartat så att barn dödar andra barn. Barn har normalt inbyggda spärrar. Normalt springer barn efter hjälp när de märker att någon har gjort sig illa. Trots det, finns det fortfarande vuxna som vill tro att bröderna och Kevin lekte i Dottevik den 16 augusti 1998. Man vill behålla sin bild av att alla barn är enbart goda. Att behöva ta till sig något annat kan upplevas som omvälvande för ens livsuppfattning, säger barnpsykologerna.

- *Jag inbillar mig att vi som har sakkunskap kunde vara lite mer objektiva. Det hjälpte oss att inte bli så indragna i de fördomsfulla rykten som cirkulerade. Ibland blev det en hysteri, även bland dem på ledningsnivå. Händelsen är utmanande,* säger Helena Tjerneng, kurator och gruppleddare på Barn- och Ungdomsspsykiatriska mottagningen.

Det första bröderna gjorde var att springa hem till pappan och styvmamman och berätta att något hade hänt. Pappan och styvmamman förmådde inte att ta tillvara barnens information. De hade besök av en annan barnfamilj och var på väg att åka och fiska tillsammans.

Samhället utanför Arvika, förutom ett mindre projekt vid Karlstads universitet, har hittills inte visat något intresse av att ta till sig av de erfarenheterna de olika aktörerna skaffade sig under krisarbetet runt Kevin-fallet. Endast enskilda personer som förekom i krishantering har kontaktats för att informera om sina erfarenheter vid seminarier i olika närkommuner.

SPF, Styrelsen för psykologiskt försvar, som lyder direkt under försvarsdepartementet, är statens myndighet för hantering av information i fred och kris. På deras hemsida står att läsa: "Det sker genom att SPF bedriver forskning kring samhällskommunikation och information under såväl ostörda förhållanden som vid kriser. Forskningsresultat och kunskaper omsätts i utbildning, övningar och stöd till olika delar av samhällets informationsverksamhet". SPF hade ett suveränt tillfälle att på nära håll studera vad som händer i ett samhälle när skräcken tar tag i medborgarna. De hade

kunnat stå på vilken bensinstation eller i vilken mataffär som helst och bara lyssnat. Men de var inte närvarande. Inte ens när kommunen aktiverade delar av sin beredskapsplan reagerade de. Det verkar orimligt att de som själva befinner sig mitt i krisen även ska behöva aktivera dem som har till uppgift att studera effekterna av den.

Skolan var oerhört utsatt. Varenda elev och personalgrupp påverkades. Skolverket har inte hört av sig heller.

Det har heller inte Socialstyrelsen gjort. En viss besvikelse i Arvika finns gentemot Socialstyrelsens ointresse att ta vara på erfarenheterna. Den här redovisningen är förvisso delvis finansierad av Socialstyrelsen. Men man hade hoppats att Socialstyrelsen skulle vara med på ett betydligt tidigare stadium och initierat vetenskapliga studier som belyser problematiken som finns bakom folkhemmets dörrar beträffande barns förhållande; vad som händer när vuxna inte har tid med barn och där barn är hänvisade till att skapa egna normer då vuxenvärlden inte finns närvarande att sätta gränserna.

I Arvika tror man inte att samhället utanför kommunen vill veta. Även om man försöker att berätta. Politiskt har arbetet runt Kevin-fallet också mötts av ointresse utanför Arvika.

- *Det här är inget hett stoff utanför Arvika. Så är det!* konstaterar kommunalrådet Claes Pettersson (s).
- *Den vanligaste frågan jag fick i politiska sammanhang var att de undrade hur det var att ha så mycket journalister runtomkring sig,* säger han.

Arvika som kommun håller försiktigt på att läka. Man lyckades med att hitta en anständig nivå i krisarbetet. Men man är orolig för ointresset bland ansvariga myndigheter och politiska partier på riksnivå, det åligger inte enbart aktörerna i Arvika att skapa det intresset. Det tysta ointresset innebär att ingen lyssnar för att lära av det inträffade och kunna förhindra att samma mardröm upprepas. För människor i Arvika kommer det för all framtid vara en mardrömsliknande påminnelse varje gång man hör talas om att ett barn har dödats. Det som spelas upp i småländska Orrefors våren 2000 river självfallet upp sår i Arvika. Så skedde också när två flickor i norska Kristiansand hittades mördade samma vår.

Hur fungerade arbetet inom kommunen?

Människor reagerar olika på händelser. Personliga upplevelser gör sig påminda när man som minst anar det. Det går inte att ständigt vara förberedd.

Erfarenheterna i Arvika visar att det är omöjligt att från början bestämma hur och när ett stödarbete är nödvändigt eller hur det ska se ut. Man kan inte formalisera ett krisarbete och förvänta sig att människor ska passa de organisatoriska formerna. Man måste se till att vara tillgänglig och lyssna; lyhördhet är direkt avgörande oavsett vilken funktion man har.

Kevins död betecknades inledningsvis som en druckningsolycka. Några enskilda personers oro över att allt inte stod rätt till innebar att den hemska sanningen så småningom rullades upp. Ingen visste från början hur man skulle hantera den uppkomna situationen. Några litade på varandra och förde intryck och osäkerhet vidare. Andra lyssnade inte och omsatte inte information till handling. De som lyssnade från början lade en grund till det krisarbete som visade sig bli nödvändigt.

I Arvika lärde man sig efterhand att det gällde att vara lyhörd. Den erfarenheten är förmodligen den väsentligaste av alla. Man lär sig utifrån misstag; i Arvika är ambitionen stark att lära sig av en situation som inledningsvis var full av frågetecken. Det är alltid mycket lättare att veta efteråt hur man skulle ha gjort.

I början haltade stöd- och hjälparbetet. Så länge Kevins död betecknades som en olycka, avfärdades t ex personal på sjukhuset som kände sig i behov av handledning. När de tidigt på måndagsmorgonen ringde för att få handledning, hänvisades till att det hade rört sig om en druckningsolycka som de hade egna inarbetade rutiner för att bearbeta själva. Istället för att lyssna till enskilda människors behov, hänvisade man till hur arbetet enligt en formalia var upplagt för att passa organisationen.

Man kan hänvisa till att detta inte var kommunens problem, utan landstingets, eftersom det handlade om sjukhuspersonal som behövde hjälp. Det kan man göra så länge man väljer att se problemet som ett organisationsproblem och inte ett problem som handlar om hur man tar hand om människor som arbetar och bor i kommunen, oavsett vilken funktion eller arbetsgivare de har.

Det finns täta skott mellan olika organisationer som till exempel psykiatrin och de sociala myndigheterna; mellan landsting och kommun. Här förekom inledningsvis samma problematik; presenterade behov avvisades och hänvisades till andra på andra tider. Exempelvis behövde polisen på ett tidigt stadium hjälp av psykologer,

men hade svårigheter att hitta den hjälpen. Återigen hänvisade man till organisationens struktur utan att lyssna till enskilda personers behov.

I det här fallet kan man återigen hänvisa till att varken polisen eller psykiatrin förvaltas av kommunen. Men det var kommunens invånare som var i behov av psykiatrin; i det första skedet handlade det till och med om en liten femårig pojke som kommit till polisen tillsammans med sin pappa för att berätta om ett mord han sa sig ha sett. Kan man hänvisa till att det är någon annans ansvar?

När det gnisslar inom en förvaltning på en ort, oavsett om den hör till kommunen, landstinget eller är statlig, så påverkar det andra förvaltningar. Så var det i Arvika. Polisen blev till exempel irriterad över att behöva ägna tid till att försöka hitta en psykolog istället för att koncentrera sig på polisutredningen. Vem hade tagit hand om femåringen istället? Tänk om ingen hade gjort det!

Så småningom hittade enskilda individer med olika funktioner varandra och kunde börja hitta lösningar. När arbetet spretade åt olika håll, försökte ett par av de organisationer som är vana vid att arbeta med olika typer av kriser och katastrofer att skapa struktur i arbetet. De var polisen och Räddningstjänsten.

Polisen skapade från början en ledningsstruktur för utredningsarbetet.

Räddningstjänsten skapade en struktur för kommunens krisarbetet.

Kanske den väsentligaste erfarenhet blev att **man behövde riva förvaltningsmurarna för att kunna hitta en form där människor fick den hjälp och det stöd som de behövde**. Det tydligaste exemplet på hur effektivt det har varit för kommunens del, är socialsekreterarnas samarbete med polisen. I och med att de kom in i polisarbetet på ett tidigt stadium, kunde arbetet med att hjälpa de kommuninvånare som av olika anledningar blev aktuella i polisutredningen inledas direkt. Dessutom kunde socialsekreterarnas arbete med förövarna och deras familj inledas på ett naturligt sätt. Där polisens arbete avslutades, tog socialsekreteraren vid. Socialsekreterarna under ledning av Leif Nyström rev fler murar. De hade i polisarbetet samarbetat även med barnpsykologerna. Det arbetet fortsatte på flera håll, bland annat när barnen som dödat Kevin och så småningom även deras föräldrar skrevs in på psykiatrin. Där inleddes en utredning i samarbete med psykologer från vuxenpsykiatrin. I och med att socialsekreterarna redan var inkopplade på fallet, inleddes även här ett nära samarbete som pågår fortfarande. Socialsekreterarna samarbetade med polisen, barnpsykiatrin och vuxenpsykiatrin på ett sätt de aldrig tidigare gjort och har därigenom lagt grunden för ett fortsatt samarbete.

I Arvika har man framför allt skaffat sig erfarenheter. Inledningsvis spretade krishanteringen åt olika håll. Det hade varit underligt om inte en viss förvirring rådde i en så otrygg situation – ett barn var mördat! Alla måste ha känt samhällets krav: hitta mördaren! Trots att det inledningsvis gnisslade en del i det organisatoriska maskineriet, har självförtroendet i Arvika växt med erfarenheterna. Man ville hitta fungerande samsarbetsformer. Man ville hitta framåt. Det har förekommit en hel del eftertanke i samband med den tragiska händelsen. I Arvika träffar människor ständigt varandra – det är en relativt liten kommun där de flesta känner till varandra. Det är på både gott och ont. Det goda är att man stöter på varandra över eftermiddagsfiket och

kan ventilera frågor som behöver lösningar. Det onda är att man aldrig kan komma undan, ens i stunder när det känns nödvändigt.

Förmodligen är Arvika en ganska typisk svensk kommun, där var och en är van vid att sköta sitt. Polisen inledde med att bryta det mönstret när man begärde hjälp från socialtjänsten och barnpsykologerna. Andra förvaltningar höll sig inledningsvis till sina egna organisationsmodeller – det skulle dröja ett tag innan man hittade ett fungerande samarbetsmodell mellan kommunen och landstinget. I den ledningsgrupp som utkristalliserades för kommunen ingick även landsting och kyrkan.

Av tradition är skolan van vid att sköta sina egna problem. Det gäller inte enbart Arvika, utan runtom i hela Sverige. Ingen skola vill framstå som en problemskola. Den senaste tidens diskussioner om bland annat sexuella trakasserier på skolor visar en miljö som på vilken arbetsplats som helst skulle ha varit otänkbar. Skolan väljer att försöka komma tillrätta med problem på egen hand. I Arvika uppstod en situation som påverkade hela samhället. Skolan valde att försöka fortsätta som vanligt. Det skulle vara spännande att se vad som skulle hända om skolan vågade riva sina murar gentemot de andra förvaltningarna och samarbeta mer intimt.

När uppstår en kris?

En av erfarenheterna från arbetet runt Kevin-fallet, är att det saknas en gemensam syn på krisarbete. Vad är en kris? När uppstår en kris? För vem? När blir en kris en fråga för samhället? Och vad gör samhället då?

I en krissituation är det lätt att komma för sent. I Arvika hanterade man inte en kris av traditionell mening; att en tåglast med gas riskerade att explodera eller att människor behövde vård efter en bussolycka. Man hanterade en kris som byggde på starka reaktioner i samhället. Hur starka reaktionerna skulle komma att bli, visste ingen från början. Det som först identifierades som en familjetragedi, utvecklades inom bara några dagar till att påverka hela samhället känslomässigt.

Med erfarenheter från arbetet runt Kevin-fallet tycks de flesta vara av den åsikten att det är bäst att sätta in så mycket resurser som möjligt så fort som möjligt. **Då inställer sig den stora frågan; när infaller krisen? För att agera gemensamt, måste samtliga aktörer identifiera krisen samtidigt.** För att kunna göra det, krävs en utvecklad lyhördhet. Den lyhördheten fanns inte på alla håll i Kevin-fallet. Det tog några dagar, nästan den första veckan, innan man började bli samspelade. Dessutom förefaller det vara så, att organisationer och förvaltningar värderar insatser utifrån på olika sätt. Medan polisen inledde ett tätt samarbete med de sociala myndigheterna och psykiatri, ville skolan försöka sköta krisarbetet själv med egna befintliga resurser i så stor utsträckning som möjligt. Skolan, och till viss del även Socialförvaltningen i arbetet med POSOM, tycks vara av den övertygelsen att det är bäst att försöka fortsätta verksamheten som vanligt och vänta till dess att man märker att ett behov uppstår. Många vände sig till skolan för att få hjälp hur man skulle förklara svåra

saker för sina barn. Föräldrar vände sig även till skolan för att få information. Istället för att ta till sig kunskap utifrån för att kunna arbeta med en ny situation, såsom polisen gjorde i sitt arbete, hänvisade skolan föräldrarna att ta kontakt med landstingets sammankallare av landstingets krisgrupp PKL.

Förutom att ha en gemensam definition av vad en kris är, saknas även en gemensam bild av hur uppsökande man ska vara i själva krisarbetet.

Den till synes mest självklara åtgärden vid en eventuell kris eller katastrof är att vara förberedd genom att ha en krisplan att hålla sig till. Några har påpekat att det kändes bättre att ha en dålig krisplan än ingen alls.

Två väsentliga punkter som kommit fram i Arvika för krisarbete är:

A. Information

ska ges till alla vid samma tidpunkt varje dag för att hindra ryktesspridning

B. Insatser ska sättas in från början

- det går inte att göra för mycket direkt. Det bästa är att från början aktivera en organisation med mycket resurser, eftersom man inledningsvis inte vet vad som egentligen kommer att hända. Finns inte de resurserna, kan man inte agera. Behövs de inte, kan man avveckla dem. Misstag går inte att reparera medan det är enkelt att lägga ned en organisation.

Krisplanen förefaller dock vara sekundär, även om några har uttryckt att det var skönt att åtminstone ha en, även om den behövde förbättras. Det primära i krisen är att det finns lyhörda människor som med förtroende arbetar tillsammans. I Arvika har det visat sig vara av avgörande betydelse med människor som lyssnar och tar innehållet i informationen på allvar. Utan dem händer inte särskilt mycket. Man måste våga att välja rätt personal till det aktuella krisarbetet. Människor har olika personliga erfarenheter som kan bli tunga ryggsäckar i olika situationer. De ryggsäckarna kan bli tunga för hela organisationen att bära. Man måste våga att välja ut personal så att inte personalens kris tar de resurser som behövs till krisarbetet.

Man måste våga att på ett tidigt stadium flytta på personer som helt enkelt inte passar för krisarbetet, även med omtanke om dem.

Kommunen hade en relativt passiv hållning i förhållande till den stora allmänheten – man överlät till kyrkan och i viss mån media att ta initiativet. Istället för att skapa ett eget offentligt rum, hakade kommunen på kyrkans planerade möte i bostadsområdet

Dottevik och skickade representanter till församlingsgården. På Socialförvaltningen var personalen fullt upptagen med att bli ställda upp med resurser till polisutredningen, kommunens krisgrupp POSOM och för de personer som själva sökte sig dit förutom den ordinarie verksamheten.

Kommunen inbjöd till dagliga pressinformationer i Folkets Hus och ställde upp när media kallade. Inte någon gång under hela utredningstiden skapade kommunen ett eget rum för att informera allmänheten i Dottevik eller någon annanstans, såsom kyrkan gjorde. Människor som sökte information och gemenskap tvingades på så vis ta klivet över tröskeln in i ett kristet rum för att få den gemenskapen. Alla känner sig inte väl till mods med det. Inte endast sorgearbetet utan även den offentliga informationen på plats i bostadsområdet kom sålunda att ske uteslutande med kristna förtecken. Det fanns heller ingenstans att gå för att få direkt information från polis, kommun och landsting, förutom via media. Människor blev hänvisade till kyrkans kristna rum för att få den informationen, som alla är rörande överens om var betydelsefull. Hur betydelsefull hade den inte varit för ännu fler, om den funnits tillgänglig i ett neutralt sammanhang?

Kommunen vände sig till allmänheten med information om att kommunens växel de första dagarna var öppen längre på kvällarna. Man hänvisade genom media till kommunens krisgrupp, POSOM-gruppen; om någon kände behov av stöd eller hjälp kunde de höra av sig dit. Kommunens informationsavdelning sände dagliga fax till berörda inom kommunen enligt en begränsad lista.

Med tanke på den chock Kevins död skapade i Arvika och att aktörerna var oförberedda på vad arbetet skulle innehålla, samarbetade de på ett kreativt sätt framåt för att behålla lugnet i kommunen. Man hade inledningsvis ingen aning om vad det skulle handla om eller att det skulle dra ut så pass på tiden, nästan tre månader. De olika aktörerna hittade så småningom samarbetsformer som baserades på förtroende. Även om man fick knapphändig information från polisen, litade man på att de inblandade gjorde allt de kunde för att lösa mordet.

Självfallet fanns begränsade resurser i kommunen för den krissituation som uppstod i samhället. Man försökte med befintliga resurser att göra ett så fullgott arbete som möjligt. Dessutom ökade antalet rapporter från personal inom Barn- och ungdomsförvaltningen; skolpersonal hade blivit uppmärksammade på avvikande beteenden och skyldigheten att rapportera dem.

Istället för att integrera skolan i kommunens krisarbete, kom skolan att stå lite vid sidan om. Här är det uppenbart att man identifierat problemet och lösningen av den uppkomna krisen på olika sätt. Det är olyckligt eftersom skolan spelade en central roll och berörde både vuxna och barn på flera plan.

Kommunen förlitade sig på media för information till allmänheten. Här hade man uppenbart redan upparbetade kanaler som man litade på. Det är positivt. Media tog sitt samhällsansvar och kunde också utöva sin demokratiska skyldighet genom att granska makten som inte försökte hålla sig undan. Här fanns ett hälsosamt spel där de olika aktörerna hade respekt för varandra. Det verkar dessutom som om media aktiverat kommunen genom att ställa krav som kommunen ville kunna svara upp emot så att den inte såg handlingsfattig ut gentemot allmänheten. Att det samspelet

förekom var betydligt gynnsammare för allmänheten jämfört med om kommunen hade köpt in egna proffs för att föra ut sin egen tillrättalagda information till allmänheten. Dessutom hade framför allt lokala journalister ett brett kontaktnät och sökte ständigt nya spår som låg utanför myndigheternas presskonferenser. Med tanke på det massmediauppbåd som arbetade under flera månader i Arvika, är det högst sannolikt att de vände på varenda sten i hela kommunen, i synnerhet i Dottevik.

Visst har frågan ställts, huruvida Kevins död kunnat förhindrats om någon iakttagit avvikande beteende bland de inblandade. Ingen av de inblandade familjerna var kända för Socialförvaltningen. Varken dagmammorna eller skolan hade noterat något avvikande som de ansåg nödvändigt att rapportera vidare. Det går inte att peka på enskilda händelser hos enskilda individer som förklaring till mordet. Kevins död handlar inte om kommunens möjligheter att kontrollera skeenden genom tjänstemannabevakning.

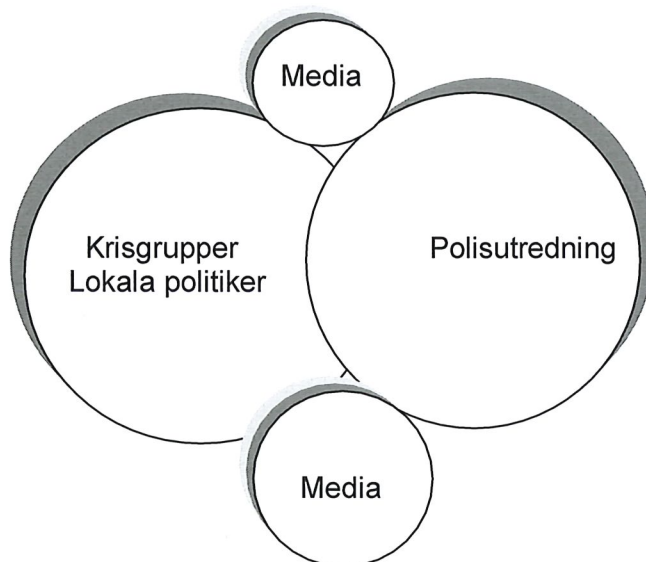
Kevin-fallet rörde uppmärksamhet i hela landet. En känsla är att man i Arvika hanterade en mycket känslig fråga på så vis att inblandade kände att man behöll integriteten och respekten gentemot dem – även gentemot oss som följde dramat på avstånd. Genom att fortsätta arbetet med bröderna och deras föräldrar visar Arvika kommun att man tar ett helt annat ansvar för människor än vad man gör på andra håll i världen, som till exempel Storbritannien där de unga förövarna i Liverpool hängdes ut av samhället, ställdes inför rätta som vuxna och dömdes till ungdomsvård och sedan fängelse. Arvika kommun tar sitt ansvar genom att aktivt ingå i den projektgrupp som bildats runt bröderna och deras föräldrar.

Hur fungerade samverkan med övriga aktörer?

I Arvika kom man att arbeta tillsammans, över förvaltningsgränser, för att hitta lösningen till mordet och hantera krisen som påverkade hela samhället. Polisutredningen krävde stora resurser från de sociala myndigheterna hela hösten 1998. Deras samarbetsmodell som de utarbetade kan säkert ligga till grund för andra polisutredningar där barn är inblandade av olika skäl.

Samverkan mellan olika aktörer kom dock att nästan uteslutande avgränsas till dem som befann sig i Arvika. Påfallande många har berättat samma sak; de möttes av oförmåga utanför Arvika att ta till sig stämningarna i samhället och ifrågasattes istället när de krävde hjälp och mer resurser. Förmodligen bidrog den, som man upplevde det, snåla attityden till att aktörerna i Arvika istället vände sig till varandra allt mer. De orkade inte både arbeta med Kevin-fallet och oförstående chefer eller kollegor. I arbetet mellan aktörer i Arvika som var hänvisade till varandra utvecklades en närhet; i den atmosfären utvecklades samarbetet alltmer.

Arvika

I Arvika letade man inom de olika cirkelarna efter lösningar utan större hjälp utifrån.

Kevins död har inneburit att samhällsaktörer i Arvika pratar med varandra på ett annat sätt, med mer förtroende. De känner varandra nu, vet vad de andra heter och har lärt sig stå ut med varandras fel och brister.

Det fanns tre cirklar (figur sid 70) som fungerade parallellt och oberoende av varandra i samhället, i Arvika, under tiden som utredningen av Kevin-fallet pågick:

- I den ena cirkeln pågick polisens utredningsarbete.
- I den andra cirkeln pågick samhällets sociala insatser inom den offentliga sektorn som följde i spåret av utredningen av Kevin-fallet. Cirkelarna var relativt vattentäta. Emellanåt skickades signaler som påverkade cirkelarnas rörelser något. Några få inom samhällets sociala cirkel och polisens cirkel samarbetade – polisen, barnpsykologer, socialsekreterare - och delade information med varandra, men inga andra. Trots det, lärde man sig att lita på varandra. Efter en kort inledning, blev det i stor utsträckning samma personer på de olika funktionerna som arbetade fram till lösningen av fallet.

Utanför dessa bägge cirklar, cirkulerade media. Media ställde till det genom att ta in medarbetare utifrån som skapade uppmärksamhet på ett annat sätt jämfört med vad lokalredaktörerna gjorde. Media blev ett hälsosamt irritationsmoment som kretsade granskande kring cirkelarna med de sociala insatserna och polisens utredning. Media ifrågasatte myndigheterna och letade upp andra källor. De flesta aktörerna inom de olika cirkelarna höll uppmärksamma ögon på varandra och tog ett stort samhällsansvar under hela processen. Vissa snedsteg förekom bland media, men med tanke på den ryktesspridning som förekom och att det fanns människor som sökte upp media för att få egen uppmärksamhet, lyckades media hålla en respektabel nivå i ett mycket känsligt ämne.

Kevins död påverkade även valrörelsen hösten-98. Tonen i Arvika präglades mer av samförstånd. Ingen försökte utnyttja Kevins död till politisk fördel. Förmodligen blev valrörelsen till och med något återhållsam då man ville undvika konflikter eftersom samhället redan befann sig i känslomässig kris.

Politikerna fick speciell information genom de respektive nämnderna, kommunstyrelse och kommunfullmäktige. Politikerna stod utanför det operativa arbetet, även om exempelvis kommunalrådet som tidigare varit ordförande i socialnämnden under sex år säkert ville lägga sig i många gånger. Samtidigt känns det angeläget att understryka att förvaltningscheferna utför sina arbeten på de villkor som de olika nämnderna drar upp riktlinjerna för, även om inte politikerna deltog i det operativa arbetet.

Den ordningen har man ändrat på i den nya beredskapsplanen, som fullmäktige antog i slutet av 1999. Enligt den har de förtroendevalda ansvar för besluten medan tjänstemännen har det operativa ansvaret. Enligt den nya beredskapsplanen har kommunstyrelsens ordförande ett mycket stort ansvar, bland annat för att aktivera planen.

Vilka lärdomar och erfarenheter har Arvika kommun fått?

–Riv murarna!–

Riv murarna!

Det är den samstämmiga erfarenheten som Arvika kommun har fått efter krisarbetet i Kevin-fallet. Alla inblandade säger samma sak; det går inte att formalisera arbetet så att det enbart passar organisationsmodeller. I Arvika blev man tvungen att samarbeta över förvaltningsgränser för att få krisarbetet att fungera. Det hade varit förbryllande för allmänheten om man inte visat ett enat ansikte utåt. POSOM eller PKL, för människor som behöver hjälp spelar det nog ingen roll vem som har huvudansvaret, kommunen eller landstinget. I Arvika hittade man en förvaltningsmodell där man tog in både landstinget och kyrkan i den kommunala organisationen.

Inom Arvika kommun diskuteras livligt behovet av samarbete mellan de olika förvaltningarna. Idag har man ett linjärt förvaltningssystem med tämligen täta skott sinsemellan. Självfallet har diskussioner pågått inom olika förvaltningar som rör skuldfrågan i Kevin-fallet. Vad borde vi ha sett? Vad kan någon inom en annan förvaltning ha lagt märke till? Har väsentlig information fastnat inom en förvaltning? Inom Arvika kommun har man börjat definiera problem istället för att endast se vilka förvaltningar det är som berörs av problematiken. Man har börjat dra upp riktlinjerna för en samverkansmodell inom kommunen.

"Ett aktivare samarbete mellan de olika instanserna skulle ge en bredare samhällsblick."

Leif Nyström, chef Barn- och familjenheten Socialförvaltningen

I Arvika diskuterar man idag att riva ner väggarna i det linjära förvaltningssystemet och komplettera det med ett samarbete som skär rätt igenom förvaltningarna utifrån den fråga man vill ha belyst. Exempel; olika förvaltningar arbetar på något sätt med

barn och ungdomar. Förutom Barn- och ungdomsförvaltningen arbetar exempelvis fritidsförvaltningen, socialförvaltningen och polisen också med barn och ungdomar.

- *Vi styrs av olika ramar inom olika organisationer idag. Det är problemet. Handlar det om barn, är det inte ett problem för antingen skolan, polis, fritidsförvaltning eller socialförvaltningen, utan det är ett problem för oss som arbetar med barn. Där måste vi samarbeta. Vi har nytta av varandras uppgifter i våra arbeten och samtidigt ha fokus inom våra områden. Vi deltog inte i polisutredningen av Kevin-fallet på det sättet att vi utredde åt polisen – vi var en del av deras utredning samtidigt som de var en del av vårt arbete. Så skulle vi arbeta oftare. Att vi sitter ihop med äldreomsorgen har ju inte speciellt mycket med varandra att göra, men satt vi ihop med ungdomssektionen inom polisen och elevvården inom skolan hade vi mer gemensamt. Det är gamla organisationer som håller på att överleva sig själva, säger Leif Nyström, chef för Barn- och familjeenheten vid Socialförvaltningen.*

Antalet insatser för barn och ungdomar har under de tre senaste åren ökat med 130% på Socialförvaltningen i Arvika. Man har dessutom märkt en dramatisk ökning av insatser sedan Kevin-fallet. Alla insatser har ökat, men de som ökat mest är

⇒ fler familjer på institution

⇒ fler kontaktfamiljer; under 1999 var det enbart i Arvika kommun 111 barn och ungdomar som behövde kontaktfamiljer.

Budgeten är sprängd på alla insatser.

- *Det är positivt att vi utökat samarbetet med vuxenpsykiatri också, det var svårt tidigare då det är en sluten värld. Visst har det genererat mer arbete, det är bra då vi når familjer och barn som behöver hjälp. Det är ett resultat av samarbetet med Kevin-fallet, säger Leif Nyström och fortsätter;*
- *Vi kan göra betydligt större insats om vi kommer in tidigare och det gör vi bara genom samarbete. Jag tror att man upptäcker småproblem i skolan, på vuxenpsykiatri och hos oss utan att någon gör någonting åt dem. Man ser att det är ett problem utan att det är så allvarligt att det behöver anmälas och låter det bero. Barn och ungdomar får ingen hjälp, för det finns ingen att få inom skolan längre och BUP har sex månaders väntetid. Senare genererar det här ärenden hos oss. Här skulle samarbetet se signaler tidigt och problem lösas lättvindigare med enkla förändringar istället för att bli större problem senare. Men det har vi missat idag, för samhället har inte råd att reagera eller höra föräldrars vädjan om hjälp tidigt. Så är det ju, säger Leif Nyström.*

Samarbeta

Kommunchefen håller med om att det är nödvändigt att hitta nya arbetsformer inom kommunen.

- *Det finns olika lagstiftningar att utgå från, jag är medveten om att det inte går att bara bryta ned gränserna, men vi måste anstränga oss för att arbeta tvärsektoriellt för att få ut mesta möjliga kunskap och utnyttja resurserna optimalt - inte bara av ekonomiska skäl utan för att få bästa resultat, säger Gunnar Tidemand, kommunchef i Arvika.*

I Arvika byggde man under krisarbetet en ny kultur, vilken bygger på samarbete mellan instanser. Det hade man förmodligen inte behövt göra, om polisutredningen gått snabbt. Men nu drog den ut på tiden och ett tålmodigt arbete krävdes.

- *Vi gav förutsättningar på ett ordnat sätt för att hantera en ny situation med nya resurser. Vi har ändå visat att det går och fungerar bättre om vi är beredda att samarbeta med andra berörda aktörer, som i det här fallet landstinget och kyrkan – polisen kunde rimligen inte finnas med, det hade blivit ohållbart med tanke på utredningssekretessen, konstaterar Gunnar Tidemand.*

Man hade förvisso en krisplan för kommunen, men den har reviderats för att bättre återspegla erfarenheterna av samarbetet mellan kommunen, landstinget och kyrkan.

Liksom de andra aktörerna i krisarbetet, understryker Gunnar Tidemand vikten av att aktivera organisationen för krishantering så snart som möjligt.

- *Det finns ingen anledning att vänta.*

En annan slutsats som Gunnar Tidemand liksom de övriga aktörerna har lärt sig, är att information kräver mer resurser än vad man tror, inte endast utåt mot den större allmänheten utan även mot kommunens egen personal.

- *Vi har lärt oss att inte vara för snåla med spridningen av information. Alla var berörda, även om det inte påverkade ens egen arbetsuppgift så var hela samhället påverkat. Därför undrade många varför de inte stod på kommunens faxlista, säger han.*

**"Välfärdsstatens problematik är
att vi inte bryr oss tillräckligt."**

Claes Pettersson, (s) kommunalråd Arvika

Kommunalrådet i Arvika drar samma slutsatser; riv murarna och samarbeta!

- *Organisationen vi har i kommunen är 50 år gammal. Vi måste förändra vårt synsätt ganska rejält där vi får ett arbetssätt som är mer tvärsektoriellt, säger Claes Petterson.*

Arvika har kanske lärt sig det väsentligaste av allt; **människor har börjat bry sig mer om varandra.**

- *Det finns en efterklokhet, säger Claes Petterson som tänkt åtskilligt på det svenska folkhem han som socialdemokratisk politiker varit med att bygga upp.*
- *Vi har skapat ett samhälle de senaste 30 åren som går ut på att ta över ansvar för människor – så har vi byggt upp Sverige. Vi har byggt ett jättesamhälle hela efterkrigstiden med att ta över ansvar. Hur många ser polisen som en tjänare för demokratin? Socialsekreteraren som en medhjälpare? Blir man en myndighet utan förankring – då blir det någon annans ansvar. Ser man en sönderslagen fönsterruta – då är det polisens ansvar. Är det problem på skolan – ja, jag har fått samtal från uppretade föräldrar som tycker det är fel att skolan kräver av dem att hjälpa barnen med läxor, fortsätter Claes Petterson.*

Redan den 11 september 1998, en knapp månad efter Kevins död, beslöt kommunfullmäktige i Arvika att ta fram ett handlingsprogram för att återskapa en säker och trygg miljö för kommunens invånare.

- *Ska vårt samhälle ha en framtid, måste vi börja bry oss om varandra. Arbetet i Arvika har lärt oss att våra förvaltningar måste arbeta mer tillsammans, säger Claes Petterson.*

Utanför Arvika är det ingen som visat politiskt intresse av att ta del av kommunalrådet(s) tankar och erfarenheter i samband med det som hände Kevin. Varför inte det?

Arvika kommun har sammanställt en "Sammanfattning av det inledande arbetet kommun/landsting/kyrka efter 4-åriga Kevins död i Dottevik". (Bilaga 8)

Dottevik

I Arvika pågår ett försiktigt letande efter förlorad värdighet. Många skämdes över det som hände, och gör fortfarande. Man kommer alltid att leva med frågan; hur kunde ett litet barn dödas på allmän plats en vacker sommardag mitt bland alla människor?

Det handlar även om att återskapa identitet. Människor i Arvika skämdes över att

det hände just i Arvika – något sådan ska inte hända här!

I samband med Kevins död, riktades blickarna mot bostadsområdet Dottevik där Kevin bodde. Det var ett lågstatusområde som ligger ett par kilometer sydost om centrum längs vägen mot Säffle. När det kommunala bostadsbolaget byggde

de 416 lägenheterna i tvåvåningshus som ligger på långa rader, ingick bygget i det så kallade miljonprogrammet på 1970-talet. Man byggde snabbt och effektivt. Huskroppar och vägar. Asfalt och betong. Många bidragsberoende flyttade in i lägenheterna vilket bidrog till att sänka statusen.

Huskropparna som det kommunala bostadsbolaget byggde är antingen röda eller vita; de vita ligger söder om en större väg som skiljer dem åt och de röda norr om vägen. I utkanterna av området ligger villor och radhus, några med en fantastisk utsikt över Glafs fjorden och centrala Arvika. Det är högst status att bo i villa eller radhus. Det är högre status att bo i de vita hyreshusen jämfört med de röda. När man åker igenom Dottevik, mellan de vita och röda husen, åker man "upp" till Lundellsgärdet. Här hänvisar man till Dottevik "där nere".

Det finns inga arbetsplatser i Dottevik förutom en låg- och mellanstadieskola dit även dagbarnvårdare är knutna. Förutom den i huvudsak kvinnliga personalen som är knuten till skolan, åker de vuxna som arbetar eller studerar från Dottevik under dagtid. Många barn är hänvisade till varandra i brist på vuxna.

Det syns, när man kommer till Dottevik, att det är ett bostadsområde som förvaltats utan närmare omtanke om människorna som bor där. Det syns, att man har slarvat med människorna. De asfalterade gångvägarna förbi tvåvåningshusen passerar lägenheterna på markplanet så nära, att man försöker titta i marken så att man inte inkräktar på de boendes integritet när man passerar. Här finns inga växter. Ingen belysning. Ingen skylt som beskriver området. Det är opersonligt. Några boende har försökt skapa en trivsamt miljö utanför sina lägenheter. Men de försöken kommer inte till sin rätt, då många av lägenheterna är outhyrda och lyser kallt med sina svarta hål. Skulle man inte åtminstone kunna sätta upp gardiner i de tomma lägenheterna? I övriga Arvika växte det till exempel krokusar lite varstans på våren – i Dottevik fanns inte en blomma. Det syns att det bor röstsvaga människor här, som inte ställt krav på den miljö som omger deras boende. Röststarka hyresgäster hade aldrig accepterat att det inte ens finns belysning på barnens lekplatser eller en orienteringstavla så att man hittar i området. Det är fullkomligt onödigt att Dottevik är ett lågstatusområde – det ligger lika vackert som Lidingö utanför Stockholm, nära den vackra naturen vid sjön och skogen.

I Arvika har man kommit fram till, att det inte enbart går att förvalta ett samhälle utan att bry sig om människorna som bor där. Det börjar att märkas i Dottevik.

Ett drygt år efter Kevins död, i oktober 1999, beslöt kommunstyrelsen i Arvika att starta projektet "Grannskapsarbete" i Dottevik. "Den bild som håller på att växa fram, indikerar att "vuxenvärlden" behöver reagera, att åtgärder behöver vidtas för att medverka till att våra barn och ungdomar får möjlighet att växa upp under goda och trygga förhållanden", står det i Socialförvaltningens ansökan till kommunstyrelsen för medel till projektet (bilaga 9) En eldsjäl från kommunens fritidsförvaltning engagerades att leda projektet (bilaga 10) som har som mål att engagera de boende i området. Projektet är förvisso ett försöksprojekt, men kommunchefen understryker att sannolikheten att det ska läggas ned är liten, istället är det tänkbart att man tar till vara de erfarenheter man får i Dottevik och överför dem till andra bostadsområden.

Mer och mer börjar man på olika håll inom kommunen fundera på nödvändigheten av att finnas representerad på plats, åtminstone någon gång i veckan. Idag finns varken barnavårdscentral eller mödravårdscentral, Socialförvaltning eller polis i Dottevik. De boende i området är ständigt hänvisade till att ta sig därifrån så fort de behöver någon form av samhällsservice. Det finns knappt en affär. Våren 2000 öppnade en utbildningsbutik där man utbildar blivande personal på förmiddagarna och håller öppet på eftermiddagarna.

Socialförvaltningen genomförde också en dörrknackning i Dottevik (bilaga 11) för att försöka ta reda på vad de boende själva tyckte; det är påfallande många som värderat insatser riktade mot barn och ungdomar högst. När det gäller

* den yttre miljön; ansåg många att lekplatserna behövdes ses över.

* attityder; ansåg många att vuxna måste vara mer uppmärksamma och våga sätta gränser och säga ifrån och lägga sig i, då något håller på att hända.

* verksamheter; ansåg många att fritidsgården måste få vara kvar och verksamheten utvecklas.

Till projektet "Grannskapsarbete" har flera av de aktörer som arbetade under Kevin-fallet knutits som ledningsgrupp. Möjligen tar man till sig de erfarenheterna som gjordes där; riv murarna och samarbeta. Inom bostadsområdet förvaltar olika myndigheter till och med olika lekplatser och gräsmattor utan att koordinera insatserna. Bostadsbolaget har inte behövt förbättra lekmiljön på den större lekplatsen mitt i området, då den ligger på kommunal mark etc. Ett större problem är kollektivtrafiken. Bussen som passerar området går relativt sällan – inte alls på helgerna. Där har det inte heller funnits ett samarbete för att ta reda på de boendes behov.

Det kommunala bostadsbolaget försökte skapa stormöten för att ta reda på vad de boende prioriterade för förändringar av området. Istället för att bjuda in dem boende till en lokal i området, arrangerades möten på Folkets Hus i centrala Arvika under kvällstid, ett par kilometer därifrån med dåliga bussförbindelser. Man hade trott att några hundra personer skulle komma; ett 50-tal kom. Trots det låga deltagandet bildades en grupp av representanter för de boende och bostadsbolaget för att arbeta fram förslag. Två krav som framkom var:

- behovet av parkeringsgarage
- behovet av en grovtvättstuga

Under våren 2000 inleddes uppförande av parkeringsgarage.

Man har dessutom engagerat stadsträdgårdsmästaren som under sensommaren 2000 förväntas presentera en plan över förbättringar i Dottevik. Man kan föreställa sig positiva förändringar genom att se på andra platser i Arvika. I samband med denna översyn av miljön i bostadsområdet, kommer med all sannolikhet två hyreshus med 28 lägenheter att rivas.

Många som bor i Dottevik trivs, men området attraherar inte den stora allmänheten. Den 1 november 1999 var 25% av kommunens lägenheter i Dottevik outhyrda.

- *Historiskt sett hade vi inga outhyrda lägenheter i början av 90-talet. Bristen på tomma lägenheter var stor samtidigt som industrin gick på högtryck. Efter påtryckningar hos kommunen från företagsledare, fick bostadsbolaget i uppdrag*

att snabbt bygga ytterligare ett 70-tal lägenheter i Prästängen, nordväst om centrum. Sedan dess har kommunen tappat befolkning, det är framför allt i ytterområden som det blir tomma lägenheter. Antalet lägenheter har ständigt ökat men har i dagsläget stagnerat. I november 1999 hade vi 196 tomma lägenheter varav 104 i Dottevik. Totalt har bolaget 2830 lägenheter, säger Lars-Erik Jansson, VD för det kommunala Arvika Bostads AB.

- För första gången i Arvika kommun kommer bostadsbolaget att riva hus. Det blir två av huskropparna i Dottevik med 28 lägenheter där endast ett fåtal är uthyrda. Rivningen äger förmodligen rum under hösten 2000.
- Vi vill försöka göra så mycket som möjligt på en gång. Då vill vi komma igång med utomhusmiljön också, säger Lars-Erik Jansson.

Lena Norlander, projektledare för "Grannskapsprojektet", kämpar för Dottevik. Hon bodde själv där på 70-talet, men konstaterade när hon återvände hösten 1999 för att arbeta i Dottevik, att ingenting hade hänt sedan dess för att förbättra den yttre miljön.

- Under vinterhalvåret leker barnen i mörkret. Det finns ingen belysning på lekplatserna. Och fritidsgården ligger fortfarande i källaren på skolan. Vi måste se varandra. Engagera varandra och bry oss om varandra, säger hon och vet att hon har en tuff arbetsuppgift som än så länge till stor del bygger på uppmuntrande ord.

Kevins död skakade om Arvika. Dottevik hamnade i medias blickfång i samband med Kevins död. Enligt statistik från Statistiska Centralbyrån, SCB, är Dottevik ett ganska typiskt bostadsområde (bilaga 12). Brottsligheten ligger något lägre än på andra håll i Arvika (bilaga 13-15).

Det återstår att se om Dottevik blir ett levande samhälle där människor bor, arbetar och har en fritid. Det finns inga arbetsplaster utanför skolan. Det skulle kunna vara riktigt fint nere vid vattnet, men det finns ingen strandpromenad förbi Dottevik; den tog slut innan man kom dit från centrala Arvika.

Försiktigt går man vidare i Arvika. Det återstår att se i realpolitiken hur man tagit till vara de erfarenheter man gjort i samband med Kevins död, inte enbart i Dottevik utan i hela kommunen, när det gäller att visa att man bryr sig om de svaga i samhället. Samtidigt som man pratade om att satsa på barn och ungdomar i Dottevik, beslöt man till exempel att lägga ned den enda förskola som fanns för invandrabarn i Arvika för att integrera invandrabarn i andra förskolor.

–Kort sammanfattning–

Vilka hjälp- och stödbehov uppstod?

Polisen behövde socialsekreterare och barnpsykologer.

Skolan behövde psykologer och kuratorer.

Anhöriga behövde barn- och vuxenpsykologer och kuratorer.

Personal behövde handledning.

Allmänheten behövde information.

I hur stor utsträckning lyckades samhället tillgodose dessa behov?

Polisen krävde resurserna och fick dem.

Skolan krävde inte resurser men fick dem i viss utsträckning ändå.

De anhöriga fick barnpsykolog och präst, det dröjde innan de fick vuxenpsykolog och den hjälp från kommunen som de behövde.

Rädda Barnen blev oerhört viktig för många som arbetade med krisarbetet.

Både socialsekreterare, psykologer, präster och poliser vände sig till Rädda Barnen för handledning.

Samhället lutade sig mot media och kyrkan för information till allmänheten.

Hur fungerade arbetet inom kommunen?

Arbetet inom kommunen präglades först av viss osäkerhet, påverkat av den starka oro som genomsyrade samhället. Framför allt försvårades krisarbetet av formella murar mellan aktörer, som kommun och landsting. Men ganska snart letade man sig fram till nya samarbetsformer som byggde på att enskilda personer lärde känna varandra. Kommunens viktigaste uppgift verkar att ha varit att försöka skapa ett lugn, först och främst inom den egna organisationen. Ryktesspridningen jagade upp människor, även de som arbetade med krisarbetet. Där lade Räddningstjänsten grunden till en struktur i arbetet som till stora delar återspeglade polisens arbetssätt; samla ledningen vid samma tidpunkt varje dag och kalla till pressinformation samma tid varje dag för att ge samma information förhindra ryktesspridning. Å ena sidan arbetade socialsekreterare tätt tillsammans med polisen i utredningsarbetet. Å andra sidan arbetade man utåt mot allmänheten. Allmänheten har inte i någon större utsträckning hört av sig till kommunens krisgrupp, POSOM. Den har inte heller ägnat sig åt uppsökande verksamhet i någon större omfattning. En av kommunens viktigaste uppgifter förefaller vara att genom media visa att man hade en organisation för eventuella frågor som kunde tänkas bli aktuella.

Hur fungerade samverkan med övriga aktörer?

Samarbetet mellan kommunen, i det här fallet socialsekreterarna och polisen, blev banbrytande. Aldrig tidigare hade socialsekreterare deltagit i en polisutredning på ett liknande sätt. De kom genom det arbetet att riva fler murar, även gentemot både barnpsykologer och vuxenpsykiatri. Genom Kevin-fallet fick Socialförvaltningen unika erfarenheter.

Efter de första dagarnas letande efter samarbetsformer, hittade kommunen ett sätt att samarbeta med andra aktörer som landsting och kyrka genom den ledningsgrupp som man bildade. Här verkar det vara så, att de personer som kom att bli indragna i arbetet också blev förutsättningen för det möjliga samarbetet. Man tittade över förvaltningsmurar och såg på varandra som personer. Om inte det hade hänt, är det osannolikt att samarbetet hade fungerat. Det gick inte att hålla fast vid formalia i krisarbetet; man blev tvungen att samarbeta. Vill man hårdra det hela, kan man konstatera att den svenska modellen för byråkrati inte fungerar i ett krisarbete, varken till sin struktur eller innehåll. Här gick det inte att hänvisa till att det "inte är mitt bord" eller att man inte kunde ställa "därför jag inte arbetar på lördagar" eller "har semester".

Istället för att själv ta initiativet att skapa ett offentligt rum, hakade kommunen på kyrkan. Kyrkan hade planerat ett möte i församlingsgården när man fick höra att Kevin drunknat. Det mötet skedde samma dag som det sedan blev offentligt att brott låg bakom hans död. Kommunen, liksom polis och landsting, sände representanter till församlingsgården. Det kom man att göra varje kväll församlingsgården var öppen. Det var förmodligen ett av de bästa initiativen gentemot allmänheten under hela den känslomässiga utredningsperioden. Ännu bättre hade det varit om kommunen skapat ett neutralt rum för allmänheten att söka sig till för information.

Få utanför Arvika förstod allvaret i situationen. I Arvika betecknade man reaktionerna som en samhällsstörning. De olika aktörerna hade bristande stöd inom de egna organisationerna utanför Arvika. Istället ifrågasattes deras förfrågan om mer resurser och medverkan i media. Många har pratat om Jante.

Samhället i övrigt, som Socialstyrelsen, Skolverket, Rikspolisstyrelsen, Överstyrelsen för psykologiskt försvar eller politiker har inte visat något större intresse av att ta del av de erfarenheter som gjorts i Arvika. Många är besvikna över detta.

Däremot har Rädda Barnen varit ett stort stöd hela tiden och visat ett intresse av att ta del av erfarenheterna i samband med Kevin-fallet.

Vilka lärdomar och erfarenheter har Arvika kommun fått?

I Arvika har man kommit fram till att den svenska förvaltningsmodellen är gammalmodig och måste förändras. Man har kommit fram till att man måste riva murarna mellan olika aktörer för att kunna samarbeta. Det spelar ingen roll om personer representerar kommun eller landsting, det viktiga är att få fram nödvändig personal för den uppkomna situationen. För de personer som befinner sig mitt i krisen, är det ovidkommande om en kurator, psykolog eller socionom kommer från något som kallas PKL eller POSOM. Inte ens de som aktivt arbetat med krisarbetet

runt Kevin-fallet vet alltid själva vem som kontaktat dem eller till vilken förvaltning de hänvisat människor till. Det är människorna man vänder sig till som ser till att få något gjort. Inte en organisation.

I Arvika har man kommit fram till att man måste arbeta mer tvärsektoriellt. Istället för att förvalta en organisation, måste man förvalta ett problem. Istället för att t ex dela arbetslokal med personal som arbetar med äldreomsorg inom Socialförvaltningen, skulle de socialsekreterare som arbetar med barn och ungdomar sitta tillsammans med Landstingets barnpsykologer, Barn- och ungdomsförvaltningens elevvårdare, fritidsförvaltningen och polisens ungdomsgrupp. På så vis skulle man kunna hjälpas åt att upptäcka problem på ett mycket tidigare stadium.

I Arvika har man framför allt kommit fram till att människor måste bry sig om varandra. Framför allt måste vuxna ta ett helt annat ansvar för barn. Annars blir Sverige ett väldigt kallt samhälle.

Gemensamma erfarenheter

- * Ingen förstod från början hur stort detta skulle bli.
- * Polisen inledde ett unikt samarbete med Socialförvaltningen och barnpsykologer som ingick aktivt i polisens utredningsarbete.
- * Barn kan ljuga förvånansvärt bra.
- * Det är bättre att satsa alla resurser från början eftersom det är svårare att reparera misstag än att riva en organisation.
- * Det måste finnas en struktur i krisarbetet och uppdragen måste vara tydliga. Skolan saknade en sådan struktur för krissituationen.
- * Ge information varje dag vid samma tid. Även om ingen ny information finns, är det viktigt att dementera rykten. Inkludera så många som möjligt i informationsflödet.
- * Ingen svensk organisation eller förvaltning utanför Arvika förstod innebörden av det som hänt även om kommunen aktiverade delar av sin beredskapsplan. De som dock förstod allvaret var Rädda Barnen.
- * Knappt någon känner att de har fått uppskattning från den egna organisationen utanför Arvika för sina insatser i samband med utredningen och uppföljningen av Kevins död.
- * Än så länge har ingen visat ett seriöst intresse av att på ett vetenskapligt sätt ta till vara de erfarenheter man gjort på olika håll i Arvika i samband med Kevins död. Inte ens Socialstyrelsen eller Skolverket. Diskussioner förekommer vid Karlstads universitet.
- * Vuxna måste ta ansvar för barn på ett helt annat sätt i Sverige. Det måste börja med att vuxna bryr sig, oavsett funktion. Man kan inte hänvisa till någon annan. När Kevin dog fanns det vuxna i närheten som hörde barnskrik utan att gå och se efter.
- * Fortsätter samhället att minska resurser för barnomsorg och elevvård finns ännu färre vuxna som ser hur barn egentligen har det.
- * Om människor inte börjar bry sig om varandra, blir Sverige ett väldigt kallt land.
- * Det som hände Kevin kan hända igen i Sverige.

Förslag på förändring/frågor att studera

» Det är brist på empati i Sverige. Det leder till utanförskap.

Flera vuxna människor hörde skrik då Kevin dödades utan att gå och se efter vad det var som hände. Kevins död borde angå alla människor. Här finns ingen svart/vit bild av skuld och oskuld. De inblandade barnen är offer för det samhälle de är resultat av. Vad är det som händer i ett samhälle där barn dödar varandra? Barn blir mer och mer utlämnade till att ta hand om sig själva och varandra, utan vuxnas närvaro. Det verkar gälla i synnerhet barn till röstsvaga och utbildade föräldrar som knappt orkar ta hand om sig själva. De inblandade barnen i Kevin-fallet kommer alla från relativt trasiga familjer med tidvis få eller inga kontakter med någon av föräldrarna. De vuxna är lågutbildade. Bilden är på intet sätt unik för Arvika. Samhället har under hela 90-talet valt att prioritera investeringar på annat än barn till röstsvaga grupper i samhället. Vad händer med de barnen? Både inom barnomsorgen och skolan har resurser dragits in. Vilka är konsekvenserna? Antalet omhändertagna barn till socialbidragstagare ökar. Vad händer när segregationen mellan barn ökar? Är våld ett uttryck för utanförskap även för små barn?

» Vad gör man när man märker att ett barn far illa?

Vems ansvar är barnen i det svenska samhället? Vem vänder man sig till när man märker att ett barn far illa? Var går gränsen för vad man får lägga sig i? Vad händer när man lägger sig i? Flera gånger under samtal till den här redovisningen har saknaden efter grannskapets "satkärring" som lade sig i och hytte med näven nämnts. I dagens samhälle tycks ansvarsfrågorna vara så uppdelade att man inte ens stannar till för att se hur det är för ett barn som uppenbart befinner sig i fel miljö. Vad beror det på? Har många funktioner som fanns i ett bostadsområde till vardags försvunnit för att inte ersättas? Personal inom barnomsorg och skolan har förvisso anmälningsplikt, vilket innebär att de ska anmäla till de sociala myndigheterna när de märker att ett barn far illa. Men gör grannar det? Eller bekanta? Vart ska grannar och bekanta vända sig, om de inte känner att de kan ta upp detta med barnets föräldrar och inte vill anmäla dem till myndigheterna?

» Används rätt yrkesgrupper i krishantering?

I en kris vänder sig människor till dem som finns i deras vardag, människor man har en relation till. För de flesta människor är det varken kyrkan eller de sociala myndigheterna. Trots det, är det kyrkan och de sociala myndigheterna tillsammans med landstingets sjukvårdsresurser som utgör basen i kommunens krisarbete. Varför det? I Kevin-fallet förefaller andra funktioner såsom fritidsledare, lärare och skolsköterskor vara de som träffar barn och ungdomar mest till vardags. Trots det, koncentrerades krisarbetet gentemot allmänheten till kyrkan och kommunens krisgrupp POSOM, dit man kunde ringa. Varför det? När man gör kommunala beredskapsplaner för krishantering, utgår man då från människors beteende eller kommunens funktioner? Vad hade hänt om man från kommunens sida, inte enbart under informella former, besökte platser där människor är som t ex arbetsplatser, bensinstationer, affärer och idrottsarenor?

» Vem orkar arbeta med kris?

Hur väljer man ut personal som ska arbeta med krishantering? Vilka krav ställer man på de människor som ska möta människor i kris? Vilken utbildning har personal inom kyrkan, kommunen och landstinget för det? Har alla samma utbildning? Är alla lika lämpade? I Arvika blev pressen dränerande. Många klarade inte av den, utan sjukskrevs. Varför sjukskrevs de? Varför begärde några tjänstledigt eller förflyttning? Finns här något samband med det som hände i arbetet runt Kevin-fallet? Här måste finnas mängder av erfarenheter. Flera har flyttat också. Varför det? Har de inte orkat att stanna kvar? Vad hände sen?

» Vem ansvarar för felaktig information som ledde till skräck?

Varenda människa påverkades av stämningen som lamslog kommunen när rättsläkaren kommit fram till att det förelåg sexuellt våld bakom Kevins död. Kevins familj tog självfallet mycket illa vid sig. Informationen var otäck. Skräck spreds. Föräldrar vågade inte släppa ut sina barn ensamma. Lekplatserna stod tomma. Små barn ställde mycket svåra frågor. Föräldrar och lärare tvingades försöka förklara det obegripliga. Allt detta ägde rum helt i onödan. Rättsläkaren hade inte gjort en noggrann kontroll av vad han trodde sig se – den vita vätska han trodde var sperma visade sig vara termometersalva. Skräcken för pedofiler var ogrundad. De anhöriga hade inte behövt få bilden av att den lille pojken utsatts för sexuellt våld. Vilka konsekvenser har ansvariga dragit av detta så att det inte upprepas?

» Mötesplatser

Det måste finnas mötesplatser i ett samhälle. Människor måste träffa varandra. Se varandra. Krocka med varandra. Uttrycka tankar ihop. Uppleva saker tillsammans. I Dottevik finns knappt några mötesplatser alls. Här finns inga arbetsplatser. Här finns inga serviceinrättningar. Ingen kulturscen. Den affär som finns, fungerar som

utbildningsplats och är endast öppen på eftermiddagar. De som arbetar eller studerar, åker ifrån Dottevik under dagtid. Kvar finns barn, husmödrar, de som arbetar med barn, arbetslösa och sjukskrivna. För andra kommuninvånare finns ingen anledning att besöka Dottevik, om man inte har bekanta där. Till och med strandpromenaden från centrum tar slut innan den kommer till Dottevik, som ligger längs med vattnet.

Området lyser av fantasilöshet. Kommunen har projektanställt en fritidsledare för att skapa bättre trivsel mellan grannar. Det räcker inte, förutsatt att man ser vuxna individer som yrkesverksamma och inte enbart hobbyobjekt. Utan arbetsplatser, serviceinrättningar som t ex barnavårdscentral och möjligheter till kulturuttryck, lever inte ett samhälle. Dottevik är ett segregerat samhälle. Vill man integrera Dottevik i Arvika, måste man skapa en orsak till mötesplatser dit även personer från andra delar av kommunen har anledning att komma. Förutom arbetsplatser kan man bygga upp en friluftsteater vid vattnet och bjuda in både teater- och musikgrupper.

Det kan inte ha undgått någon, att det finns mycket barn och ungdomar i Dottevik. Vad gör kommunen för dem? Vilka mötesplatser finns för dem och vilka möten är kommunen med och skapar mellan dem och andra personer som kan dela med sig av livserfarenheter?

Vem finns där, som ser barnen?

Till att börja med, verkar det nödvändigt att kommunen öppnar ett bokcafé som är öppet varje dag från tidig morgon till sen kväll. Inte ett café som är inhytt i en outhyrd lägenhet där man inte ens har råd att köpa ramar till affischerna på väggarna, utan ett café där människor känner att man bryr sig om dem och att de är välkomna – där rummen är öppna och ljusa och fulla av levande växter och goda dofter, dagstidningar och samhällsinformation.

Till syvenen och sist handlar utvecklingen i bostadsområden som Dottevik om politiska beslut. Vill man satsa på arbetsplatser och service till invånarna som bor i bostadsområden en bit utanför?

» Är kommunens plats i kyrkan?

Kyrkan separerades från staten vid årsskiftet 2000. Trots det, fortsätter samhället att luta sig mot kyrkan när kriser uppstår. "De är så bra på sorg", heter det. Varför är inte det övriga samhället bra på sorg? När en sorg uppstår, behöver människor varandra. Man behöver känna gemenskap i ett kravlöst rum. Varför ska kommunens invånare då tvingas in i ett religiöst rum med kristna förtecken för att få del av den gemenskapen? Vilka utesluter man då? I Dottevik samlades representanter för krisgrupper i församlingsgården eftersom prästen varit förutseende och kallat till möte för att sörja Kevins död. Varför skapade inte kommunen ett eget, neutralt rum, dit alla människor känner sig bekväma att komma? Kyrkans personal är dessutom inte utbildad till att ta hand om och behandla människor i chock eller kris under en längre tid. Människor i kris har rätt till stöd och hjälp utan att behöva känna tacksamhet. Är det inte kommunens skyldighet att tillgodose det behovet för kommuninvånarna utan att gå via kyrkan? Det har bildats en kutym i Sverige, att man kallar på en präst när

något allvarligt inträffat. Kanske är det befogat, om de berörda begär det. Om inte samhället är bra på att hantera sorg, måste väl samhället bli det då eftersom samhället är sorgligt emellanåt.

» Sekretess

Om samarbetet mellan polisen, sociala myndigheter och barnpsykologer ska utvecklas, måste man noggrant studera hur man klarade frågan om sekretess i Kevinutredningen. I arbetet med den här redovisningen har det inte framkommit att det skulle ha varit några problem med sekretessen, men det känns angeläget att dokumentera utifrån frågan om sekretess hur de olika kategorierna gick till väga för att kunna handleda kollegor i framtiden. Enskilda socialsekreterare kände sig otrygga inledningsvis; de visste inte riktigt vart gränserna gick – om de skulle lyda under polisens eller socialtjänstens sekretess. Självfallet skulle de lyda under socialtjänstens sekretess. Dessutom är det tydligt, att skolan av sekretessskäl ställdes utanför information som direkt påverkade verksamheten. Var det nödvändigt? Rektorn på Dotteviksskolan hade inte bara en brottsplats vid skolans fotbollsplan – offrets syskon gick i skolan, förövarna visade sig tillhöra barnomsorgen som tillhörde skolan förutom att deras styvmor arbetad som förskollärare, vilket innebär att rektorn var hennes arbetsledare. Vad kan man göra för att inkludera skolan i känsligt information?

» Räddningstjänsten som serviceförvaltning i krissituation

I Arvika gjordes erfarenheter av vad som sker i en kommun som drabbas av så starka känslomässiga reaktioner att de kom att betecknas som en samhällsstörning. Eftersom utredningsarbetet drog ut på tiden, tvingades man hitta hållbara samarbetsformer över förvaltningsgränser inom den offentliga sektorn. Gemensamt för både aktörerna inom den offentliga sektorn och allmänheten var att de emellanåt inte visste vem de skulle vända sig till för hjälp; om det var till kommunens krisgrupp POSOM, Landstinget PKL, kommunens ledningsgrupp eller kyrkan.

Ska människor som befinner sig i en kris eller i ett krisarbete som påverkar hela samhället behöva hålla reda på om resurser administreras av kommun, landsting eller stat? Räddningstjänsten har till uppgift att hjälpa kommuninvånarna. Skulle inte Räddningstjänsten kunna vara den förvaltning som även vid ett en känslomässig kris hjälper till att kanalisera hjälpen? I Arvika aktiverade man delar av beredskapsplanen utifrån reaktioner, inte händelser. Indikerar inte det, att reaktioner påverkar samhället i lika stor utsträckning som händelser? Istället för att människor på olika håll ska leta efter den hjälp de behöver i krisen, kan inte Räddningstjänsten ta ansvar för den servicen och ha till ansvar att skaffa fram de resurser som behövs från kommun, landsting och stat? Är inte det en utveckling av det arbete man redan utför? Idag vet man inte alltid vart man ska vända sig. Skulle det bli enklare för människor i allmänhet att först vända sig till Räddningstjänsten istället för de sociala myndigheterna, kyrkan eller polisen?

Bilaga 1

Ellinor Andersson, distrikssköterska avdelningen vård & omsorg, Socialförvaltningen
Jan-Olov Appel, rektor Dotteviksskolan
Håkan Axelsson, räddningschef Räddningstjänsten
Tomas Erlandsson, stf räddningschef Räddningstjänsten
Lena Granath, barnpsykolog, Barn och Ungdomspsykiatri
Margareta Hedelin, socialsekreterare, Socialförvaltningen
Monica Hjalmarsson, Kevins mormor
Jimmy Hjalmarsson, Kevins morbror
Kjell-Åke Holdar, chef för vuxenheten vid Socialförvaltningen, POSOM-samordnare
Kristina Höij, socialsekreterare, Socialförvaltningen
Lars-Erik Jansson, vd Arvika Bostads AB
Ann Marie Johansson, dåvarande sektionschef Arvika sjukhus, PKL-samordnare
Bengt-Göran Johansson, barnpsykolog, Barn- och Ungdomspsykiatri
Kevins dagmamma
Helena Kärnäng, kurator, Barn- och Ungdomspsykiatri
Cecilia Nahnfeldt, komminister
Lena Norlander, fritidskonsulent, projektledare Dottevik
Anna-Lena Norlander-Groth, enhetschef inom Barn & utbildningsförvaltningen
Göran Nyberg, utredningssekreterare, Socialförvaltningen
Leif Nyström, chef för barn&familjenheten vid Socialförvaltningen
Claes Pettersson, kommunalråd Arvika kommun
Rolf Sandberg, kommissarie och NÄPO-chef
Robert Sandström, journalist
Patrik Skoog, Kevins pappa
Gunnar Tidemand, kommunchef
Helena Tjerneng, kurator och team-ledare, Barn- och Ungdomspsykiatri
Kristina Wiman, socialsekreterare, Socialförvaltningen
Lena Åström, socialsekreterare, Socialförvaltningen

Bilaga 2a

ARBETSCHEMA

Onsdag 980819	Torsdag 980820	Fredag 980821
	08,30-16 Dotteviks skolläk.mott öppen 819 18	08,30 Träff rektorer
10,00 Presskonf-polis	10,00 Presskonf-polis	10,00 Presskonf-polis
	11,00 Pressinfo-soc Soc,skola,kyrkan,posom.pkl	11,00 Pressinfo-soc
	12,00 Mikaeligården öppen	12,00 Mikaeligården öppen
14,30 Info skolorna		14,30 Avstämning
16,30 Vx öppen -23,00		
Pressinfo TV, Radio VF o Aftonbladet		
18,00 Möte Mikaeligården - polis på plats - boende - kyrkan - soc.sekr	18,00 Möte Mikaeligården	18,00 Möte Mikaeligården
18,45 Press TV4 Värmland		Plan för vx-öppen (KH) Info PKL, POSOM Ledsam. (HA) Förv.chefer-Ärjäng,Eda, Karlstad (GB)
20,00 Avstämning	20,00 Avstämning	

Att göra

* Andra skolor?	* "Helgplanera"
* Rekommendationer - polis - PKL	* Kontakta Eda * Kontakta Rädda barnen Bris (CN) * Info rektorer
* Rektorer - info likvärdig till olika skolor - info till klasser	

Bilaga 2b

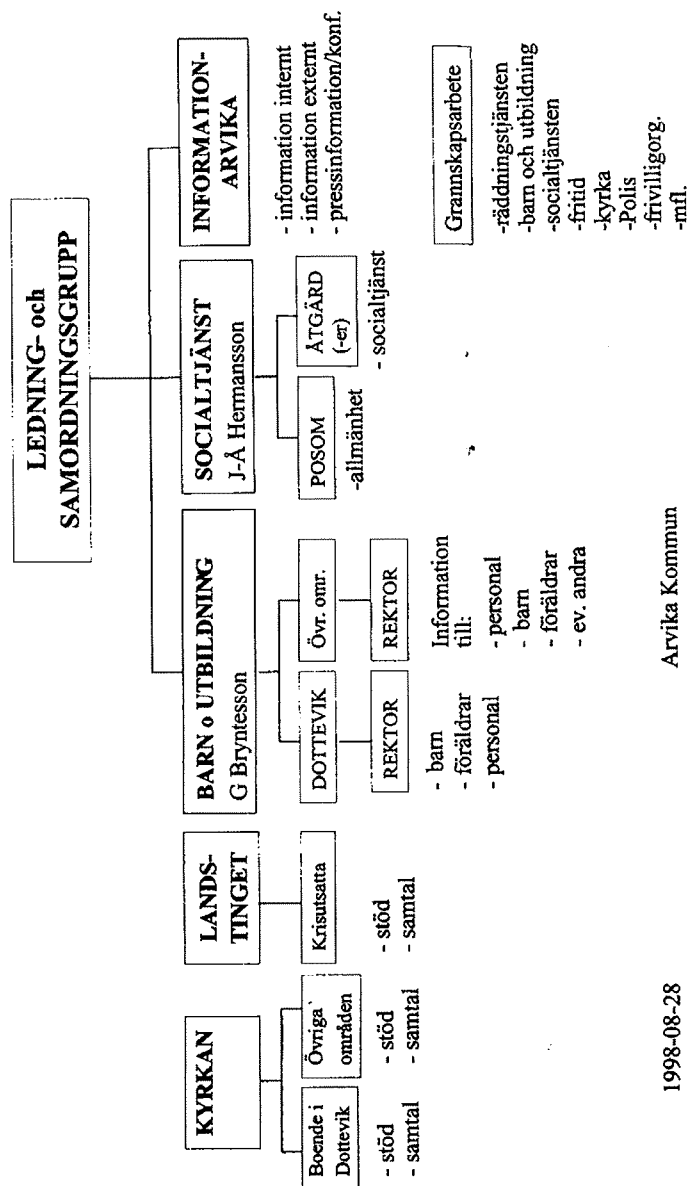
ARBETSCHEMA

Lördag 980822	Söndag 980823	Måndag 980824
		09,30 KSAU
10,00 Presskonf-polis	10,00 Presskonf-polis	10,00 Presskonf-polis
	11,00 Gudstjänst för barn Mikaeligården	11,00 Pressinfo-soc
12,00 Mikaeligården öppen	12,00 Mikaeligården öppen	12,00 Mikaeligården öppen
		14,30 Avstämning
15,00-18,00 vx öppen	15,00-18,00 vx öppen	15,30 Läget på skolor lugnt
		16,00 Rektorer samlas
Posom- KjellÅke H - Anna Jarebo - Anna Oldén	Posom-Elisabeth R - Jolanta Damielsson - Erica Norkvist	
18,00 Möte Mikaeligården	18,00 Möte Mikaeligården	18,00 Möte Mikaeligården

Tisdag 980825	Onsdag 980826	Torsdag 980827
10,00 Presskonf-polis	10,00 Presskonf-polis	10,00 Presskonf-polis
11,00 Pressinfo-soc	11,00 Pressinfo-soc	11,00 Pressinfo-soc
12,00 Mikaeligården öppen	12,00 Mikaeligården öppen	14,30 Avstämning
14,30 Avstämning	14,30 Avstämning	15,00 Mikaeligården öppen
18,00 Möte Mikaeligården	18,00 Info Mikaeligården	18,00 Info Mikaeligården

15,30 Presskonferens-soc - Den dag fallet är löst.

Organisationsöversikt

Bilaga 4

Samlingsfax tors 3/9 kl 14.30 ang 4-åringens död i Dottevik

Ingen information från polisens presskonferens.

.....
Journalister från Aftonbladet och VF deltog i kommunens pressinformation i Folkets Hus kl 13.00.

.....
Minnesgudtjänst kommer att hållas fredag kl 18 vid fotbollsplanen Dotteviksskolan , främst riktad mot boende i området.

.....
TV3:s "Efterlyst"-redaktion befinner sig i Arvika för sändning i kväll torsdag. Med anledning av detta har pressmeddelande gått ut till Radio Värmland, VF, NWT, AN samt Polisen i Arvika med följande text;

Med anledning av att TV3 sänder "Efterlyst" från Arvika idag torsdag, meddelas att POSOM-gruppen i kväll håller sin telefon öppen för människor med behov av att prata med en medmänniska kl 21-23.30. Telefonnummer 0570-816 00 (kommunens växel). Arvikapolisens tipstelefon: 0570-148 50, 148 21.

.....
Den drabbade familjen har framfört önskemål till kommunen om hjälp att undvika mediabevakning under begravningen, vars tidpunkt delvis läckt ut till pressen. Lagliga medel att hålla media utanför finns ej. En första vädjan till media + diskussioner med media på plats i Arvika resulterade slutligen i att följande pressmeddelande skickades till TT kl 14.30 idag;

Med anledning av den drabbade familjens vädjan om att inte utsättas för medias bevakning under Kevins begravning samt efterföljande samtal med media på plats i Arvika, meddelas att det finns möjlighet för media att fotografera i Mikaelikyrkan samt få underlagsmaterial fredag 4/9 kl 9.00-9.15.

Bilaga 5a

ARVIKA KOMMUN
Administrativa kontoret

1999-10-21

Tillhör Kommunfullmäktiges i
Arvika kommun beslut
1999-11-29 § 121
betygsatt: *dk*

ARVIKA KOMMUN Kommunstyrelsen	
1999 -10- 21	
Diarium <i>X579/585</i>	Diarieplanbeteckn. <i>016</i>

Kommunfullmäktige

Plan för beredskap mot svåra påfrestningar på samhället i fred och vid höjd beredskap, kommunlednings- och informationsplan

Räddningstjänsten och administrativa kontoret har i samråd med konsult tagit fram förslag till plan för kommunledningen och informationshanteringen att användas vid svåra påfrestningar på samhället i fred och vid höjd beredskap.

Ledningsgrupp

Den ledningsgrupp som ska kunna aktiveras ska vara flexibel och kunna anpassas till aktuell händelse. Den ska bestå av en beslutsgrupp (förtroendevalda) och en beredningsgrupp (tjänstemän med nyckelfunktioner). I bifogade förslag utgör kommunstyrelsens ordförande och de båda vice ordförandena beslutsgrupp. Förvaltningschefer och informationssekreterare utgör beredningsgrupp.

Kommunfullmäktige ska i särskilt beslut till kommunstyrelsens ordförande delegera rätten att inkalla kommunens ledningsorganisation att träda i funktion. I avvaktan på att beslutsgruppen samlas utövas beslutanderätten av kommunstyrelsens ordförande.

Vidare ska kommunfullmäktige delegera beslut som är av brådskande natur och som berör flera olika verksamheter inom kommunen till kommunstyrelsens ordförande och de båda vice ordförandena som utgör beslutsgrupp.

Information

I kris- och katastrofsituationer eller under beredskap har informationen avgörande betydelse. Informationsansvarige har att i samråd med räddningsledaren och/eller ledningsgruppen ansvara för att den tillfälliga informationsenheten upprättas. Informationsenheten

Postadress:
671 81 ARVIKA

Gatuadress:
Storgatan 20

Telefon:
0570-816 00 vx

Telefax:
0570-104 26

Bankgiro:
334-7051

Postgiro:
12 24 50-0

Org. nr.:
212000-1892

Bilaga 5b

ansvarar för upplysningsfunktion, massmediafunktion, interninformation samt dokumentation.

Övrig beredskapsplanläggning

De kommunala förvaltningarna kommer att revidera sina handlingsplaner under nästa år. De kommer underställas kommunfullmäktige för beslut.

Förslag till beslut:

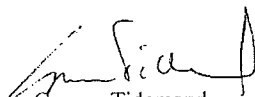
Kommunfullmäktige fastställer plan för beredskap mot svåra påfrestningar på samhället i fred och vid höjd beredskap vad avser kommunens lednings- och informationsorganisation.

Kommunfullmäktige bemyndigar kommunstyrelsens ordförande att fatta beslut om att kommunens ledningsorganisation vid svåra påfrestningar och vid höjd beredskap ska träda i funktion. I avvaktan på att beslutsgruppen samlas utövas beslutanderätten av tjänstgörande kommunstyrelseordförande.

Kommunfullmäktige bemyndigar beslutsgruppen inom ledningsgruppen, dvs. kommunstyrelsens ordförande och de båda vice ordförandena att fatta beslut som är av brådskande natur och som berör flera verksamheter inom kommunen.

Kommunstyrelsen beslutar att kommunstyrelsens ordförande har beredskap över millennieskiftet.

ADMINISTRATIVA KONTORET

Gunnar Tidemand
Förvaltningschef

Anna Wikstrand
kommunsekreterare

Bilaga 6a

ARVIKA KOMMUN

**Barn- och
utbildningsförvaltningen**

1998-08-20

Till föräldrar vårdnadshavare i
Dotteviksområdet

Meddelande

Med anledning av det tragiska dödsfallet invid Dotteviksskolan vill jag informera om att vi har en krisgrupp med bl.a psykolog och kurator på skolan under torsdag och fredag. Denna krisgrupp finns för att såväl i grupp som enskilt stötta både personal och barn med samtal om så behövs. Behövs stöttning under längre tid kommer krisgruppen att finnas till vårt förfogande.

Bifogar en information ur "Plan för krissituationer"

Jan-Olof Appel
Rektor

Postadress
671 81 ARVIKA

Gatuadress
Storgatan 20
671 31 ARVIKA

Telefon
0570-81600
Vx

Telefax
0570-81852

Bankgiro
334-7051

Postgiro
12 24 50-0

Org nr
212000-1892

**INFORMATION TILL FÖRÄLDRAR OCH ANDRA VUXNA
ANGÅENDE BARN OCH KRISER**

- * Barnet har ökat behov av närhet och kontakt
- * Det är normalt att det uppvisar känslomässiga reaktioner.
Ibland starka och motstridiga känslor.
- * Dela med dig av tankar och känslor. Försök att inte dölja eller glömma dem.
- * Det är viktigt att du accepterar barnets behov av att prata, berätta och ge uttryck för sina upplevelser.
- * Barnet måste få lov att återuppleva händelsen i form av lek, teckningar eller samtal.
- * Barnet kan också behöva leken som ett sätt att fly undan verkligheten en stund, då de inte längre orkar med sin sorg.
- * Barnet behöver "försäkringar" om att föräldrarna inte skall försvinna eller dö.
- * Ha kontakt med personalen och informera om barnets situation.

Litteratur;

"Att ta avsked. Ritualer som hjälper barnet genom sorgen"
Atle Dyregrov.

"Barns sorg", Dyregrov/ Horsvik, häfte

Bilaga 7

ARVIKA KOMMUN

**Barn- och
utbildningsförvaltningen**

1998-08-28

Till föräldrar vårdnadshavare i
Dotteviksområdet

Information

Under gångna veckan har arbetet i skola och barngrupper fortsatt i vardagligt tempo trots det massiva uppbåd som förekommit inte minst i media. Alla som arbetar med elever och i olika barngrupper gör ett fantastiskt jobb vilket bidrar till att det känns lugnt och barnen får arbetsro. Vi har fortsatt kvar delar av krisgruppen på skolan så alla som vill kan få det stöd man behöver, både personal och barn. Om ni som förälder/anhörig behöver någon form av stöd/samtal kan ni ringa Anne Marie Johansson tel: 82 449

Jan-Olof Appel
Rektor

Postadress	Gatuadress	Telefon	Telefax	Bankgiro	Postgiro	Org nr
671 81 ARVIKA	Storgatan 20	0570-81600	0570-81852	334-7051	12 24 50-0	212000-1892
	671 31 ARVIKA	Vx				

Bilaga 8a

ARVIKA KOMMUN

1998-09-10

1 (3)

Sammanfattning av det inledande arbetet kommun/landsting/kyrka efter 4-årige Kevins död i Dottevik

Söndagen den 16 augusti skedde en djupt tragisk händelse i vår stad. Det är en händelse som vi aldrig kunnat föreställa oss skulle kunna hända i vår trygga tillvaro och som berör oss alla djupt som människor. Det som inträffade har under de gångna veckorna också lagt en tung arbetsbörda på de människor som blivit direkt berörda i sitt arbete som anställda i bland annat kommun – främst barn- och utbildningsförvaltning och socialförvaltning – landsting och kyrka.

Samarbete kommun-landsting-kyrka

Arvika kommun har under hela arbetet haft kyrkan och landstinget som sina nära samarbetspartners med regelbundna kontakter beträffande hjälpbehov, insatser, information och andra samverkande åtgärder, liksom dagliga avstämningar med början ons 19/8.

Arbetet startar

I samverkan sattes lämpliga personalresurser in, redan då händelsen skett för att stödja och hjälpa den drabbade familjen. Resurserna kring familjen har sedan förstärkts allt eftersom behov med olika inriktningar uppstått.

Redan på måndagen den 17/8 riktades elevvårdspersonalens resurser mot Dottevik; skola, dagis, fritids och dagbarnvårdare. Efter det att information kommit tisdag 18/8 kl 16.30 om att brott misstänktes, trappades insatserna upp från de samverkande parterna. Delar av kommunens beredskapsorganisation trädde in i det att POSOM-gruppen drog igång sin verksamhet påföljande dag (ons 19/8) för att ge stöd åt människor som kände oro och vrede och behövde någon att tala med.

Onsdag 19/8 kl 14 öppnade kyrkan Mikaeligården i Dotteviksområdet som ett kriscentrum för människor främst i Dottevik och polis gav information kl 18. Även personal från barn- och utbildningsförvaltningen, socialförvaltningen och PKL fanns på plats.

Landstingets PKL-grupp förstärkte efter hand kommunens egna resurser med möjlighet att sätta in ytterligare förstärkningar allt eftersom behov uppstod. Till följd av det ökande informationsbehovet internt och externt förstärktes även informationsberedskapen måndagen den 24/8.

Barn- och utbildningsförvaltningen

På morgonen ons 19/8 fick personalen på Dotteviksområdet den första informationen om att det rörde sig om ett brott via rektor. På eftermiddagen deltog polis och personal från socialförvaltningen i ännu ett informationsmöte i Dottevik. Under torsdagen gavs mer information till personalen, samtal skedde i klasser och grupper i Dottevik och även skriftlig information spreds till barn och elever i Dottevik. liksom ett informationsblad till alla i barn- och utbildningsförvaltningen, personal, barn/elever och hemmen. Skolans personal samverkade med personal från bland annat socialförvaltningen, BVC och kyrkan. PKL, barn- och vuxenpsykiatri i Karlstad backade efter hand upp de egna resurserna.

Bilaga 8b

2 (3)

Inom skolan har man använt sig av de fastställda planer som finns för krisituationer. Totalt har ett tiotal medarbetare plus lika många externa medarbetare varit involverade i det stödjande, psyko-sociala och pedagogiska arbetet. Det har inneburit många svåra uppgifter och samtal i krisbearbetningen för många lärare, dagis/fritidspersonal, elevvårdande reurspersonal och andra.

Socialförvaltningen

Socialförvaltningens insatser har i huvudsak bestått av krisstöd, dels inom ramen för POSOM-arbetet, och dels i form av krisarbete i de drabbade familjerna.

Socialtjänsten har varit polisen behjälplig vid ett antal förhör och samtal med barn. Dessutom har socialsekreterare samt hemterapeut varit inne och arbetat med stöd och krisarbete i de drabbade familjerna. Samarbete har skett med kurator på vårdcentralen. Det har också varit ett stort antal telefonsamtal under de gångna veckorna.

Flyktningmottagningen har arbetat med stödjande samtal per telefon eller vid hembesök med flyktningfamiljer.

Den 19-21/8 var ett antal socionomer i beredskap under kvällarna. Under helgerna 22-23/8 samt 29-30/8 var ett antal socionomer i beredskap dagtid. Aktivt arbete utfördes av fem socionomer under helgen 22-23/8. Även helgen 5-6/9 var socionomer i beredskap mellan kl 9.00 och 19.00. Avdelningschef och socialchef var tillgängliga per telefon under helgerna.

Posom och socialtjänsten har varit representerad på Mikaeligården i samband med information och stöd till allmänheten, liksom vid minnesstunden vid Dotteviksskolan den 4/9.

POSOM-gruppen (#)

Med anledning av den information socialförvaltningen fick på eftermiddagen den 18/8 beslutades att aktivera POSOM-gruppen. Dagen därpå började gruppen arbeta och en speciell kristelefon för allmänheten öppnade kl 13.00. Första dagen hölls telefonlinjen öppen fram till kl 23.00. Därefter har den hållits öppen dagtid. Under helgen 22-23/8 fanns telefonjour kl 15.00-18.00. Under de första dagarna ringde ett 40-tal personer. Därefter har antalet samtal minskat stadigt för att så småningom helt upphöra.

I samband med att TV 3 sände "Efterlyst" var telefonjouren, via kommunens växel, öppen kl 21.00-23.30.

POSOM's arbete har bestått av råd och stöd till allmänheten. Ett stort antal resurspersoner har ställt upp.

(#) POSOM [Psyiskt Och Socialt OMhändertagande vid svåra olyckor och katastrofer] är en del av kommunens katastrofberedskap. POSOM står till räddningsledningens disposition vid behov av särskilda stödinsatser till drabbade oskadade personer. POSOM-gruppen arbetar i samverkan med sjukvårdens katastrofteam. I POSOM-gruppen ingår människor från många olika områden i samhället.

Bilaga 8c

3 (3)

Kyrkan

Kyrkan första stödinsatser sattes in redan söndag kväll. Mikaeligården har stått öppen för människor i behov av samtal och gemenskap sedan ons 19/8. Under första informationsmötet samma dag kl 18 kom ett 70-tal besökare. Temat var "hur talar vi med barn om döden?". Under första veckan hölls Mikaeligården öppen 15-18 med ett informationsmöte förlagt till kl 18. Eftersom besöksantalet efter hand minskade betydligt minskade öppettiderna (under vecka 36 öppnade man kl 18 under vecka 37 enbart tisdag och torsdag). Beredskap har funnits för att snabbt förlänga öppettiderna, liksom för att öppna ytterligare kriscentra i Östra församlingshemmet och Missionskyrkan. Totalt har ett 25-tal människor varit engagerade i arbetet på olika sätt; präster, diakoner, församlingsassistent, kantor, kanslipersonal, vaktmästare, förtroendevalda och frivilliga. Stiftet har varit informerat och haft beredskap för behov av mer resurser.

PKL-gruppen/landstinget (##)

Landstingets PKL-grupp sammankallades tis 18/8 em, då information kom om att det rörde sig om brott. Under ons 18/9 gjordes genomgång med samtliga inom psyk och andra inom landstinget som kunde bli berörda och en första kontakt togs med polisen. Sön 23/8 kontaktades vuxenpsyki i Karlstad, Mariebergsklinikerna, landstingsstyrelsens kansli och PKL i Karlstad för resursförstärkning i reserv. Ons 26/8 hade alla berörda skolor fått förstärkt psykologstöd som hjälp och avlastning till de ordinare resurserna inom skolan. Fre 28/8 utlystes katastroflarm innebärande att vid behov resurser från hela länet kan sättas in "utan formalia".

(##) PKL= Psykologisk-psykiatrisk katastrofledningsgrupp. PKL-gruppen består av psykiater, läkare, präst samt sektionschef Ann-Marie Johansson

Framtiden

Nu måste vi alla tillsammans bearbeta det svåra som hänt, ge fortsatt stöd och hjälp till drabbade och arbeta för att återge människorna i Arvika tryggheten i tillvaron. Hur vi går vidare med gemensamt "grannskapsarbete" har redan börjat diskuteras bland oss som arbetat tillsammans under dessa svåra veckor. Men detta arbete involverar i hög grad alla Arvikabor - vi får inte låta sorgen och bitterheten ta överhand, utan istället med gemensamma krafter arbeta för en trygg framtid för oss och för våra barn och ungdomar.

Bilaga 9a

Socialförvaltningen

ARVIKA KOMMUN

ARVIKA KOMMUN	
Kommunstyrelsen	
1999-10-19	
Diar.nr	Diariepåbeteckn.
4599/575	751

701

1999-10-18

Kommunstyrelsen

Projekt "grannskapsarbete"

Bakgrund

Situationen för barn och ungdomar i Arvika har av olika skäl kommit att hamna i fokus. Bl a har det senaste årets tragiska händelser i Dottevik bidragit till denna uppmärksamhet. I detta sammanhang kan det vara på sin plats att erinra om att en överväldigande majoritet av barn och ungdomar i Arvika, liksom i Sverige i övrigt, har det bra. Dock finns det signaler från bl a skolan och socialförvaltningen som tyder på att allt fler barn och ungdomar växer upp under otillfredsställande förhållande. Insatserna för barn som far illa har tenderat att öka. Den bild som håller på att växa fram indikerar att "vuxenvärlden" behöver reagera, att åtgärder behöver vidtas för att medverka till att våra barn och ungdomar får möjlighet att växa upp under goda och trygga förhållanden.

Mot denna bakgrund har inom Arvika kommun startats en diskussion om behovet av en samlad insats för i första hand Dotteviksområdet.

Vision

Målet med en samlad insats skulle vara att medverka till att Dottevik

- upplevs som ett attraktivt område att bo i
- kännetecknas av en hög grad av delaktighet och engagemang hos de boende
- upplevs som ett tryggt och trivsamt område
- kännetecknas av väl utvecklade och fungerande sociala nätverk

Projekttid

En insats med ovanstående syfte måste, enligt vår uppfattning, utgå från ett medborgerligt engagemang. Det är de boendes egna aktiviteter och idéer som måste utgöra grunden för ett väl fungerande bostadsområde. Initialt kan det dock behövas någon form av samhälleligt initiativ för att "sätta bollen i rullning". Det kan inledningsvis också vara nödvändigt med en ökad närvaro av kommunala förvaltningar och andra myndigheter som ett stöd för det lokala engagemanget. Exempel på intressenter utöver kommunala förvaltningar kan vara landstinget, polisen och föreningar.

Postadress
Box 983
671 81 ARVIKA

Besöksadress:
Fabriksgatan 5
Arvika

Telefon
0570-816 00 (vx)
Direktval:

Telefax
0570-814 17 (ADM avd)
0570-173 34 (AVO)
0570-827 17 (IFO)

Bankgiro:
334-7051

Postgiro:
12 24 50-0

Momsreg nr/Org nr:
212000-1892

Bilaga 9b

Ovanstående skall endast ses som utgångspunkter för ett fortsatt arbete med att utveckla Dottevik och så småningom andra bostadsområden i kommunen. För att skapa en struktur och komma igång med ett praktiskt arbete, där det lokala engagemanget utgör kärnan, torde det vara nödvändigt att tillskapa en tidsbegränsad anställning som projektledare. Uppgiften för denna projektledare föreslås bli att i samspel med de boende, föreningar och organisationer samt berörda myndigheter ta fram ett förslag till ett utvecklat "grannskapsarbete" i Dottevik samt efter erforderliga beslut fungera som motor och pådrivare i förändringsarbetet.

Den arbetsgrupp som arbetat med att ta fram förslag till åtgärder i Dotteviksområdet föreslås kvarstå och fungera som ett stöd för den föreslagna projektjänsten. I gruppen ingår representer för hyresgästföreningen, polisen, landstinget, kyrkan och kommunala förvaltningar.

För det samlade kommunala engagemanget i projektet har respektive förvaltningschef ett övergripande ansvar. Frågor som går över förvaltningsgränserna behandlas i förvaltningschefsgruppen.

Huvudansvaret för projektets genomförande åvilar socialförvaltningen.

Kostnadskalkyl

Kostnaderna för projektet omfattar dels lön och kringkostnader för projektledaren och dels resurser för att genomföra olika aktiviteter och arrangemang. Kostnaderna har beräknats uppgå till följande

	1999	2000
Projektledare	45.000	268.000
Omkostnader	10.000	30.000
Aktiviteter		200.000
	55.000	498.000

Förslag till beslut

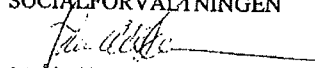
Kommunstyrelsen beslutar att

dels inrätta en tidsbegränsad tjänst som projektledare, heltid, under perioden 1999-11-01-2000-12-31,

dels utse socialförvaltningen till huvudansvarig för projektet samt

dels ta ställning till projektets finansiering.

SOCIALFÖRVALTNINGEN

Jan Åke Hermansson
Socialchef

Grannskapsarbete i Dottevik

Hej !

Jag heter Lena Norlander och ska från och med den 1 november jobba med grannskapsarbete i Dottevik, ett projekt som Arvika kommun tagit initiativ till.

Vad är grannskapsarbete?

Efter den "dörrknackning" som gjordes i våras, kom det fram en hel del idéer och önskemål om hur vi kan göra Dotteviksområdet så trivsamt som möjligt.

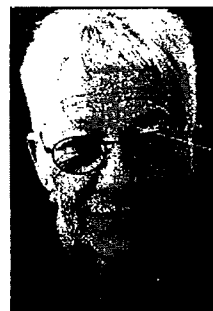
En del av detta har redan genomförts; den uppskattade parkleken i somras, nyöppnandet av Frido samt förskole- och lågstadielklasserna från Dotteviksskolan, som var med och sjöng i Trefaldighetskyrkan med anledning av Barnets år i Värmland och FN-dagen.

Jag har varit i kontakt med olika föreningar och organisationer i området. Hyresgästföreningen vill bland annat få igång caféverksamhet. Byalaget "Röda" har också många positiva idéer för området.

Vem är Lena Norlander?

Jag har arbetat med barn och ungdomar i många år inom skolan och fritidsförvaltningen. Har bott på Björns väg, därefter Ingesund och numera Mötterud – så jag känner området väl. Min man Per-Olof var med om att startade Vi unga i Dottevik, vilka tog över Frido i mitten på 80-talet. Jag har under 15 års tid varit baskettränare i Dotteviksskolan och även i Arvika Basket.

Jag känner stor entusiasm för Dottevik och omnejd. Det är ett fantastiskt område, skolan mitt i området, nära till både skog, sjö, bad och även till centrum!

Hur arbetar vi tillsammans?

Jag hoppas att du tar kontakt med mig om du har funderingar, idéer eller visioner om Dottevik och om hur vi tillsammans kan arbeta för Dotteviks bästa.

Jag finns på Björns väg 5D och har telefon 131 32. Skulle jag inte vara inne, går det bra att stoppa en lapp i brevlådan så kontaktar jag dig.
Väl mött!

Lena Norlander

Bilaga 11

100% färdig av
för handläggning

1999-06-08
Sid 5

5.4. Vart man vände sig med frågor.

- Inom familjen, släktingar: 38
- Grannar, vänner :46
- Professionella personer: 20 (ex. polis, skola, Mikaeligården, psykolog, kurator och präst)

Av 104 personer, som svarat på denna fråga visar det sig således, att flertalet (84 av 104) har föredragit att i första hand vända sig till familjen, släktingar, vänner och grannar med sin oro eller andra frågor. Ett litet antal har varit i kontakt med professionella stödpersoner såsom ex.v. det kriscentrum, som under lång tid fungerade på Mikaeligården.

5.5 Förslag på åtgärder.

5.5.1 Yttre miljöförbättringar.

1. Ex. Översyn, förbättring av lekplatser och lekredskap (OBS klätterhuset vid skolan farligt för små barn) fler gungor och rutschkanor
2. Bättre ventilation i lägenheterna bl.a. köksfläkt
3. Översyn av trafikmiljön vid skolan
4. Uppstädning av P-platserna från bilvrak.
5. Avgränsning mellan skolan och bostadsområdet (häck eller staket)
6. Bevara möjligheten till badplats i anslutning till kanotklubben
7. Fortsatt försköning av området, plantera flera träd, fortlöpande underhåll av området

5.5.2 Attityder.

1. Vuxna måste vara mera uppmärksamma och våga sätta gränser och säga ifrån och lägga sig i, då något håller på att hända.
2. Förbättra trevnad och samhörighet, förbättra ryktet.
3. Fler vuxna måste röra sig i området tillsammans med barnen.
4. Bättre uppsikt och tillsyn av barnen, speciellt de små.
5. Barn skall inte vara ute ensamma sent på kvällen, ökad föräldrakontroll
6. Fånga upp barn som far illa
7. Åtgärder mot missbruksproblem

5.5.3 Verksamheter.

1. Fritidsgården måste få vara kvar och verksamheten utvecklas
2. Parklek, sommarlek (lära barn om djur och natur)
3. Strukturerat program för fritidsgården
4. Ordna fler aktiviteter för barn och ungdom i området
5. Ordna tillsyn av barn på lekplatserna, föräldrarna organiserar och tar ansvar
6. Nattvandringarna bör återigen träda i funktion
7. Hobbylokal i Röda husen

Bilaga 12

15 (47)

Statistiska centralbyrån
Statistics Sweden

BEPPAK - Områdesbeskrivningar 1998-12-31

Områdesbeskrivningar, befolkning och befolkningsförändringar 1998

Län: 17 Värmland Kommun: 1784 Arvika Områdeskod: 02211DOTTEVIK

Befolkning 1998-12-31

Ålder 31-dec 1998	Hela befolkningen		Utländska medborgare		Utrikes födda	Född i Sverige		Utrikes födda		Född i Sverige		Född i Sverige, procent av be- i lädersgrupper	
	Antal	procent	Antal	Procent av befolkningen i läders- gruppen		båda föräldrarna födda i Sverige	en förälder född i Sve- rige och en född i utländska	i procent av befolkningen i läders- gruppen	båda föräldrarna födda i Sverige	en förälder född i Sve- rige och en född i utländska	båda föräldrarna födda i utländska		
0-5	98	7,0	13	13,3	9	74	9	6	9,2	75,5	9,2		
6	32	2,3	1	3,1	1	26	2	1	3,1	90,6	6,3		
7-15	186	13,4	26	13,8	25	139	23	1	13,3	73,9	12,2		
16-19	78	5,6	6	7,7	6	63	6	1	7,7	63,3	7,7		
20-24	114	8,1	8	7,0	8	95	9	1	7,0	84,2	7,9		
25-44	361	25,7	42	11,6	53	273	33	2	14,7	73,6	9,1		
45-64	381	27,2	18	4,7	26	323	30	2	6,8	84,8	7,9		
65+	150	10,7	4	2,7	11	139	112	13	7,3	92,7	0,0		
Summa	1 402	100,0	118	8,4	139	1 138	112	13	9,9	81,2	8,0		
70+	108	7,7	2	1,8	7	101	101	6,5	6,5	93,5	0,0		
80+	34	2,4	0,0	0,0	2	32	32	5,9	5,9	94,1	0,0		
85+	12	0,9	0,0	0,0	0,0	12	12	0,0	0,0	100,0	0,0		

Befolkningsförändringar under 1998

Ålder 31-dec	Folkökning	Döda	Summa inflyttade	Inflyttade från		Summa utflyttade	Utflyttade till		Flyttnings- överskott	därav mot egna kommunen
				egna kommunen	övriga inifrån OB		egna kommunen	övriga inifrån OB		
0-5	18	1	21	14	2	13	10	2	8	4
6	-2	0	6	2	1	15	1	1	-2	-1
7-15	-8	0	7	3	3	14	10	3	-9	-8
16-19	-7	0	7	3	3	14	9	4	-7	-6
20-24	-12	44	44	15	6	56	27	3	-12	-11
25-44	-11	63	63	33	9	73	34	9	-10	-1
45-64	-22	2	11	7	3	31	25	2	-20	-19
65+	-21	13	4	1	3	12	12	2	-8	-11
Summa	-65	17	156	76	28	216	129	17	-60	-53
Per 1000 medel-folk- mängden	-46	12	109	53	20	151	90	12	-42	-37

Öpp: 17 Värmland
Kommun: 1784 Arvika

Kommun: 1784 Arvika

[illegible]

Ålder 31-dec	Folkökning	Döda	Inflyttade från			Uflyttade till			Summa utflyttade	Flyttings- överskott			därav mot egna kommunen
			egna kommunen	kommuner i egentlän	övriga riket	egna kommunen	kommuner i egentlän	övriga riket		utlandet inkl från OB	utlandet inkl från OB		
5-5	282	1	62	.	26	20	16	44	.	15	19	10	18
5-10	-4	7	7	.	5	2	.	11	.	5	4	2	-4
10-15	16	1	65	.	45	10	9	45	.	20	21	7	17
15-20	-21	1	43	.	28	9	6	63	.	33	24	6	-20
20-24	-58	190	248	.	72	95	23	248	.	54	160	34	-58
25-44	-47	7	268	.	112	113	43	308	.	108	153	47	-40
45-64	-15	31	103	.	51	44	8	87	.	44	35	8	16
65-	-284	301	44	.	24	17	3	27	.	12	12	3	17
Summa	-131	342	782	.	384	310	108	836	.	291	428	117	-54
Per 1000 befolkning	-5	13	29	.	14	12	4	31	.	11	16	4	-2

1999-08-18

Bilaga 14

SAMMANSTÄLLNING AV BROTTsutvecklingen i DOTTEVIK, ARVIKA.

TIDSPERIODEN 1 JANUARI T O M 31 JULI
ÅREN 1996,97 OCH 98

	1996	1997	1998
Antal k-anmälningar	40 (2003)	38 (1762)	27 (1518)
Världsbrott	6 (165)	5 (115)	4 (107)
Stöld	17 (1089)	24 (1107)	16 (999)
Skadegörelse	1 (188)	5 (168)	3 (132)
Narkotika	0 (27)	0 (24)	0 (42)
Siffrorna inom parentes är totalt inom kommunen.			

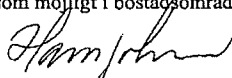
Brottsstatistiken för Dottevik omfattar följande gator:

Björns väg, Ingesundsvägen t o m nummer 40, Holmströms väg, Skönviksvägen,
Gamla vägen, Varvgatan, Nerstugevägen, Båtgatan och Dotteviksvägen t o m nummer 13.

Fakta om Dotteviksområdet (information från Arvika kommun)

	Dottevik	Arvika tätort
Innevånare	1473	13942
Andel utländska medborgare	7 %	5,5 %
varav Norden	3,5 %	2,5 %
Medelålder	35 år	42 år
Civilstånd; Giftn	60 %	59 %
Ogifta	40 %	41 %
Beförändring 97	+ 21	- 92
Andel barn 0-15 år	22,6 %	17,1 %
Andel pers 65 -	10,9 %	23,7 %
Antal lägenheter i Dottevik	416 (Bostadsbolaget)	
C:a boende i lägenhet	875	
C:a boende i småhus	600	

Under år 1996 startade en Grannsamverkansgrupp i Dotteviksområdet där bl a Hyresgästföreningen, Arvika bostadsbolag och polisen deltagit. Vid vissa tillfällen har även Socialförvaltningen och West Vakt deltagit. Detta för att skapa en så bra boendemiljö som möjligt i bostadsområdet.

Hans Johnson
Närpolischef

Fakta om Dotteviksområdet

(hela området ut till Ingesundsskolorna)

	Dottevik	Arvika tätort
Invånare	1 473	13 942
Andel utländska medborgare	7,0%	5,5%
varav Norden	3,5%	2,5%
Medelålder	35 år	42 år
Civilstånd gifta	60%	59%
ogifta	40%	41%
Bef förändring 97	+21	-92
Andel barn 0-15 år	22,6%	17,1%
Andel pers 65 -	10,9%	23,7%

Antal lägenheter i Dottevik	416 (bostadsbolaget)
ca boende i lägenhet	875
ca boende i småhus	600
(2,1 pers/hushåll - medelhushåll Arvika)	

Information-Arvika
1998-08-28

Bilaga 16